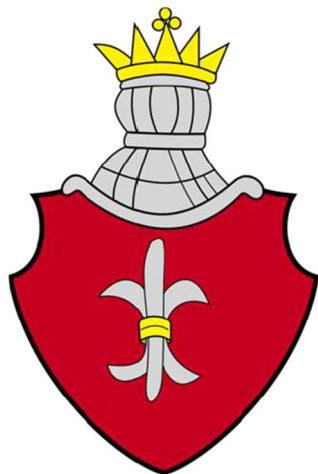

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA
NA ŚRODOWISKO
PLANU OGÓLNEGO
GMINY KAMPINOS

Kampinos, 2024 - 2026

NAZWA OPRACOWANIA:

Prognoza Oddziaływania na Środowisko Planu Ogólnego Gminy Kampinos

ZLECENIODAWCA:

Gmina Kampinos

WYKONAWCA:

URBIT – Marcin Świetlik

Urbanistyka i Planowanie Przestrzenne

ul. F. M. Lanciego 11/55, 02-792 Warszawa

e-mail: urbit@post.pl

ZESPÓŁ AUTORSKI:

Główny projektant:

mgr inż. arch. Marcin Świetlik, mgr inż. Aleksandra Niebrzydowska – Macewicz

Zagospodarowanie przestrzenne:

mgr inż. arch. Marcin Świetlik, mgr inż. Aleksandra Niebrzydowska – Macewicz, inż. Maciej Atlas

Demografia: dr Stefan Białczak

Środowisko przyrodnicze: mgr Jacek Skorupski

Infrastruktura transportowa: mgr inż. Marek Samoder

Infrastruktura techniczna: mgr inż. Stefan Parys

System Informacji Przestrzennej: mgr inż. Mateusz Klich, inż. Maciej Atlas

Kontekst ponadlokalny: mgr Bartłomiej Kolipiński

Współpraca: mgr inż. Cezary Gabryel, inż. Marcin Kowal, Lidia Kluska

Prognoza przyrodnicza: mgr inż. Renata Laszczka

mgr inż. arch. Marcin Świetlik

uprawnienia z art. 5 pkt 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

mgr inż. Aleksandra Niebrzydowska – Macewicz

uprawnienia z art. 5 pkt 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

inż. Maciej Atlas

uprawnienia z art. 5 pkt 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

OŚWIADCZENIE

AUTORA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Oświadczam, że zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt. 1 lit. f oraz art. 74a ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2026 r. poz. 670) spełniam warunki określone ww. ustawy, uprawniające mnie do sporządzenia prognoz oddziaływania na środowisko, raportów o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko oraz raportów o oddziaływaniu przedsięwzięcia na obszar Natura 2000.

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Renata Laszczyńska

Spis treści

1.	Wprowadzenie.....	7
1.1	Podstawa formalno-prawna	7
1.2	Cel opracowania prognozy	7
1.3	Zakres i metodyka opracowania.....	7
2.	Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowy i krajowym, istotne z punktu widzenia realizowanego dokumentu oraz sposoby w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowania dokumentu	8
3.	Informacje powiązaniu planu ogólnego z innymi dokumentami	9
4.	Informacje o planie ogólnym	16
4.1	Cel planu ogólnego.....	16
4.2	Zakres planu ogólnego	17
4.3	Gminne standardy urbanistyczne, katalog stref planistycznych, obszary uzupełnienia zabudowy.....	18
5.	Stan istniejący środowiska	22
5.1	Położenie administracyjne gminy.....	22
5.2	Położenie geograficzne.....	23
5.3	Geomorfologia, rzeźba terenu, powierzchnia ziemi	24
5.4	Gleby, użytkowanie gruntów i gleb	26
5.5	Złoża, tereny i obszary górnicze	29
5.6	Wody podziemne	29
5.7	Wody powierzchniowe	32
5.8	Klimat i powietrze.....	34
5.9	Flora i fauna.....	36
5.10	Formy ochrony przyrody	40
5.11	Korytarze ekologiczne	53
5.12	Krajobraz	55
5.13	Audyt krajobrazowy.....	56
5.14	Zielony Pierścień Warszawy	59
5.15	Dziedzictwo kulturowe i zabytki	60
6.	Istotne problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji planu ogólnego, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody	61
6.1	Zagrożenia dla form ochrony przyrody ze szczególnym uwzględnieniem obszarów Natura 2000	61
6.2	Bariery antropogeniczne dla powiązań ekologicznych	61

6.3	Źródła zanieczyszczenia powietrza	63
6.4	Uciążliwości akustyczne.....	63
6.5	Oddziaływanie pól elektromagnetycznych	64
6.6	Gospodarka odpadami	65
6.7	Zagrożenie powodziowe.....	65
6.8	Grunty zmeliorowane	68
6.9	Tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi oraz tereny, na których występują te ruchy ..	67
6.10	Zagrożenie wystąpienia awarii przemysłowych.....	68
6.11	Obszary ograniczonego użytkowania	68
7.	Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji planu ogólnego	69
8.	Przewidywany wpływ realizacji ustaleń planu ogólnego na środowisko.....	70
8.1	Oddziaływanie na biotyczne elementy środowiska: rośliny, zwierzęta i bioróżnorodność	70
8.2	Oddziaływanie na gleby i powierzchnię ziemi.....	72
8.3	Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne	72
8.4	Oddziaływanie na klimat.....	74
8.5	Wpływ na jakość powietrza i ograniczenie emisji	74
8.6	Wpływ na klimat akustyczny	75
8.7	Oddziaływanie na krajobraz.....	76
8.8	Oddziaływanie na zasoby naturalne	77
8.9	Oddziaływanie na obiekty dziedzictwa kultury i zabytki	77
8.10	Oddziaływanie na dobra materialne	78
8.11	Wpływ na warunki życia mieszkańców	79
8.12	Oddziaływanie na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru	79
8.13	Powiązania przyrodnicze.....	83
9.	Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko	83
10.	Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie	84
11.	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmioty ochrony obszaru natura 2000 oraz integralność tego obszaru	84
12.	Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania	85
13.	Streszczenie w języku niespecjalistycznym	86
14.	Materiały wykorzystane do opracowania	87

1. Wprowadzenie

Niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy projektu planu ogólnego gminy Kampinos, sporządzanego na podstawie Uchwały Rady Gminy Kampinos Nr V/33/24 z dnia 10 lipca 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Kampinos.

1.1 Podstawa formalno-prawna

Podstawę prawną niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko stanowią:

- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska,
- ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (skrót u.p.z.),
- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (skrót uooś).

Obowiązek wykonania prognozy oddziaływania na środowisko planu ogólnego wynika z art. 46 ust.1 pkt 1 oraz art. 51 ust.1 uooś. Prognoza stanowi element strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

1.2 Cel opracowania prognozy

Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko, w tym prognoza oddziaływania na środowisko, stanowi narzędzie mające na celu zapewnienie zgodności ustaleń analizowanego dokumentu z zasadą zrównoważonego rozwoju oraz właściwego planowania działań w zakresie ochrony środowiska, zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska.

Ocena oddziaływania przedsięwzięć na środowisko odgrywa istotną rolę w identyfikacji potencjalnych skutków wpływu różnorodnych przedsięwzięć i sposobów użytkowania terenów gminy Kampinos na środowisko. Umożliwia podejmowanie działań wpływających na proces decyzyjny na wczesnych jego etapach. Zapewnia tym samym pełniejsze zrozumienie wpływu na środowisko planowanych w analizowanym planie ogólnym, jak również pozwala przewidzieć możliwe konsekwencje oraz wskazać środki służące eliminowaniu lub ograniczaniu negatywnych oddziaływań.

1.3 Zakres i metodyka opracowania

W niniejszej prognozie oddziaływania na środowisko dokonano identyfikacji potencjalnych skutków oraz określono ich wpływ na środowisko.

Identyfikację oparto o określony w art. 51 ust. 2 ust.1 uoos wykaz komponentów środowiska oraz o kierunki oddziaływań jakie mogą powstać na analizowanym obszarze. Przeprowadzone analizy dopasowano do specyfiki planu ogólnego oraz charakteru gminy Kampinos.

Zgodnie z art. 52 uoos oraz wytycznymi Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie (pismo znak: WOOS – III.411.305.2024.MW z dnia 3 października 2024 r.) informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko zostały opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny w zakresie dostosowania do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Powiecie Warszawskim Zachodnim nie przedstawił stosownego stanowiska w powyższej sprawie.

Dokonano oceny zasad zagospodarowania przestrzennego pod kątem spełnienia potrzeb ochrony środowiska, prawidłowości gospodarowania zasobami przyrody, występowania zagrożeń dla środowiska, w tym wpływu na zdrowie ludzi oraz skutków dla istniejących form ochrony przyrody, w tym obszarów Natura 2000, a także w zakresie zmian w krajobrazie oraz utrzymania powiązań ekologicznych. Analizy dotyczyły także możliwości zastosowania rozwiązań eliminujących lub ograniczających negatywne oddziaływanie na środowisko, czy też możliwości i konieczności wprowadzenia alternatywnych rozwiązań planistycznych.

W planie ogólnym został określony kierunek polityki przestrzennej gminy Kampinos, co oznacza, że nie przesądza on o czasie, ani o skali realizacji konkretnych inwestycji. Dokument ten nie przesądza też o tym, czy na danym terenie dojdzie do realizacji określonych zamierzeń w maksymalnym dopuszczonym zakresie. W związku z tym prognoza oddziaływania na środowisko dla planu ogólnego ma charakter ogólny i koncentruje się na ocenie głównych możliwych kierunków przekształceń środowiskowych, które mogą być konsekwencją wdrażania polityki przestrzennej określonej w powyższym dokumencie planistycznym.

2. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowy i krajowym, istotne z punktu widzenia realizowanego dokumentu oraz sposoby w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowania dokumentu

Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu lokalnym, krajowym i międzynarodowym, mające znaczenie w skali sporządzanego opracowania obejmują:

- ochronę powierzchni ziemi, racjonalne gospodarowanie i zachowanie wartości przyrodniczych określonych w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze;
- utrzymanie norm jakości gleb określonych w ustawie z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych;

- ochronę wód powierzchniowych i podziemnych oraz prowadzenie odpowiedniej gospodarki wodno-ściekowej określonej w ustawie 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, ustawie z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, Ramowej Dyrektywie Wodnej, Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły;
- ochronę powietrza zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska;
- prawidłową gospodarkę odpadami, określoną w ustawie z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, planie gospodarki odpadami oraz regulaminie utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Kampinos;
- utrzymanie norm dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, określonych w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska oraz odpowiednim rozporządzeniu wykonawczym;
- ochronę korytarzy ekologicznych, siedlisk przyrodniczych, różnorodności biologicznej zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, Dyrektywą Siedliskową oraz Dyrektywą Ptasią;
- działania na rzecz zapewnienia realizacji zasad zrównoważonego rozwoju, przystosowania do zmian klimatu, ochrony różnorodności biologicznej zawarte w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, transponującej cele z dokumentów międzynarodowych do prawa polskiego.

Ustalenia planu ogólnego stanowią podstawę polityki przestrzennej gminy Kampinos, która oparta jest na priorytetach i kierunkach określonych w dokumentach strategicznych dotyczących ochrony środowiska oraz zagospodarowania przestrzennego.

3. Informacje powiązaniu planu ogólnego z innymi dokumentami

Wśród dokumentów strategicznych, powiązanych z projektem planu ogólnego gminy Kampinos oraz z prognozą oddziaływania na środowisko, znajdują się m.in. następujące opracowania:

Polityka Ekologiczna Państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej

Jest podstawowym dokumentem wyznaczającym kierunki działań państwa w obszarze ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Jej głównym założeniem jest takie wykorzystanie potencjału środowiska, aby służyło ono zarówno społeczeństwu, jak i sektorowi gospodarczemu. Odpowiada na najważniejsze współczesne wyzwania środowiskowe, starając się pogodzić aspekty ekologiczne z potrzebami rozwojowymi kraju.

Wyznaczono cele szczegółowe:

- Cel szczegółowy I: Środowisko i zdrowie. *Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego;*
- Cel szczegółowy II: Środowisko i gospodarka. *Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska;*
- Cel szczegółowy III: Środowisko i klimat. *Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych.*

Cele te wspierają cele horyzontalne:

- Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa;
- Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska.

Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do 2030

Określa najważniejsze działania adaptacyjne, jakie należy podjąć w sektorach i obszarach najbardziej wrażliwych do roku 2020, m.in. w gospodarce wodnej, rolnictwie, leśnictwie, różnorodności biologicznej i obszarach Natura 2000, zdrowiu, energetyce, budownictwie, transporcie, obszarach górniczych, strefie wybrzeża, gospodarce przestrzennej i obszarach zurbanizowanych. Wyodrębnionych jest sześć celów strategicznych, które mają zapewnić stabilny i odporny na zmiany klimatu rozwój państwa. W ramach każdego z nich określono kierunki działań podporządkowanych osiągnięciu zakładanych celów.

Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ „Innowacyjne Mazowsze”

Wskazuje kierunki polityki rozwoju regionu, główne problemy oraz cele, jakie stoją przed samorządem województwa i innymi uczestnikami polityki regionalnej. Wizja rozwojowa została określona jako: *Mazowsze z Warszawą, Warszawa ku Europie*. Celem głównym jest: *Zapewnienie wysokiej jakości życia poprzez trwałą i zrównoważony przestrzennie rozwój województwa, sprzyjający wzrostowi znaczenia regionu w Europie i na świecie, przy poszanowaniu zasobów środowiska.*

Cele strategiczne obejmują:

- *Konkurencyjne i innowacyjne Mazowsze (gospodarka),*
- *Dostępne i mobilne Mazowsze (dostępność),*
- *Zielone, niskoemisyjne Mazowsze (środowisko i energetyka),*
- *Mazowsze zintegrowane społecznie (społeczeństwo),*
- *Mazowsze bogate kulturowo (kultura i dziedzictwo).*

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego

Dokument koordynujący działania z zakresu planowania przestrzennego między szczeblem krajowym a lokalnym. Gmina Kampinos została w nim ujęta w Miejskim Obszarze Funkcjonalnym Warszawy (MOFW).

Dla poprawy ładu przestrzennego MOFW konieczne jest m.in.:

- kontrolowanie procesów suburbanizacji poprzez rozwój infrastruktury komunikacyjnej i społecznej,
- uzupełnianie zabudowy w istniejących strukturach oraz rewitalizacja zdegradowanych obszarów,
- ochrona terenów tworzących zielony pierścień wokół Warszawy.

W zakresie kształtowania systemu ochrony środowiska i zasobów przyrody wskazano następujące działania m.in.:

- ograniczenie presji urbanizacyjnej na obszary cenne przyrodniczo, w tym stanowiące szlaki migracyjne zwierząt;
- konsekwentne ograniczanie rozwoju zabudowy do w miarę możliwości zwartych kompleksów, w gminach włączonych do zielonego pierścienia, kluczowych dla utrzymania terenów otwartych;
- ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, zwłaszcza w odniesieniu do gruntów wysokiej jakości i przydatności dla rolnictwa (klas bonitacyjnych I-III);
- ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne;
- dążenie do zachowania odpowiedniego udziału powierzchni biologicznie czynnej;
- zachowanie istniejących naturalnych zbiorników wodnych i terenów podmokłych, w tym starorzeczy, torfowisk, bagien, stawów, śródpolnych oczek wodnych oraz ich ochrona poprzez zapisy w dokumentach planistycznych gmin;
- ochronę głównych zbiorników wód podziemnych i stref ochronnych ujęć wód (powierzchniowych i podziemnych);
- poprawę jakości wód poprzez rozwój i modernizację infrastruktury ochrony środowiska (w szczególności w zakresie gospodarki wodno-ściekowej) oraz racjonalną gospodarkę przestrzenną w sąsiedztwie zbiorników wodnych.

Strategia rozwoju metropolii warszawskiej do 2040 roku

Dokument ma charakter ponadlokalny, obejmuje swoim zakresem 71 gmin wraz z m.st. Warszawy, w tym również gminą Kampinos, który w systemie osadniczym został wskazany jako „ośrodek lokalny”.

Cel główny to „najlepsze warunki do spełnienia aspiracji”

Cele strategiczne:

- „efektywne partnerstwo” - obejmujący następujące kierunki działań: *aktywny kapitał społeczny, intensywna współpraca samorządowa, rozwinięta świadomość i tożsamość metropolitalna, skoordynowany system usług społecznych,*
- „wygodna przestrzeń” - obejmujący następujące kierunki działań: *przyjazne miejsca, swoboda i bezpieczeństwo podróży,*
- „elastyczna odporność” - obejmujący następujące kierunki działań: *adaptacja i mitygacja zmiany klimatu, bezpieczeństwo metropolitalne, elastyczny system migracyjny, wysoka jakość środowiska, zrównoważony system żywnościowy,*
- „konkurencyjna otwartość” - obejmujący następujące kierunki działań: *atrakcyjność zamieszkania, kompetencje przyszłość, metropolitalna oferta turystyczna, miejsce dla biznesu*

Model struktury funkcjonowania-przestrzennej metropolii warszawskiej obejmuje:

- *strukturę sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych,*
- *system społeczno-gospodarczy, w tym główne elementy infrastruktury społecznej,*
- *system powiązań przyrodniczych,*
- *główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych*
- *główne elementy infrastruktury technicznej,*
- *modelowy obraz przestrzeni metropolii w zależności od scenariuszy,*

W systemie przyrodniczym metropolii warszawskiej pod względem jakości życia wskazane zostały następujące cechy uwarunkowań przyrodniczych:

- *tereny zalewowe stanowią znaczący obszar metropolii, a zagrożenie powodzią nie dotyczy tylko Wisły, ale także Narwi (w tym Kanału Żerańskiego), Bugu, Wkry, Rządzy, Łasicy, Jeziorki, Świdra, Mieni, Osownicy, Czarnej, Rokitnicy, Utraty;*
- *wyznaczony na poziomie regionalnym Zielony Pierścień Warszawy jest wciąż ideą, której realizacja wymaga działań na relatywnie dużej powierzchni metropolii;*
- *pomimo licznych obszarów objętych różnymi formami ochrony przyrody, widoczny jest potencjał dla zwiększenia ich powierzchni;*
- *metropolia warszawska dysponuje terenami, które są istotne z punktu widzenia samowystarczalności żywnościowej.*

Strategia Rozwoju Gminy Kampinos na lata 2025 – 2035

Strategia została przyjęta Uchwałą Nr XXVIII/177/26 Rady Gminy Kampinos z dnia 27 kwietnia 2026 r. Celem nadrzędnym jest: *Gmina Kampinos jest dobrą do życia dla pokoleń, rozwijającą się zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.*

Cele strategiczne obejmują:

- Cel I. *Wysoka jakość i dostępność infrastruktury społecznej, wzmacniającej kapitał społeczny; dostępność terenów dla dalszego, zrównoważonego rozwoju mieszkalnictwa;*
- Cel II. *Budowa zintegrowanej oferty turystycznej gminy, bazującej na posiadanych zasobach, w szczególności walorach przyrodniczo-krajobrazowych;*

- *Cel III. Rozwój infrastruktury służącej ochronie środowiska, wzrostowi gospodarczemu oraz jakości życia mieszkańców.*

W zakresie systemu powiązań przyrodniczych podkreśla się konieczność ścisłej ochrony obszarów stanowiących kluczowy zasób przyrodniczy gminy oraz elementów jej sieci ekologicznych. System ten zostanie wzmocniony poprzez planowaną realizację zbiornika retencyjnego w rejonie wsi Zawady, który będzie nowym, istotnym komponentem lokalnej infrastruktury przyrodniczej.

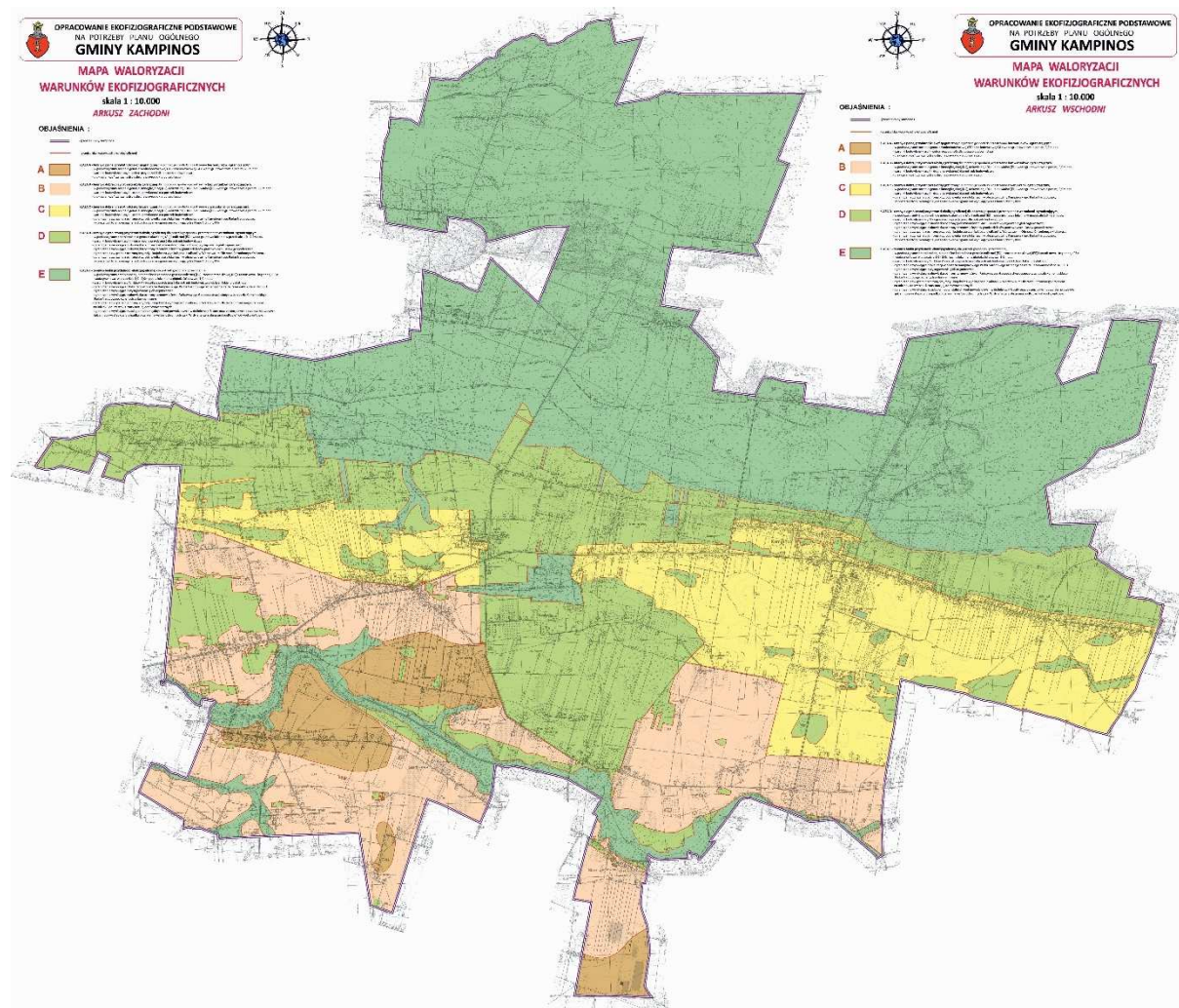
Najważniejsze ustalenia dla strefy przyrodniczej:

- *Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska: wód, gleb, powietrza oraz terenów o wysokich walorach przyrodniczych,*
- *Zachowanie i wzmacnianie cennych ekosystemów, w tym otuliny Kampinoskiego Parku Narodowego, Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu oraz zadrzewień śródpolnych i dolin cieków,*
- *Utrzymanie korytarzy ekologicznych i redukcja barier migracyjnych zwierząt, z uwzględnieniem Zielonego Pierścienia Warszawy,*
- *Ochrona dolin i naturalnych koryt cieków wodnych, ograniczenie zabudowy w ich sąsiedztwie oraz zapewnienie dostępu dla prac konserwacyjnych,*
- *Rozwój i modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej; poprawa gospodarki ściekowej, dopuszczanie rozwiązań indywidualnych tylko tam, gdzie brak ekonomicznych podstaw do budowy kanalizacji,*
- *Zachowanie i odtwarzanie siedlisk fauny; eliminowanie obiektów stanowiących bariery migracyjne,*
- *Ochrona krajobrazu, w tym terenów widokowych, poprzez ograniczanie dominant, reklam i infrastruktury zaburzającej odbiór przestrzeni,*
- *Poprawa jakości powietrza poprzez działania ograniczające emisje, promowanie OZE oraz zwiększanie zieleni.*

Opracowanie ekofizjograficzne na potrzeby sporządzania Planu ogólnego gminy Kampinos

Wyodrębniono pięć klas waloryzacji ekofizjograficznej A–E, wyróżniających się przydatnością dla lokalizacji stref planistycznych planu ogólnego. Dla południowej części gminy wyznaczono klasy A i B, którym powinny odpowiadać strefy planistyczne: SJ, SR, SZ wzbogacone o strefy: SU, SP, SI. Dla wschodniej części gminy Kampinos wskazano obszar o klasie C, który w planie ogólnym powinien zostać wskazany jako strefy planistyczne SO i SN wraz ze strefami dodatkowymi: SZ oraz SJ. Część środkowa oraz część północna gminy Kampinos, przylegające od południa do granicy terenów krajobrazów priorytetowych, a także Dolina Utraty i dopływu z Janaszówka, zostały zakwalifikowane do klasy D i E oraz wskazane jako obszary stref SO i SN, z dodatkową strefą SZ. Północne obszary gminy, obejmujące teren Kampinoskiego Parku Narodowego i przylegające obszary krajobrazów priorytetowych, uznano za klasę E - strefy SO, z możliwością wyznaczenia dodatkowo strefy SN.

Rysunek 1. Waloryzacji warunków ekofizjograficznych gminy Kampinos w Opracowaniu ekofizjograficznym podstawowym na potrzeby sporządzenia planu ogólnego Gminy Kampinos, 2025 r.

Źródło: Opracowanie ekofizjograficzne 2025 r., Mapa waloryzacji warunków ekofizjograficznych.

Ochroną funkcjonalną w planie ogólnym gminy Kampinos należy objąć następujące tereny, na których podporządkowanie ich zagospodarowania umożliwi prawidłowe funkcjonowanie środowiska oraz zachowanie różnorodności biologicznej:

- *Obszar Kampinoskiego Parku Narodowego – ze względu na wysoką rangę ochrony prawnej, obecność lasów ochronnych, a także fakt, że teren ten stanowi rezerwat biosfery „Człowiek i Biosfera” wpisany na listę UNESCO oraz znajduje się w obszarze krajobrazów uznanych za priorytetowe;*
- *Otulina Kampinoskiego Parku Narodowego – z uwagi na włączenie jej w obszar rezerwatu biosfery „Człowiek i Biosfera” UNESCO oraz funkcjonalne powiązanie z Kampinoskim Parkiem Narodowym, w tym obowiązek sporządzania planu ochrony;*
- *Obszar Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu w granicach gminy Kampinos, wraz z doliną Utraty – ze względu na obowiązującą prawną ochronę krajobrazową.*

Ponadto ochronie środowiskowej powinny podlegać obszary gleb mineralnych o wysokiej bonitacji, tj. powyżej klasy IIIb.

W opracowaniu ekofizjograficznym wprowadzone zostały propozycje rozwiązań ograniczających negatywne oddziaływanie na środowisko oraz zalecenia dotyczące zagospodarowania i użytkowania terenu:

- *Wprowadzić zakaz grodzenia dolin rzecznych i cieków wodnych w sposób blokujący migrację zwierząt; nowa zabudowa powinna uwzględniać układ przestrzenny umożliwiający ich przemieszczanie się.*
- *Zakazać zabudowy na terenach z kompleksami gleb organicznych, zwłaszcza w obrębie form ochrony przyrody.*
- *Dla nowej zabudowy, ogrodzeń i infrastruktury liniowej (np. dróg) wprowadzić obowiązek budowy przepustów i przejść dla zwierząt.*
- *W odniesieniu do zabudowy zaleca się:*
 - *stosowanie materiałów nawiązujących do lokalnych tradycji budowlanych,*
 - *używanie naturalnej, stonowanej kolorystyki w architekturze i ogrodzeniach,*
 - *budowę ogrodzeń bez podmurówek, a gdy są konieczne obowiązkowe przejścia dla małych zwierząt,*
 - *zachowanie odpowiednich odległości: do 10 m od zadrzewień, do 50 m od lasów, do 100 m od brzegów rzek i naturalnych cieków (bez zabudowy tarasów zalewowych),*
 - *stosowanie rodzimych gatunków roślin.*

4.1 Cel planu ogólnego

W myśl art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, plan ogólny stanowi jeden z aktów planowania przestrzennego, służący prowadzeniu i kształtowaniu polityki przestrzennej na obszarze gminy. Jego celem jest wyznaczenie ram dla zagospodarowania przestrzeni oraz wskazanie kierunków rozwoju, z uwzględnieniem uwarunkowań środowiskowych, społecznych i gospodarczych.

Zgodnie z art. 1 ww. ustawy, podstawą prowadzenia polityki przestrzennej gminy jest zapewnienie ładu przestrzennego oraz realizacja racjonalnego i zrównoważonego zagospodarowania przestrzeni. Plan ogólny pełni istotną funkcję w systemie planowania przestrzennego, wyznaczając wytyczne dla miejscowych planów zagospodarowania

przestrzennego oraz decyzji o warunkach zabudowy w przypadku wyznaczenia w nim obszarów uzupełnienia zabudowy (OUZ).

4.2 Zakres planu ogólnego

Plan ogólny obejmuje cały obszar gminy Kampinos w jego granicach administracyjnych.

Zakres ustaleń planu ogólnego gminy Kampinos obejmuje:

- strefy planistyczne,
- gminne standardy urbanistyczne:
 - profil funkcjonalny stref planistycznych,
 - wartości maksymalnej nadziemnej intensywności zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy, maksymalnego udziału powierzchni zabudowy,
 - wartości minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej,
- obszary uzupełnień zabudowy.

Plan ogólny gminy Kampinos nie określa gminnych standardów dostępności infrastruktury społecznej (szkoły podstawowe, obszary zieleni publicznej) oraz nie wyznacza granic obszaru zabudowy śródmiejskiej, o których mowa w art. 13 a ust. 4 pkt. 2 lit. b i w art. 13e ust. 1 u.p.z.

Ustalenia planu zostały opracowane z uwzględnieniem uwarunkowań rozwoju przestrzennego gminy, w szczególności elementów wskazanych w art. 13b u.p.z.:

- polityki przestrzennej gminy określonej Strategii Rozwoju Gminy Kampinos na lata 2025-2035, przyjętej Uchwałą Nr XXVIII/177/26 Rady Gminy Kampinos z dnia 27 kwietnia 2026 r.;
- ustaleń Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa, przyjętego Uchwałą Nr 22/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 19 grudnia 2018 r.;
- znajdujących się na obszarze gminy Kampinos:
 - form ochrony przyrody oraz ich otuliny:
 - Kampinoski Park Narodowy,
 - Obszar Natura 2000 Puszcza Kampinoska,
 - Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu,
 - pomniki przyrody;
 - obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, na których:
 - prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat ($p=1\%$),
 - prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat ($p=10\%$),
 - prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat ($p=0,2\%$),
 - może dojść do zalania w przypadku uszkodzenia lub zniszczenia wału przeciwpowodziowego,

- obszarów gruntów zmeliorowanych, obejmujących istniejącą sieć drenarską i rowy melioracyjne,
- terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy: obszary zagrożone ruchami masowymi ziemi oraz tereny osuwisk, zlokalizowane w dolinie Utraty,
- stref ochronnych dla ujęć wód podziemnych,
- zabytków objętych formami ochrony, o których mowa w ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1292 2026 r. poz. 1168, 483), lub ujętych w wojewódzkiej lub gminnej ewidencji zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,
- obszarów ograniczonego użytkowania (strefy ochronne linii elektroenergetycznych napięć 400kV, 220kV, 110 kV, strefy bezpieczeństwa rurociągu naftowego oraz strefy sanitarne cmentarza),
- gruntów rolnych stanowiących użytki rolne klas I-III (przy czym na terenie gminy Kampinos z gruntów chronionych występują grunty klasy III) oraz gruntów leśnych;
- rozmieszczenia istniejących i planowanych obiektów infrastruktury społecznej, transportowej i technicznej wraz z obowiązującymi dla nich ograniczeniami w zagospodarowaniu;
- rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym województwa mazowieckiego;
- opracowania ekofizjograficznego w zakresie wymagań, o których mowa w art. 72 ust. 1-3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, tj.: Opracowania ekofizjograficznego na potrzeby sporządzania planu ogólnego gminy Kampinos;
- zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową w gminie Kampinos, które zostało wykazane w uzasadnieniu do planu ogólnego.

Pozostałe elementy wskazane w art. 13b u.p.z. nie zostały zidentyfikowane w granicach administracyjnych gminy Kampinos, dlatego nie zostały uwzględnione w planie ogólnym.

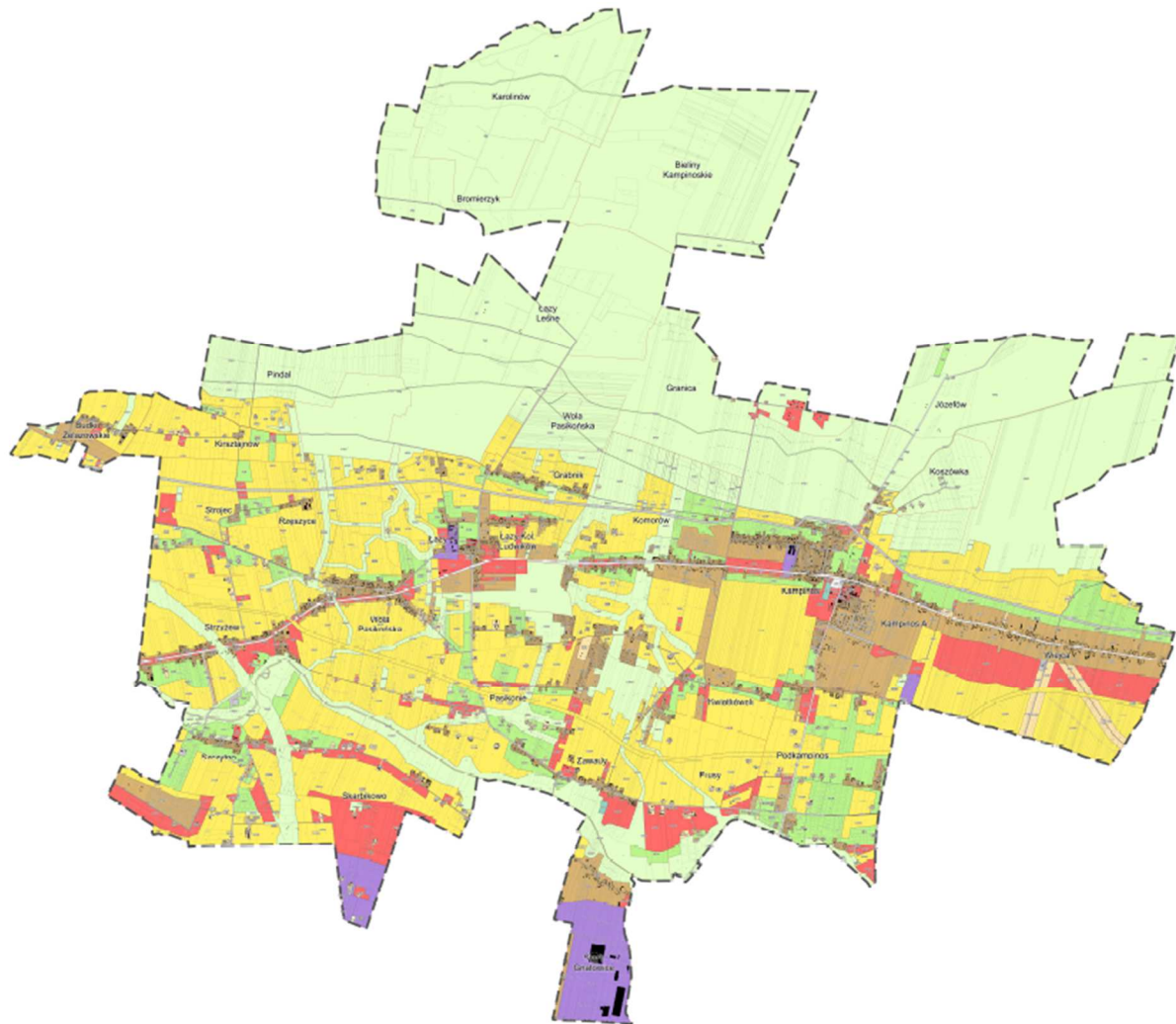
4.3 Gminne standardy urbanistyczne, katalog stref planistycznych, obszary uzupełnienia zabudowy

W planie ogólnym gminy Kampinos wyodrębniono 11 typów stref planistycznych. Największy udział w powierzchni gminy Kampinos zajmują strefy otwarte SO. Znaczny udział stanowią również strefy wielofunkcyjnej z zabudową zagrodową SR. Niewielki udział procentowy powierzchni gminy stanowią odrębnie pozostałe strefy tj. strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodzinną SJ, strefy wielofunkcyjnymi z zabudową zagrodową SZ, strefa handlu wielkopowierzchniowego SH, strefy gospodarcze SP oraz strefy usług SU, strefy

gospodarczych SP, stref infrastrukturalne SI, strefy zieleni i rekreacji SN, stref cmentarzy SC, stref komunikacyjne SK

Natomiast nie wyodrębniono: strefy wielofunkcyjnej z zabudową wielorodzinną SW oraz strefy górnictwa SG.

Rysunek 3. Strefy planistyczne planu ogólnego gminy Kampinos

 Strefa wielofunkcyjna z zabudową jednorodzinną (SJ)	 Strefa infrastrukturalna (SI)
 Strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową (SZ)	 Strefa zieleni i rekreacji (SN)
 Strefa usługowa (SU)	 Strefa cmentarzy (SC)
 Strefa handlu wielkopowierzchniowego (SH)	 Strefa otwarta (SO)
 Strefa gospodarcza (SP)	 Strefa komunikacyjna (SK)
 Strefa produkcji rolniczej (SR)	

Źródło: Opracowanie własne.

Gminne standardy urbanistyczne poszczególnych stref planistycznych:

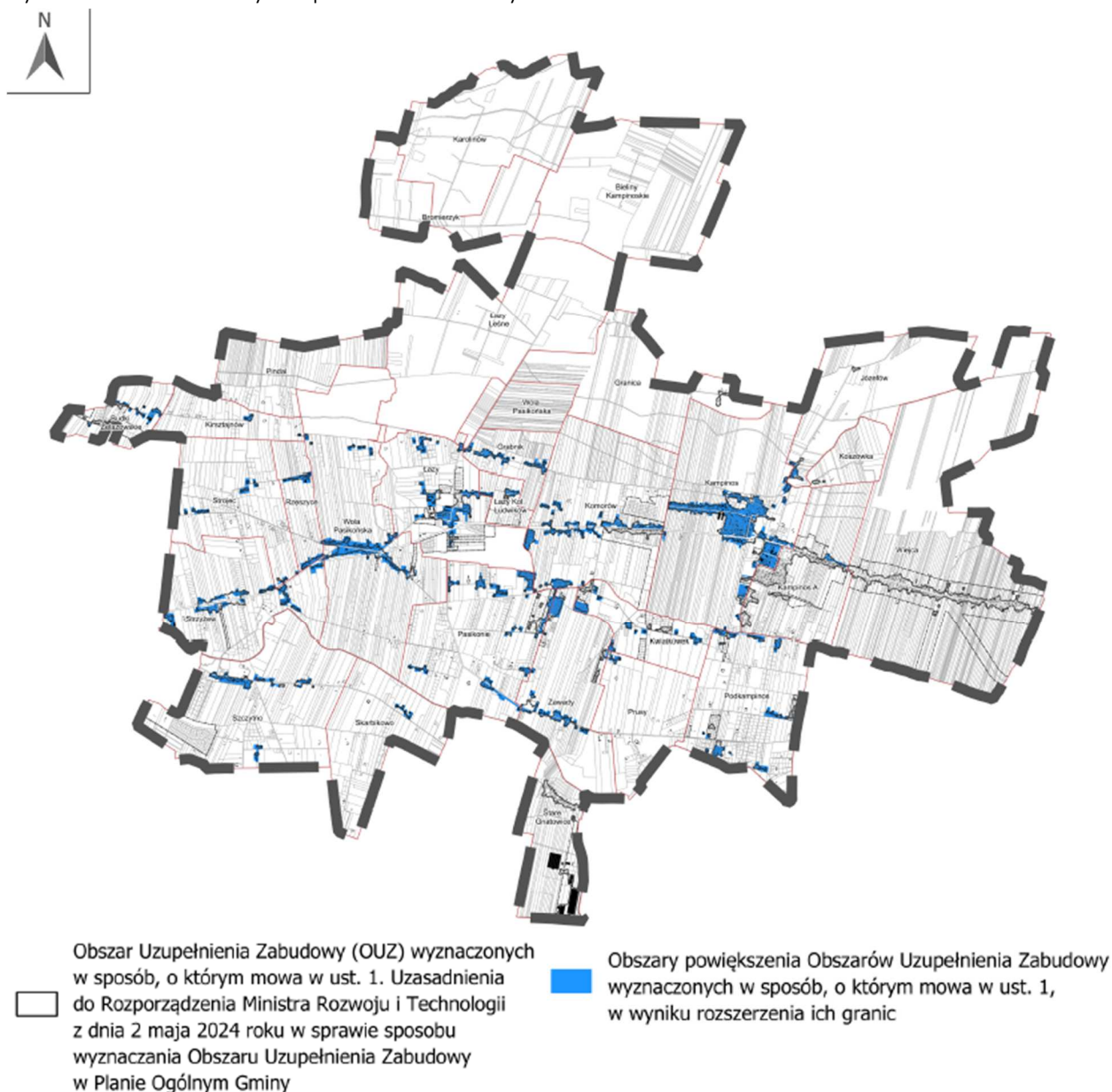
- strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną SJ:

- profil dodatkowy: teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, teren zieleni naturalnej, teren lasów i teren wód,
- maksymalna intensywność zabudowy nadziemnej: od 0,4 lub 0,6 lub 0,8 lub 0,9,
- maksymalna wysokość zabudowy: od 10 m do 12 m,
- maksymalny udział powierzchnia zabudowy: 10% lub 25% lub 30% lub 40% 50%,
- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 30% lub 40% lub 60% lub 70%;
- strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową zagrodową SZ:
 - profil dodatkowy: teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód,
 - maksymalna intensywność zabudowy nadziemnej: od 0,4 lub 0,7 lub 0,9 lub 1,0,
 - maksymalna wysokość zabudowy: do 10m do 12m,
 - maksymalny udział powierzchnia zabudowy: od 30% do 40%,
 - minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: od 30% do 70%;
- strefa usługowa SU:
 - profil dodatkowy: dla większości teren elektrowni słonecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód lub dla kilku teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód
 - maksymalna intensywność zabudowy nadziemnej: 1,0 lub 1,2 lub 1,5,
 - maksymalna wysokość zabudowy: 10m lub 12m lub 15m lub 20 m
 - maksymalny udział powierzchnia zabudowy: 30% lub 40% lub 50% lub 60%,
 - minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 30% lub 40% lub 60% lub 70%;
- strefa handlu wielkopowierzchniowego SH:
 - profil dodatkowy: teren usług, teren elektrowni słonecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód,
 - maksymalna intensywność zabudowy nadziemnej: 2,0
 - maksymalna wysokość zabudowy: 12 m,
 - maksymalny udział powierzchnia zabudowy: 50%,
 - minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 40%;
- strefa produkcji rolniczej SR:
 - profil dodatkowy: teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren elektrowni słonecznej, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód,
 - maksymalna intensywność zabudowy nadziemnej: 0,4,
 - maksymalna wysokość zabudowy: 10 m lub 12 m,
 - maksymalny udział powierzchnia zabudowy: 30%,
 - minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 30% lub 70%;
- strefa gospodarcza SP:
 - profil dodatkowy: teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód,
 - maksymalna intensywność zabudowy nadziemnej: 2,0 lub 2,8,

- maksymalna wysokość zabudowy: 15 m,
- maksymalny udział powierzchnia zabudowy: 50%,
- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 20%;
- strefa infrastrukturalna SI:
 - profil dodatkowy: dla większości jednostek teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód, dla jedenastu teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód, dla dwóch teren zieleni naturalnej, tylko dla jednego wskazano teren produkcji, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód
 - minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 20%;
- strefa zieleni i rekreacji SN:
 - profil dodatkowy: teren usług sportu i rekreacji, teren usług kultury i rozrywki, teren usług gastronomii, teren usług turystyki, teren usług nauki, teren usług edukacji, teren usług,
 - maksymalna intensywność zabudowy nadziemnej: 0,4 lub 0,7 lub 0,9,
 - maksymalna wysokość zabudowy: 10 m lub 12 m,
 - maksymalny udział powierzchnia zabudowy: nie określono lub 30%,
 - minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 50% lub 70%;
- strefa cmentarzy SC:
 - profil dodatkowy: teren usług kultu religijnego, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód,
 - maksymalna intensywność zabudowy nadziemnej: 0,2 lub nie określono,
 - maksymalna wysokość zabudowy: 8 m lub nie określono,
 - maksymalny udział powierzchnia zabudowy: 20 lub nie określono,
 - minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 30%;
- strefa otwarta SO:
 - profil dodatkowy: nie określono, tylko dla dwóch jednostek wskazano teren elektrowni słonecznej, teren zieleni urządzonej,
 - minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 95% lub 100% lub nie określono;
- strefa komunikacyjna SK:
 - profil dodatkowy: teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód
 - minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: nie określono.

W planie ogólnym gminy Kampinos wyznaczono obszary uzupełnienia zabudowy UOZ obejmujące tereny o łącznej powierzchni ok. 103 ha.

Rysunek 4. Obszary uzupełnień zabudowy

Źródło: Opracowanie własne.

5. Stan istniejący środowiska

5.1 Położenie administracyjne gminy

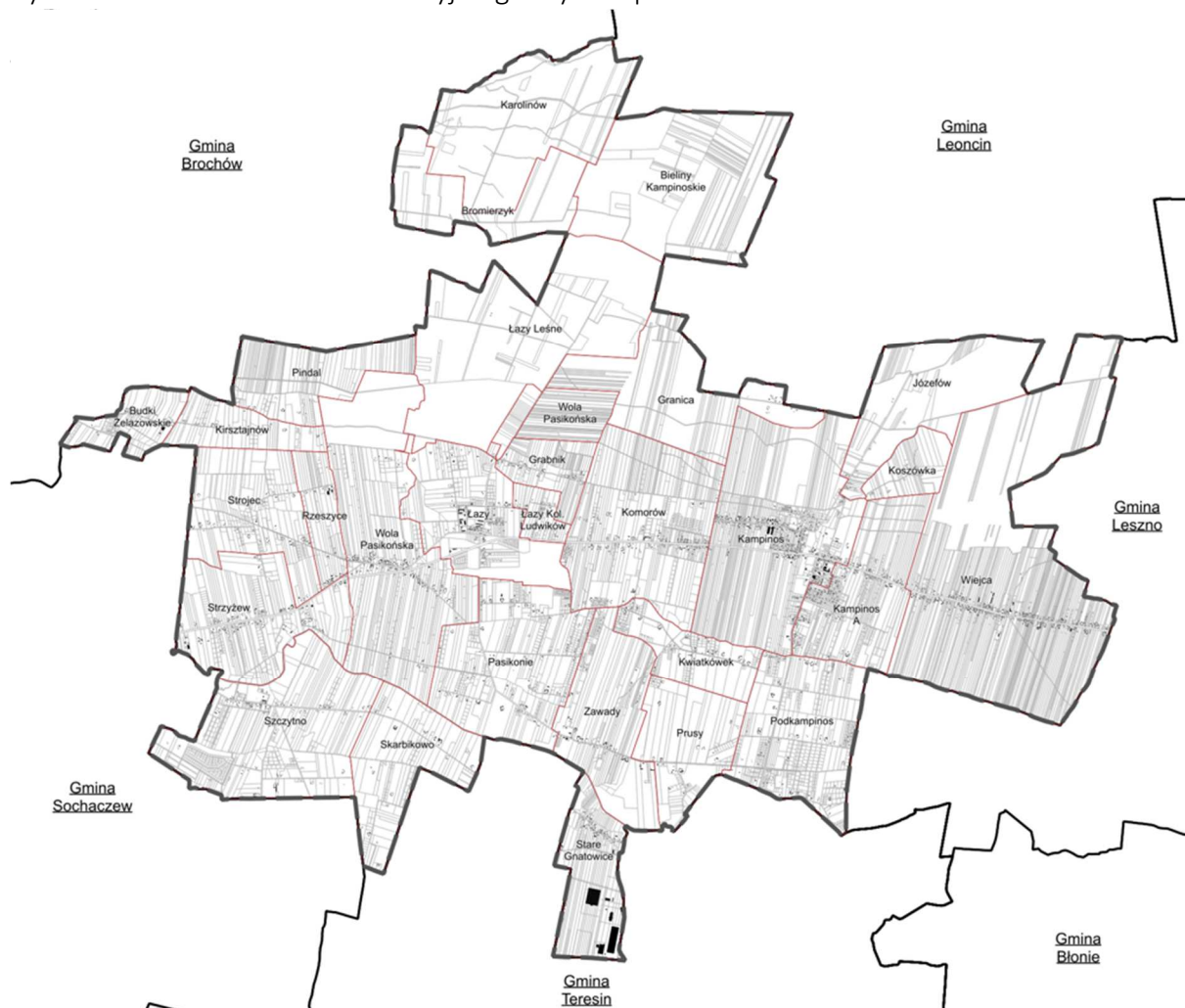
Gmina Kampinos położona jest w zachodniej części województwa mazowieckiego, w zachodniej części powiatu warszawskiego zachodniego, zajmując prawie 16 % jego powierzchni. Wchodzi w skład metropolii warszawskiej.

Graniczy bezpośrednio od północnego - zachodu z gminą Brochów, od północy z gminą Leoncin, od wschodu z gminą Leszno, od południowego - wschodu z gminą Teresin, od południowego - zachodu z gminą Sochaczew.

Jest gminą wiejską, w skład której wchodzi 21 sołectw: Grabnik, Józefów, Kampinos, Kampinos A, Kirsztajnow, Komorów, Kwiatkówek, Łazy, Pasikonie, Podkampinos, Prusy, Skarbikowo, Stare Gnатовice, Strojec, Strzyżew, Szczytno, Wiejca, Wola Pasikońska, Zawady.

Całkowita powierzchnia gminy wynosi 8460 ha. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na koniec 2023 roku liczba ludności gminy wynosiła 4 472 osoby, co daje gęstość zaludnienia około 52,9 osób na km².

Rysunek 5. Położenie administracyjne gminy Kampinos

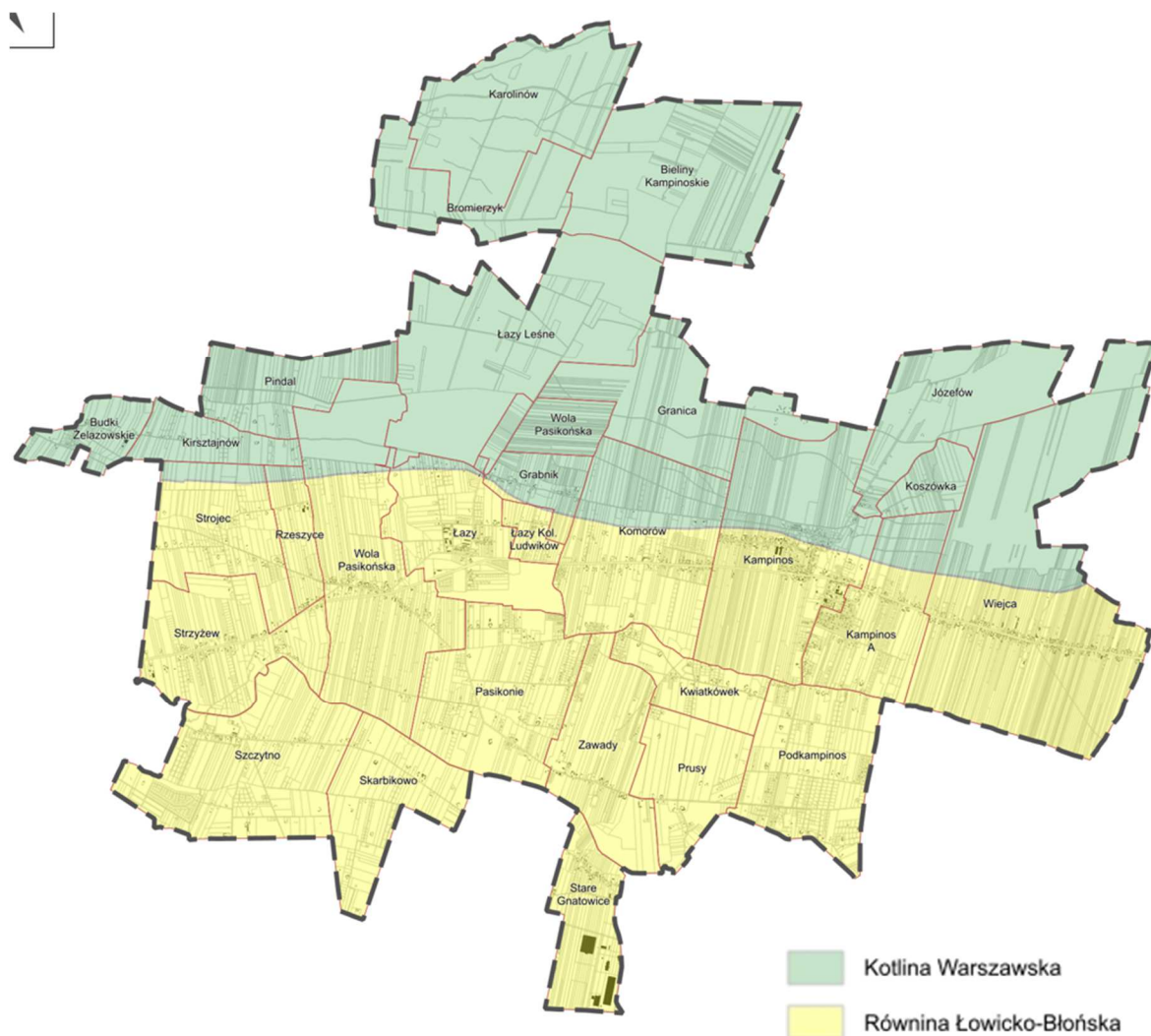
Źródło: Opracowanie własne.

5.2 Położenie geograficzne

Gmina Kampinos leży w przedziale 20°20'–20°35' długości geograficznej wschodniej oraz 52°10'–52°20' szerokości geograficznej północnej.

Znajduje się w granicach makroregionu Niziny Środkowomazowieckiej, wchodzącej w skład podprovincji Niziny Środkowopolskiej. Północna część gminy należy do mezoregionu Kotliny Warszawskiej, natomiast część południowa do Równiny Łowicko-Błońskiej.

Rysunek 6. Położenie gminy Kampinos na tle regionalizacji fizycznogeograficznej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie

<https://geologia.pgi.gov.pl/arcgis/home/webmap/viewer.html?layers=d5b0848edcf348f39292dd8c72c507bd>

5.3 Geomorfologia, rzeźba terenu, powierzchnia ziemi

Obszar gminy Kampinos położony jest w obrębie strefy Teisseyre'a–Tornquista, stanowiącej południowo-zachodnią granicę płyty rosyjskiej. Oddziela prekambryjską platformę wschodnioeuropejską od młodszych struktur fałdowych Europy Zachodniej i Południowej, obejmujących skały paleozoiczne, mezozoiczne i kenozoiczne. Wzdłuż tej strefy podłoże platformy wschodnioeuropejskiej obniża się w kierunku południowo-zachodniemu, a miąższość osadów stopniowo wzrasta. Uskokki tworzące tę strefę były szczególnie aktywne w późnym paleozoiku i mezozoiku, wpływając m.in. na zasięg transgresji morskich oraz procesy erozyjno-akumulacyjne. Ostatnie wyraźne ruchy tektoniczne odnotowano na tym obszarze w górnej kredzie, kiedy to uformowała się niecka warszawska. Gmina Kampinos znajduje się w jej południowo-wschodniej części, zbudowanej głównie z utworów kredowych. W późniejszych epokach została ona przykryta osadami paleogenu i neogenu. Prawdopodobnie tworzą go głównie piaski kwarcowe z glaukonitem oraz mułki i iły.

Osady miocenu tworzą serię piasków kwarcowych i mułków przechodzących w iły z warstwami węgla brunatnego. Sedymencja neogeńska kończy się w pliocenie, gdzie dominują iły pstry, a miejscami także mułki i piaski. Górna powierzchnia utworów plioceńskich została zdeformowana wskutek erozji oraz glacytektoniki.

W obrębie gminy Kampinos można wyróżnić dwa zasadnicze obszary wynikające z odmiennej genezy i składu utworów czwartorzędowych: część północną, stanowiącą południowy fragment tarasu zalewowego Wisły oraz część południową, obejmującą taras błoński. Granica między nimi biegnie wzdłuż skarpy poziomej błońskiej, na wysokości miejscowości Grabnik, Kampinos i Wiejca. Południowa część gminy, sięgająca do drogi wojewódzkiej DW 580, stanowi około 60% jej powierzchni. Różni się od północnej zarówno budową geologiczną, jak i historią rozwoju. Profil osadów czwartorzędowych jest w tym obszarze bardziej kompletny, zwłaszcza w odniesieniu do starszych warstw.

Na zdeformowanym wskutek lodowców i erozji stropie pliocenu zalegają iły oraz różnoziarniste piaski rzeczne z okresu zlodowacenia południowopolskiego. Wypełniają one m.in. rozcięcia skarpy tarasu błońskiego i dolinę Utraty w okolicy Strzyżewa. Wyżej występują gliny zwałowe zlodowacenia północnopolskiego, zawierające fragmenty starszych skał. Miejscowe obniżenia w glinach wypełniają piaski i żwiry rzeczne, które miejscami przykrywają iły i mułki warwowe związane z zlodowaceniem środkowopolskim. W partiach powierzchniowych dominują piaski i mułki pochodzenia eluwialno-eolicznego, wychodzące na powierzchnię m.in. w rejonie Woli Pasikońskiej.

Północna część gminy Kampinos leży w pradolinie Wisły. Jej podłoże stanowią osady plioceńskie przykryte piaskami i żwirami budującymi tzw. taras kampinoski. Warstwy te osiągnęły miąższość do około 20 m. Powstały w czasie zlodowacenia północnopolskiego. Miejscowo podścielają je starsze gliny.

Na obszarze pradoliny, gdzie koryto Wisły wielokrotnie zmieniał położenie, w strefach nurtowych odkładały się głównie piaski, natomiast obszary spokojniejszych przepływów wypełniały się madami.

Do najmłodszych form geologicznych na tym terenie należą piaski eoliczne, a także piaski humusowe i torfy występujące w zagłębieniach bezodpływowych. Tworzą one południowy pas terenów podmokłych rozciągający się między Izabelinem a Józefowem, a także pomiędzy Karolinowem a Bielinami.

Obszar gminy Kampinos zalicza się do strefy rzeźby peryglacialnej ukształtowanej podczas zlodowacenia środkowopolskiego (interglacjał mazowiecki). W części północnej istotną rolę w formowaniu powierzchni odegrały procesy wydymotwórcze z okresu holocenu oraz cykliczna akumulacja rzeczna. Zjawiska te, obecne także na obszarze całego Kampinoskiego Parku Narodowego, stworzyły charakterystyczny układ czterech równoleżnikowych pasów: dwóch wyniesionych zbudowanych z kompleksów wydymowych porośniętych lasami oraz dwóch obniżonych, tworzących pasy bagienne. Na północy gminy Kampinos widoczny jest fragment południowego pasa bagiennego, szczególnie wyraźny w rejonie Bromierzyka, gdzie sąsiaduje on z południowym pasem wydymowym (Polesie-Zalaski).

Rzeźba południowej części gminy Kampinos została ukształtowana głównie przez dawne procesy erozyjne, a następnie aluwialne. Czynniki te przyczyniły się do dużych różnic morfologicznych między północą a południem. Północ stanowią podmokłe obszary dawnego tarasu zalewowego Wisły o wysokościach około 70 m n.p.m., natomiast południe to Równina Łowicko-Błońska, stanowiąca wyrównaną powierzchnię denudacyjną, sięgającą około 90 m n.p.m. Układ terenu w tej części jest w większości monotony. Jedynie w rejonie między Szczytnem a Skarbikowem widoczne jest wyraźne, około 10-metrowe obniżenie tworzące dolinę Utraty.

5.4 Gleby, użytkowanie gruntów i gleb

Na obszarze gminy Kampinos występują gleby o dużej zmienności typologicznej. W części południowej, stanowiącej Równinę Łowicko-Błońską występują głównie gleby pyłowe oraz czarne ziemie, ukształtowane na łożach wstęgowych, a w południowo-zachodnich fragmentach gminy lokalnie na glinach morenowych. Z kolei północne rejony, obejmujące Kotlinę Warszawską, charakteryzują się obecnością terenów torfowych oraz wydmych, wytworzonych na podłożu piasków eolicznych.

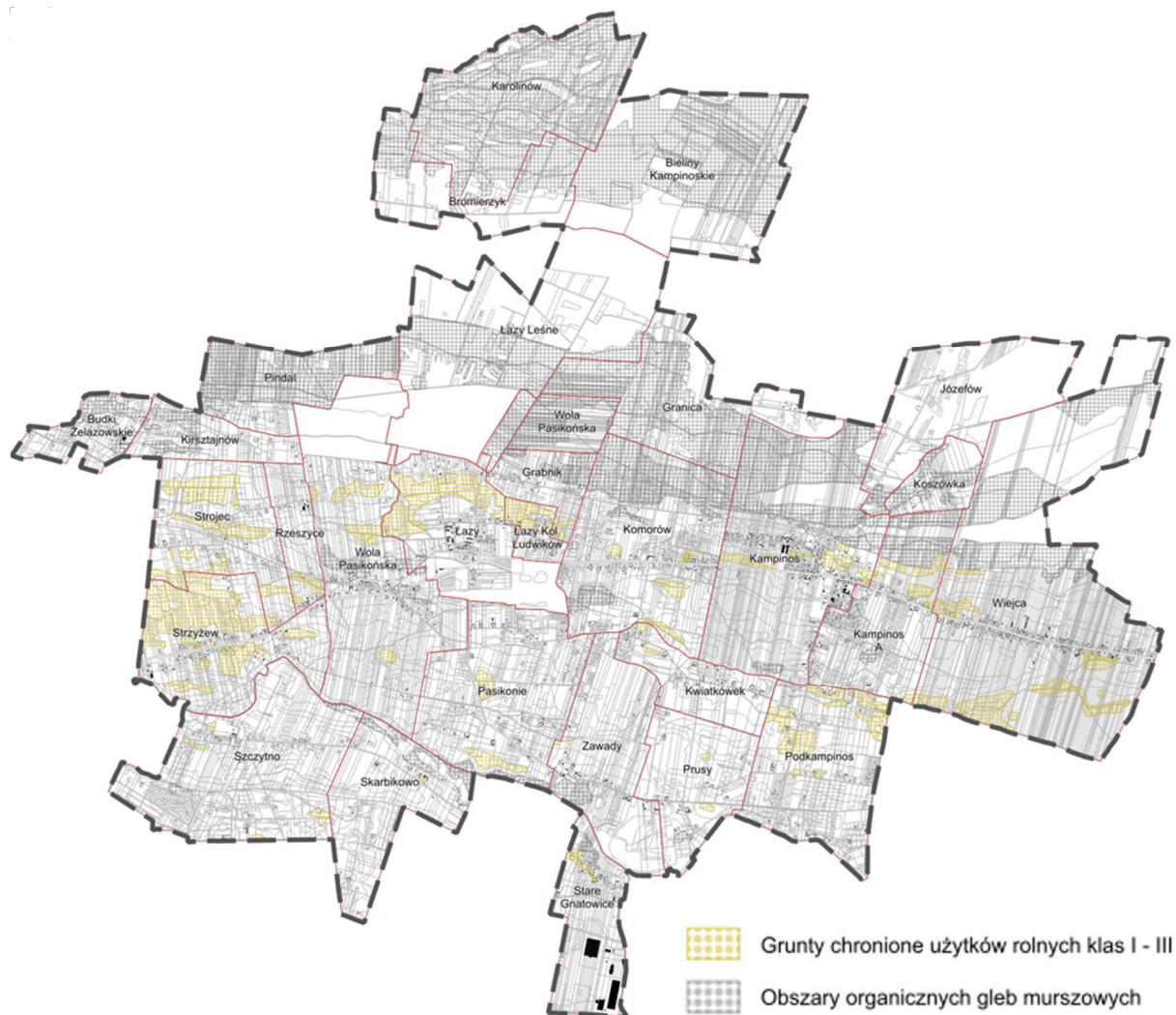
Cały obszar gminy charakteryzuje się korzystnymi warunkami do prowadzenia produkcji rolnej oraz ogrodniczej. W granicach gminy największą powierzchnię zajmuje użytki rolne. Według danych GUS z 2005 r. użytki rolne stanowią ok. 72 % jej powierzchni, z czego przeważają grunty klasy IVb i V. Zgodnie z informacjami w Raplocie o stanie Gminy Kampinos z 2021 r. użytki rolne obejmowały ok. 6 245 ha, co stanowi ok. 74% powierzchni gminy. Największe kompleksy gruntów rolnych znajdują się w części południowej. W północnej części gminy przeważają lasy oraz zbiorowiska trawiaste wchodzące w skład ekosystemów Puszczy Kampinoskiej.

Grunty rolne chronione

Według Ewidencji Gruntów i Budynków prowadzonej dla gminy Kampinos (stan na 07.10. 2025 r.) grunty chronione klasy III zajmują łącznie ok. 509 ha, co odpowiada ok. 8% powierzchni gruntów rolnych. Zlokalizowane są w południowej części gminy Kampinos, w pasie środkowym.

Głównie w północnej części gminy na terenach podmokłych występują organiczne gleby murszowe, które charakteryzują się dobrymi warunkami rolniczymi, ale są podatne na degradację przy przesuszeniu.

Rysunek 7. Grunty rolne chronione na terenie gminy Kampinos

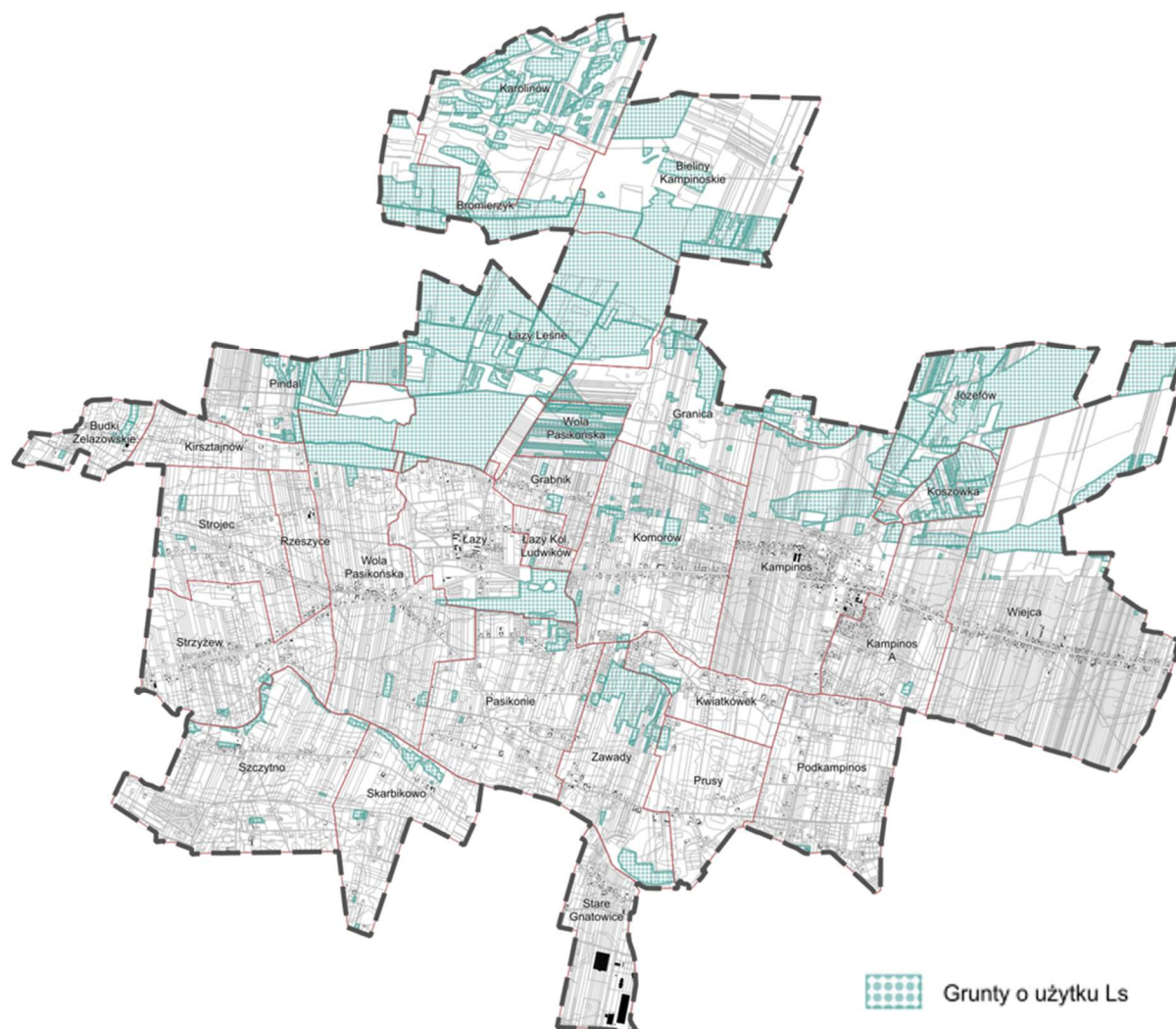
Źródło: Opracowanie własne

Lasy i grunty leśne

Na terenie gminy Kampinos grunty leśne zlokalizowane są głównie w jego północnej części. Zgodnie z danymi GUS z 2024 r., powierzchnia gruntów leśnych w granicach gminy Kampinos wynosi 1 744,75 ha, co według danych GUS na koniec 2024 r. przekłada się na lesistość wynoszącą 20,4%. Lasy publiczne stanowią ok. 91,1% ogólnej powierzchni lasów, zajmując łącznie 1 590,24 ha, z czego 1 586,44 ha to grunty leśne Skarbu Państwa, a 0,60 ha to grunty leśne Skarbu Państwa pozostające w zarządzie Lasów Państwowych. Pozostałe 154,51 ha, czyli ok. 8,9% powierzchni leśnej, stanowią lasy prywatne.

Według Ewidencji Gruntów i Budynków prowadzonej dla gminy Kampinos (stan na stan na 07.10.2025 r.) powierzchnia gruntów leśnych wynosi 1732,35 ha.

Rysunek 8. Grunty leśne na terenie gminy Kampinos

Źródło: Opracowanie własne

Stan gleb

Ogólny stan gleb na terenie gminy Kampinos oceniany jest jako korzystny. Powierzchnia ziemi jest w niewielkim stopniu zdegradowana, a procesy degradacyjne mają charakter lokalny. Gleby wykazują niską, a lokalnie umiarkowaną podatność na degradację. Wyjątek stanowią jedynie tereny doliny rzeki Utraty, gdzie okresowe wylewy rzeki prowadzą do wymywania i osłabienia struktury gleb. Pas gleb zdegradowanych wzdłuż cieku ma szerokość około 30 m.

Zmiany w strukturze gleb wiążą się również z rozwojem zabudowy mieszkaniowej i obiektów gospodarczych, zanieczyszczeniami powietrznopylowymi i chemicznymi, których źródłem jest przede wszystkim transport drogowy.

Monitoring jakości chemicznej gleb ornych prowadzony jest w ramach krajowego systemu nadzorowanego przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach (IUNG). Na terenie Gminy Kampinos nie wyznaczono punktu objętego tym monitoringiem.

5.5 Złoża, tereny i obszary górnicze

Na terenie gminy Kampinos nie ma udokumentowanych złóż surowców mineralnych ani złóż węglowodorów. Nie zostały wyznaczone tereny ani obszary górnicze.

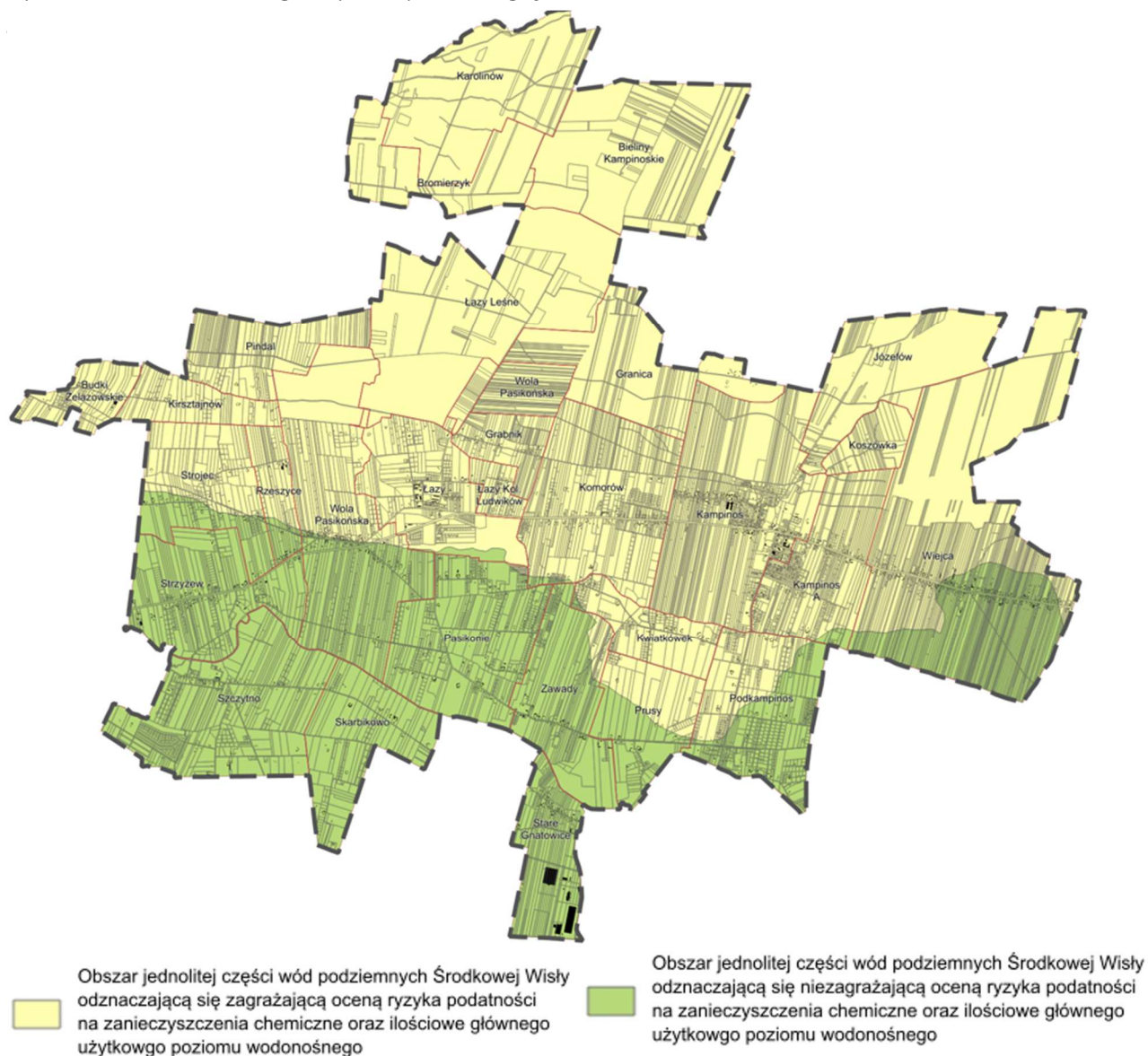
W granicach gminy nie funkcjonują: podziemne bezzbiornikowe magazyny substancji, podziemne składowiska odpadów, kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla, w rozumieniu przepisów ustawy Prawo geologiczne i górnicze.

5.6 Wody podziemne

Pod względem hydrologicznym gmina Kampinos położna jest w rejonie mazowieckim. Według podziału na wodne obszar opracowania zaliczany jest do Regionu Środkowej Wisły. Zgodnie z obowiązującym podziałem kraju na jednolite części wód podziemnych (JCWPd), obszar gminy znajduje się w zasięgu dwóch jednostek:

- JCWPd nr 64 (PLGW200064) obejmująca znaczną powierzchnię gminy. Jej powierzchnia wynosi 741,54 km². Wg. danych z 2019 r. stan chemiczny tej JCWPd oceniono jako słaby, ilościowy jako dobry. Ogólna ocena jest słaba. Celem jest utrzymanie dobrego stanu chemicznego i ilościowego. Ze względu na brak izolacji warstw wodonośnych od powierzchni terenu, wysoką podatność na zanieczyszczenie. Pod względem chemicznym JCWPd zagrożona jest na nieosiągnięcie celów środowiskowych, w związku z tym zostało ustalane odstępstwo od osiągnięcia tych celów. Obszar ten należy do wykazu jednostek przeznaczonych do poboru wody pitnej.
- JCWPd nr 65 (PLGW200065) obejmująca południową część gminy. Jej powierzchnia wynosi 3188,91 km². Wg. danych z 2019 r. stan chemiczny i ilościowy JCWPd oceniono jako dobry. Ogólna ocena jest dobra. Pod względem chemicznym JCWPd jest zagrożona na nieosiągnięcie celów środowiskowych. Wyznaczonym celem jest utrzymanie dobrego stanu chemicznego i ilościowego. Nie jest zagrożone nieosiągnięcie celu środowiskowego. Zachodnia część obszaru gminy objęta JCWPd znajduje się w zasięgu leja depresyjnego w głównym użytkowym poziomie wodonośnym. Obszar ten należy do wykazu jednostek przeznaczonych do poboru wody pitnej.

Rysunek 9. Położenie gminy Kampinos względem JCWPd

Źródło: Opracowanie własne

Obszar gmina Kampinos leży w zasięgu trzech Głównych Zbiorników Wód Podziemnych:

- GZWP nr 215 – *Subniecka Warszawska* o powierzchni 51000 km². Zbiornik porowy, paleogeńsko-neogeński. Obejmuje swym zasięgiem cały obszar gminy Kampinos. Jego warstwa wodonośna znajduje się w utworach trzeciorzędowych oraz czwartorzędowych. Średnia głębokość ujmowanych wód to około 160 m p.p.t. GZWP nie posiada dokumentacji hydrogeologicznej. Ze względu na jego wielkość, jak i głębokie zaleganie oraz słabe rozpoznanie, udokumentowanie tego zbiornika powinno być zrealizowane jako oddzielne zadanie, które trzeba wykonać w przyszłości (*Informator PSH – Główne zbiorniki wód podziemnych w Polsce z 2017 r.*).
- GZWP nr 2151 – *Subniecka Warszawska - część centralna* o powierzchni 17500 km². Zbiornik porowy, paleogeńsko-neogeński, stanowi część centralną zbiornika GZWP nr 215. Obejmuje swym zasięgiem cały obszar gminy Kampinos. Średnia głębokość ujmowanych wód to około 180 m p.p.t. Zasoby dyspozycyjne tego zbiornika wynoszą

około 250 tys. m³/d. Nie posiada on strefy ochronnej z powodu występowania naturalnych zabezpieczeń, które chronią jego wody przed zanieczyszczeniami pochodzącymi z powierzchni ziemi. GZWP nie posiada dokumentacji hydrogeologicznej.

- GZWP nr 222 – *Dolina Środkowej Wisły (Warszawa–Puławy)* obejmuje północną część gminy Kampinos (na północ od krawędzi poziomu błotńskiego). Jest to zbiornik dolinowy obejmujący aluwia Wisły na odcinku między ujściem Pilicy a rejonem Sochaczewa. Średnia głębokość ujmowanych wód to około 60 m p.p.t. Zasadniczym poziomem chronionym jest warstwa czwartorzędowa (plejstocenska). Zbiornik udokumentowany.

Ujęcia wód podziemnych

Na terenie gminy Kampinos zaopatrzenie w wodę realizowane jest w oparciu o dwie stacje uzdatniania wody, zlokalizowane w miejscowościach: Kampinos i Szczytno. Na stacjach tych znajduje się łącznie pięć studni głębinowych pobierających wodę z utworów czwartorzędowych. Obecnie SUW w miejscowości Kampinos wykorzystuje ok. 95% swojej wydajności, natomiast SUW w Szczytnie ok. 60%.

Strefy ochrony bezpośredniej ujęcia „Szczytno” i „Kampinos” mieszczą się całkowicie w obrębie ogrodzonych terenów przeznaczonych pod studnie. Dla ujęć wody nie jest ustanowiona strefa ochrony pośredniej.

Sieć wodociągowa

W gminie Kampinos sieć wodociągowa obejmuje wszystkich mieszkańców. Jednocześnie ze względu na powstawanie nowych obszarów zabudowy oraz rosnącą liczbę ludności jej rozbudowa jest kontynuowana. Aktualnie sieć wodociągowa ma długość ok. 99 km. Woda dostarczana jest do miejscowości: Kampinos A, Komorów, Kirsztajnow, Kwiatkówek, Łazy, Granica, Grabnik, Józefów, Wiejca, **Pasikonie**, Wola Pasikońska, Podkampinos, Pindał, Budki Żelazowskie, Prusy, Strzyżew, Szczytno, Zawady, Stare Gnatowice.

Sieć kanalizacyjna

System gospodarki ściekowej w Gminie Kampinos opiera się na funkcjonowaniu dwóch oczyszczalni ścieków, zlokalizowanych w miejscowościach: Kampinos A o przepustowości 400 m³/d oraz Łazy o przepustowości 30 m³/d. Dodatkowo w Starych Gnatowicach znajduje się niewielka oczyszczalnia o wydajności 30 m³/d, która jest wyłączona z użytkowania.

Łączna długość sieć grawitacyjnej i ciśnieniowej wynosi ok. 30 km. Na jej przebiegu funkcjonuje dziesięć przepompowni strefowych. Z infrastruktury kanalizacyjnej korzystają mieszkańcy miejscowości: Kampinos, Kampinos A, Komorów, Kwiatkówek, Łazy, Podkampinos, Wola Pasikońska oraz Wiejca.

Odbiornikiem oczyszczalni ścieków w Kampinosie A jest rów melioracyjny U-K, natomiast oczyszczalni ścieków w Łazach – rów OL-02.

Na obszarze gminy Kampinos część nieruchomości korzysta z indywidualnych systemów gromadzenia lub oczyszczania ścieków, przede wszystkim w postaci zbiorników bezodpływowych, a sporadycznie także przydomowych oczyszczalni ścieków.

5.7 Wody powierzchniowe

Gmina Kampinos należy do zlewni środkowej Wisły, w obrębie dorzecza drugiego rzędu rzeki Bzury oraz trzeciego rzędu rzek: Utraty i Łasicy z kanałem Olszowieckim. Poza nimi istnieje sieć mniejszych cieków i kanałów.

Zgodnie z podziałem na jednolite części wód powierzchniowych rzecznych (JCWP) w granicach Kampinosu zlokalizowane są:

- RW200011972899 Utrata od Żbikówki do ujścia,
- RW200016272969 Łasica od Kanału Zaborowskiego do ujścia,
- RW2000152729689 Kanał Olszowiecki,
- RW200017272896 Dopływ z Janaszówka,
- RW200017272892 Dopływ z Wiejcy.

Utrata

Głównym ciekim odwadniającym teren gminy jest rzeka Utrata o przebiegu zbliżonym do równoleżnikowego, będąca prawobrzeżnym dopływem Bzury. Ma około 76,5 km długości, a powierzchnia jej dorzecza wynosi 792 km². Źródła Utraty znajdują się na wysokości 160 m n.p.m. w rejonie Ojrzanowa, gdzie rzeka rozpoczyna bieg dwiema niewielkimi strugami. Utrata ma charakter rzeki nizinnej o łagodnym spadku i meandrującym przebiegu. W górnym i środkowym biegu występują liczne zakola, fragmenty mokradeł i terenów zalewowych. Dolina Utraty w wielu miejscach jest szeroka i płaska, a jej koryto urozmaicają naturalne starorzecza. Na terenie gminy Kampinos rzeka przepływa głównie przez południowo-zachodnią część. Jej koryto miejscami rozwidla się, tworząc starorzecza i niewielkie rozlewiska. Dolina charakteryzuje się obecnością terenów podmokłych, torfowisk oraz łąk zalewowych.

Łasica

Jest to główny ciek odwadniający północną część gminy, poniżej krawędzi geomorfologicznej pradoliny Wisły. Stanowi prawobrzeżny dopływ Bzury. Jest to seminaturalny i częściowo uregulowany ciek o długości ok. 35 km. Szerokość dna waha się od 0,2 do 12 m. Łasica pierwotnie była ciekim naturalnym, który został zmeliorowany. Na rzece zbudowano szereg obiektów regulacyjnych, w tym 8 jazów oraz stację pomp i śluzę wałową przy ujściu, umożliwiające przepompowywanie wód do Bzury w czasie wezbrań.

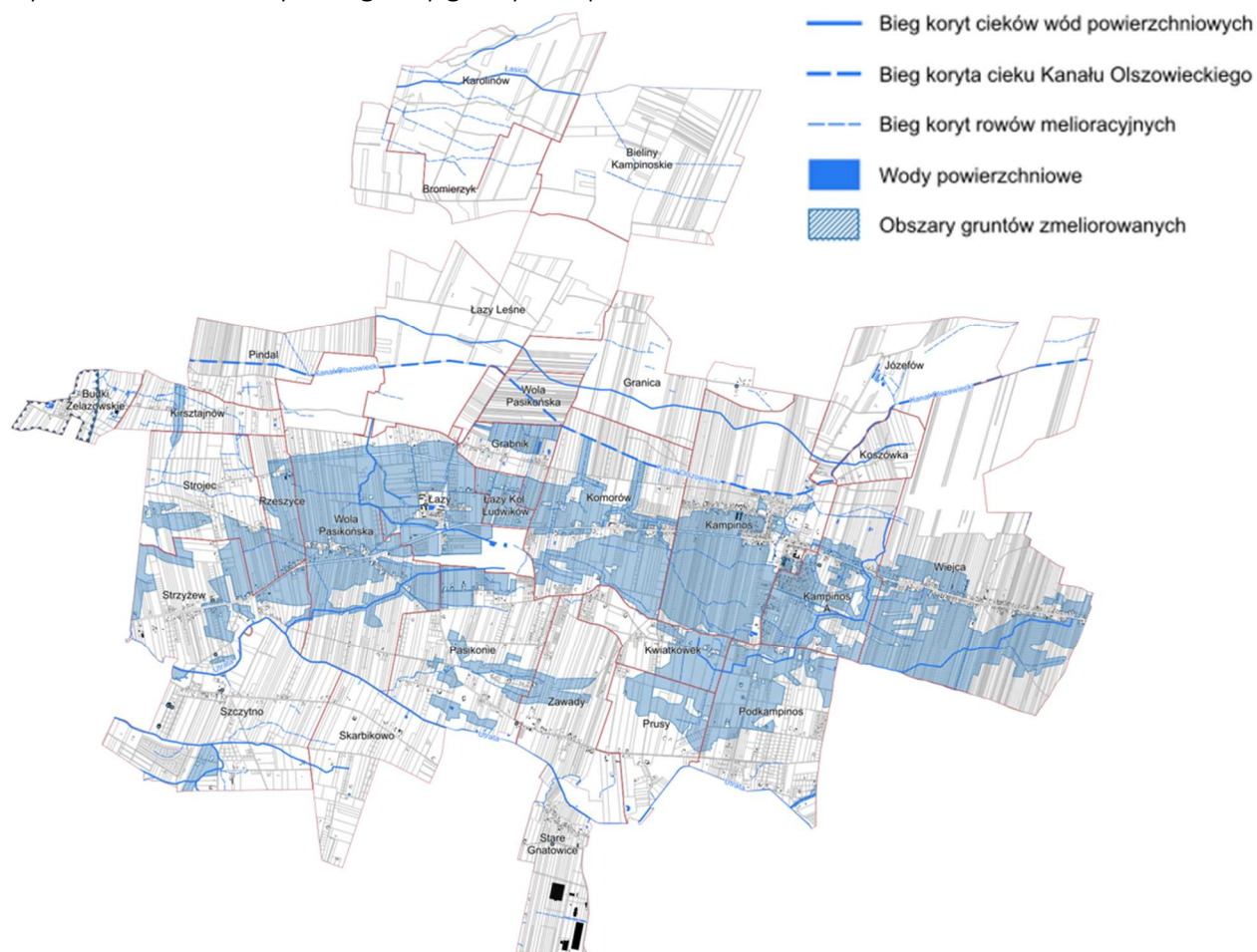
Kanał Olszowiecki

Istotnym elementem lokalnego układu hydrologicznego jest Kanał Olszowiecki, będący lewobrzeżnym dopływem Łasicy. Przecina centralną część gminy, odwadniając północne tereny Kampinosu. Kanał ma długość około 5,8 km, szerokość nieprzekraczającą 4 m i spadek

wynoszący 0,04%. Charakteryzuje się sezonowością stanów wód – w okresie zimowo-wiosennym występują stany wysokie, które mogą powodować miejscowe zalania, natomiast latem i jesienią poziom wody jest znacznie niższy. Kanał płynie śladem dawnego cieku naturalnego.

Na obszarze gminy Kampinos występują także mniejsze cieki i kanały: Dopływ z Janaszówki przepływający przez południowo-zachodnie tereny gminy Kampinos oraz Dopływ z Wiejcy w południowo-wschodniej części gminy. Szczególnie charakterystyczne są tu liczne mokradła, torfowiska i bagna, które skoncentrowane są głównie w dolinach rzek Utraty i Łasicy, gdzie specyficzne warunki hydrologiczne sprzyjają utrzymywaniu wysokiego poziomu wód gruntowych. Podmokłe obszary pełnią funkcję naturalnych zbiorników retencyjnych, gromadząc wodę pochodzącą z opadów i roztopów. Stanowią też ważne siedliska dla różnorodnych gatunków roślin i zwierząt.

Rysunek 10. Układ hydrologiczny gminy Kampinos

Źródło: Opracowanie własne

Wody powierzchniowe na obszarze gminy Kampinos są monitorowane przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska. Na terenie gminy nie ma stałych punktów pomiarowo-kontrolnych oceniających stan wód powierzchniowych. Na podstawie prowadzonego od lat monitoringu wód powierzchniowych ogólna ocena wskazuje, że jakość wód powierzchniowych

na terenie Gminy Kampinos jest zła. Zgodnie z Planem gospodarki wodami w dorzeczu Wisły z 2022 r. ocena poszczególnych JCWP przedstawia się następująco:

- JCWP RW200016272969 – Łasica od Kanału Zaborowskiego do ujścia: Stan chemiczny JCWP oceniono jako dobry. Ogólna ocena nie została wskazana. JCWP jest zagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych, jednocześnie nie zostało wskazane odstępstwo od osiągnięcia określonych celów. Nie została wskazana do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi oraz do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych.
- JCWP RW2000152729689 – Kanał Olszowiecki: Dla tej JCWP nie określono stanu chemicznego, natomiast stan ogólny sklasyfikowano jako zły. Na ocenę tę wpływają przede wszystkim presje troficzne pochodzenia bytowego i komunalnego (zarówno punktowe, jak i rozproszone), presje zasalające związane z eutrofizacją oraz presje hydromorfologiczne, takie jak prostowanie koryta cieków oraz obecność budowli piętrzących. JCWP jest zagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych.
- JCWP RW200011972899 – Utrata od Żbikówki do ujścia: Dla tej JCWP nie określono stanu chemicznego, natomiast stan ogólny sklasyfikowano jako zły. Wynika to przede wszystkim z presji troficznych, w tym nawożenia i depozycji z atmosfery, odpływów miejskich (wód opadowych), oddziaływań źródeł przemysłowych oraz presji bytowych i komunalnych, zarówno punktowych, jak i rozproszonych. Dodatkowo na stan ekologiczny wpływają presje hydromorfologiczne, takie jak prostowanie koryta oraz występowanie budowli piętrzących. JCWP nie została uznana za zagrożoną ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych, jednak termin osiągnięcia celów został przesunięty do roku 2027.

5.8 Klimat i powietrze

Gmina Kampinos leży w zachodniej części XVIII regionu klimatycznego – Regionu Środkowomazowieckiego. Klimat ma charakter przejściowy, wynikający ze zderzenia mas powietrza polarno-morskiego z zachodu i polarno-kontynentalnego ze wschodu, z przewagą cyrkulacji równoleżnikowej.

Średnie wskaźniki klimatyczne:

- temperatura roczna $+7,9^{\circ}\text{C}$,
- suma opadów 509 mm,
- uśłonecznienie 37%,
- promieniowanie słoneczne $86,3 \text{ kcal/cm}^2$,
- wskaźnik zadeszczenia 32,7,
- wskaźnik termiczny 23° .

Na klimat gminy wpływa położenie jej części północnej w dolinie Wisły, które determinuje występowanie częstszych inwersji temperaturowych i zalegania chłodnego powietrza. Na warunki klimatyczne wywiera sąsiedztwo Wisły oraz niezbyt odległej aglomeracji

miejskiej Warszawy. Tereny Puszczy Kampinoskiej wyróżniają się większymi amplitudami dobowymi, przymrozkami przygruntowymi, krótszym okresem wegetacyjnym i częstszym okresem bezwietrznym. W obszarze gminy Kampinos dominują wiatry zachodnie i południowe. Większość wiatru jest słaba lub średnia (<5 m/s), silne wiatry zdarzają się rzadko, a cisze występują 8% dni w roku. Średnia roczna suma usłonecznienia wynosi ok. 1700 godzin, najwięcej w czerwcu i lipcu, najmniej w styczniu. Promieniowanie całkowite roczne wynosi $10,1$ MJ/m²/dobę. Średnioroczna temperatura wynosi $+7,9^{\circ}\text{C}$, najzimniejszy miesiąc to styczeń ($-4,3^{\circ}\text{C}$), najcieplejszy to lipiec ($+18,6^{\circ}\text{C}$). W 2023 r. średnia temperatura wyniosła $+10,2^{\circ}\text{C}$, z najwyższą anomalią w styczniu ($+4^{\circ}\text{C}$). Roczna suma opadów wynosi 509 mm i jest niższa niż średnia wieloletnia (550 mm), co powoduje okresowy deficyt wody. Opady letnie są krótkotrwałe i intensywne, zimowe długotrwałe. Pokrywa śnieżna osiąga 35–40 mm, liczba dni ze śniegiem poniżej 30 rocznie.

Warunki klimatyczne w gminie Kampinos mają raczej ujemny wpływ na rozwój gospodarki i rolnictwa. Do korzystnych cech należą dobre warunki słoneczne i termiczne, przeważająca liczba dni ze słabym wiatrem oraz sprzyjające wskaźniki biometeorologiczne. Natomiast niekorzystne są niska roczna suma opadów, okresowy deficyt wody oraz ryzyko wiosennych przymrozków.

Na terenie gminy wyróżnia się dwa typy mezoklimatu: dolin rzecznych i obniżeń terenu, cechujący się chłodniejszym, wilgotniejszym klimatem, z częstymi inwersjami i mgłami, lokalnymi przymrozkami oraz równiny aluwialnej charakteryzujący się cieplejszą zimą, większą amplitudą dobową temperatur latem oraz intensywniejszym parowaniem.

Stan powietrza

Roczna ocena jakości powietrza w gminy Kampinos przeprowadzana jest w kontekście całej strefy mazowieckiej PL1404 przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Na terenie Gminy Kampinos funkcjonuje punkt pomiarowy wykorzystywany przy sporządzaniu corocznych ocen jakości powietrza dla województwa mazowieckiego. Stacja „Granica, Kampinoski Park Narodowy” prowadzi pomiary charakterystyczne dla tła regionalnego. Zlokalizowana jest w rejonie Muzeum Puszczy Kampinoskiej.

Zgodnie z oceną za 2024 r. w strefie mazowieckiej stężenia substancji szkodliwych w zakresie ochrony zdrowia ludzi i roślin nie przekroczyły wartości dopuszczalnych, co pozwoliło zaklasyfikować ten obszar do klasy A. Pył zawieszony PM_{2,5}, uwzględniony w dodatkowej klasyfikacji (zgodnie z II fazą dopuszczalnych poziomów), został oceniony w klasie A1, co oznacza, że nie odnotowano przekroczeń wartości dopuszczalnej wynoszącej 20 µg/m³. Stężenie benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀ uzyskuje najwyższe wartości na obszarach miejskich strefy mazowieckiej, w wyniku czego strefa ta otrzymała klasę C.

Tabela 1. Klasyfikacja stref z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia

Nazwa strefy	Kod Strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy												
		SO ₂	CO	NO ₂	C ₆ H ₆	PM ₁₀	PM _{2,5} z uwzgl. poziomu dopuszcz. II fazy	PM _{2,5} z uwzgl. poziomu dopuszcz. I fazy	Pb	As	Cd	Ni	BaP	O ₃
Strefa mazowiecka	PL1404	A	A	A	A	A	A1	A	A	A	A	A	C	A

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w woj. Mazowieckim, WIOŚ Warszawa na podstawie danych GIOŚ

Tabela 2. Klasyfikacja stref z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony roślin

Nazwa strefy	Kod Strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy				
		PM ₁₀	SO ₂	NO _x	O ₃	O ₃
Strefa mazowiecka	PL1404	A	A	A	A	A

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w woj. Mazowieckim, WIOŚ Warszawa

Działania związane z poprawą jakości powietrza w województwie mazowieckim – w strefie mazowieckiej PL1404 realizowane są w oparciu o Program ochrony powietrza, który został przyjęty Uchwałą nr 134/23 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z 11 lipca 2023 r. Program ten wskazuje przyczyny przekroczeń norm oraz działania naprawcze, m.in. w związku z przekroczeniem poziomu dwutlenku siarki.

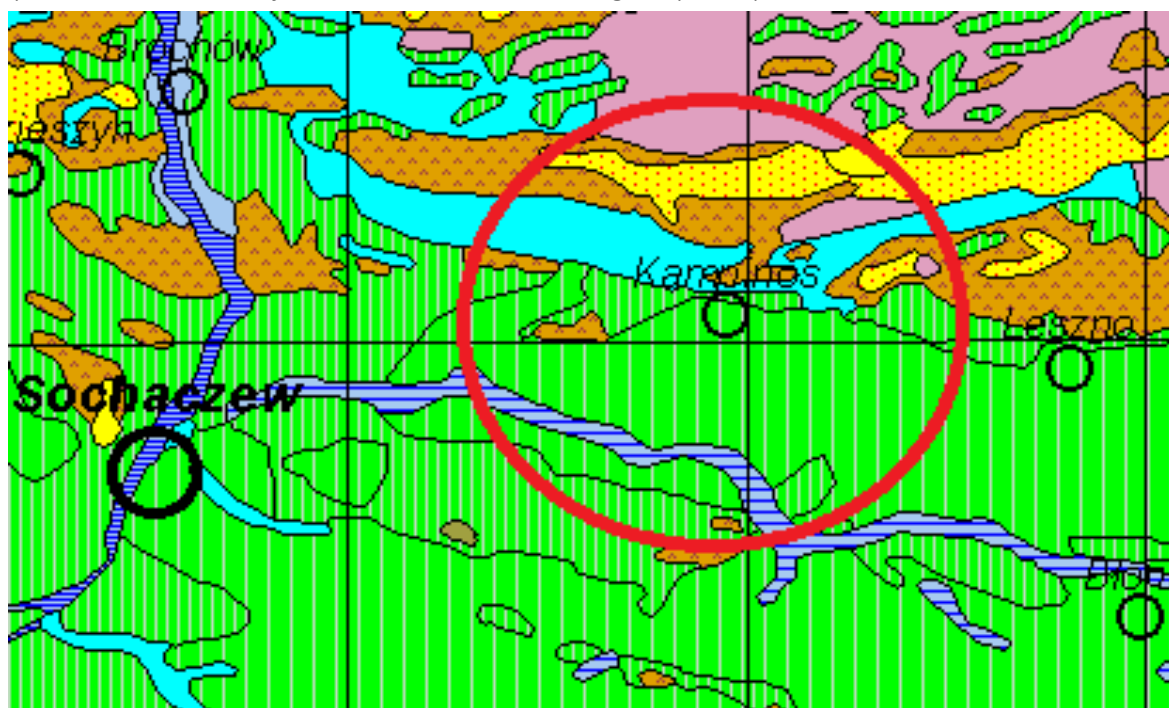
Gmina Kampinos aktywnie realizuje działania na rzecz poprawy jakości powietrza. W 2015 r. Rady Gminy Kampinos przyjęła Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kampinos (Uchwała nr IX/34/15 z dnia 25 maja 2015 r.). Gmina również bierze udział w programie „Czyste Powietrze”, dla którego uruchomiono nabór i zapewniono wsparcie doradcze. Gmina prowadzi także lokalne dotacje na wymianę starych pieców oraz wspiera zakup kotłów gazowych finansowanych m.in. ze środków unijnych.

5.9 Flora i fauna

Według geobotanicznego podziału Polski J.M. Matuszkiewicza (1994), gmina Kampinos należy do krainy Południowomazowiecko – Podlaskiej (E.3), podkrainy południowomazowieckiej (a) obejmującej południowe i zachodnie Mazowsze. Część południowa i centralna gminy (do krawędzi błońskiej) lokalizowana jest w okręgu łowicko – Warszawskim (E.3a.1), natomiast część północna w okręgu Kotliny Warszawskiej (E.2a.4).

Zgodnie z mapą Potencjalna roślinność naturalna Polski (IGiPZ PAN, Warszawa, 2008) na obszarze gminy Kampinos wyznaczono następujące potencjalne zbiorowiska roślinne: olsy środkowoeuropejskie, niżowy łęg wiązowo-dębowy i jesionowo-olszowy, grąd subkontynentalny odmiana środkowopolska seria żyzna i uboga, kontynentalne bory sosnowe i mieszane sosnowo-dębowe oraz kserotemiczne murawy stepowe.

Rysunek 11. Potencjalna roślinność naturalna gminy Kampinos

01 - <i>Carici elongatae-Alnetum</i>	Olsy środkowoeuropejskie
04 - <i>Ficario-Ulmetum chrysospl.</i>	Niżowy łęg wiązowo-dębowy
05 - <i>Fraxino-Alnetum (Circae-Alnetum)</i>	Niżowy łęg jesionowo-olszowy
20 - <i>Tilio-Carpinetum, cent.Pol., poor</i>	Grąd subkontynentalny, odmiana środkopolska, seria uboga
21 - <i>Tilio-Carpinetum, cent.Pol., rich</i>	Grąd subkontynentalny, odmiana środkopolska, seria żyzna
47 - <i>Quercus-Pinetum</i>	Kontynentalne bory mieszane sosnowo-dębowe
50 - <i>Peucedano-Pinetum, sarm.</i>	Kontynentalny bór sosnowy, odmiana sarmacka
66 - <i>Festucetalia valesiacae</i>	Kserotermiczne murawy stepowe

Źródło: Fragment mapy Potencjalna roślinność naturalna Polski, J. M. Matuszkiewicz, IGIPZ PAN, Warszawa 2008, <http://www.igipz.pan.pl>

Szata roślinna Kampinosu stanowi mozaikę zbiorowisk zarówno półnaturalnych, jak i w pełni kultywowanych, rozmieszczonych w różnych częściach gminy. W strukturze zieleni dominują tereny o charakterze krajobrazów subnaturalnych (stwierdzonych wyłącznie w KPN i dolinie Utraty), przez seminaturalne (nieliczne kompleksy leśne), po dominujące na większości terenu gminy krajobrazy rolnicze i zurbanizowane, przy czym krajobrazy w pełni naturalne nie występują w ogóle.

Główny kompleks leśny występuje w północnej części gminy. Natomiast w pozostałych częściach gminy lasy stanowią rozproszone enklawy. Dominujące typy siedlisk leśnych tworzą bory i lasy mieszane świeże oraz olsy, z przewagą takich gatunków jak: sosna zwyczajna, dąb szypułkowy i bezszypułkowy, olsza czarna, grab i brzoza. Wartość przyrodnicza tych zbiorowisk w połączeniu z krajobrazem wydymowo – bagienным świadczy o unikatowej różnorodności

siedlisk w granicach KPN. W centralnej części gminy Kampinos, sąsiadującej z Uroczyskiem Masenka, znajduje się cenny kompleks leśny, którego roślinność zalicza się do naturalnego fitokompleksu krajobrazowego. Lasy w gminie Kampinos pełnią istotne funkcje ekologiczne i krajobrazowe, glebo- i wodochronną, a także funkcję klimatyczną.

W granicach Kampinoskiego Parku Narodowym oraz lokalnie w dolinie rzeki Utraty zidentyfikowano roślinność charakterystyczną dla wydym, torfowisk, czy siedlisk wodnych i szuwarowych.

Zbiorowiska semileśne i zaroślowe obejmują niewielkie skupiska zadrzewień i zakrzewień, które rozwinęły się samoczynnie, najczęściej na gruntach niezainwestowanych, w sąsiedztwie lasów lub wzdłuż cieków wodnych. Typowymi przykładami są zbiorowiska krzewinkowe, wrzosowiska i zarośla. Stwierdzono je przede wszystkim w nielicznych kompleksach leśnych, małych zbiornikach wodnych i w dolinie rzeki Utraty.

Tereny rolnicze z rozproszoną zabudową zagrodową i mieszkaniową to tereny pól i łąk z nielicznymi połaciami lasów w południowej części gminy. Charakterystyczna dla tych obszarów jest niska bioróżnorodność wynikająca z głębokich przekształceń środowiska.

Zbiorowiska wodne i szuwarowe zlokalizowane są w dolinach cieków wodnych, zajmując znaczne obszary w dolinie rzeki Utraty, a także punktowo powierzchnie wzdłuż innych cieków wodnych (kanałów i rowów melioracyjnych) oraz przy okresowych zbiornikach wodnych. W obrębie doliny rzeki Utraty zbiorowiska roślinne nie są jednolite, a roślinność często ogranicza się do wąskiego, kilkumetrowego pasa wzdłuż brzegu. Mimo to, na całym odcinku rzeki w granicach gminy zachowały się cenne pozostałości zbiorowisk łęgowych, w tym łęgu jesionowo-olszowego oraz łęgów wierzbowo-topolowych.

Na terenach zurbanizowanych, obejmujących zwartą zabudowę wiejską wzdłuż niektórych odcinków drogi wojewódzkiej nr 580 w miejscowościach takich jak Kampinos, Wiejca, Komorów, Łazy i Wola Pasikońska, a także lokalne tereny przemysłowe w Gnatowicach Starych, występuje roślinność charakteryzująca się zubożałą liczbą gatunków z przewagą gatunków introdukowanych przez człowieka. Zabudowie zagrodowej i mieszkaniowej towarzyszą sady oraz zieleń ozdobna.

W Kampinoskim Parku Narodowym dominują lasy, a wśród nich bory mieszane. Bory sosnowe reprezentowane przez zespoły boru goryszowego, modrzaczkowego i trzęślicowego, przy czym wszystkie przejawiają tendencję przekształcania się w bory mieszane świeże i wilgotne. Rzadko występującymi zespołami zbiorowisk jest suchy bór chrobotkowy i bór bagienny. W Puszczy Kampinoskiej odnotowano łącznie 118 zespołów roślinnych. W granicach gminy Kampinos, w obrębie Kampinoskiego Parku Narodowego dominują przede wszystkim następujące zespoły: bory sosnowe i mieszane, zbiorowiska segetalne i ruderalne oraz mozaikowe kompleksy segetalne na polach uprawnych. Na obszarze Kampinoskiego Parku Narodowego stwierdzono występowanie następujących gatunków roślin i grzybów:

- rośliny chronione: dzwoniecznik wonny, leniec bezpodkwiatkowy, starodub łąkowy;

- rośliny naczyniowe: ponad 1470 gatunków, w tym 135 gatunków objętych ochroną gatunkową i 4 gatunki z załącznika II dyrektywy siedliskowej; z tego co najmniej 23 gatunki uznano za wymarłe lub prawdopodobnie wymarłe;
- mchy: 203 gatunki, w tym 66 gatunków objętych ochroną gatunkową, w tym 57 gatunków mszaków specjalnego zainteresowania, m.in.: czarostka jamkowata, miedzik płaski, natorfek nagi, parzoch szerokolistny, jodłówka pospolita, próchniczek błotny;
- wątrobowce: 49 gatunków, w tym 10 gatunków objętych ochroną gatunkową;
- porosty – 209 gatunków, w tym 28 gatunków objętych ochroną gatunkową;
- grzyby wielkoowocnikowe – 1654 gatunki, w tym 20 gatunków objętych ochroną gatunkową: 7 ochroną ścisłą i 13 ochroną częściową, 47 gatunków grzybów specjalnego zainteresowania, m. in.: berłowieczka czeska, błyskoporek podkorowy, gwiazdosz czteropromienny, gwiazdosz karzełkowaty, gwiazdosz kwiatuszkowaty, gwiazdosz czarnogłowy, kolczakówka kasztanowata, lakownica żółtawa, naparstniczka czeska, naparstniczka stożkowata, smardz półwolny, smardz jadalny, piestrzyca kędzierzawa, kielonka błyszcząca, ozorek dębowy czy borowikowiec tęgoskórowy.

Na terenie gminy Kampinos w granicach obszaru Puszczy Kampinoskiej występują stanowiska starodubu łąkowego (Pożary, Granica, Wiejca).

Północna część gminy Kampinos zlokalizowana w granicach Kampinoskiego Parku Narodowego jest najlepiej zinwentaryzowana pod względem występowania fauny. Zróżnicowane warunki siedliskowe oraz niewielki stopień przekształcenia środowiska przyrodniczego decydują o bogactwie faunistycznym tej części gminy. Zgodnie z danymi udostępnionym przez KPN, szacuje się, że potencjalnie w graniach Parku może występować ok. 50% gatunków krajowej fauny, czyli blisko 16,5 tys. gatunków zwierząt. Do tej pory potwierdzono występowanie ok. 5 500 gatunków, z czego ponad 420 stanowi gatunki chronione, 15 gatunków nowych dla nauki oraz 25 gatunków po raz pierwszy odnotowanych w Polsce. Najliczniejszą grupę zwierząt stanowią bezkręgowce (ok. 5 150 gatunków), w tym owady, wśród których są gatunki reliktowe, wskazujące na pierwotny charakter lasów. Na obszarze Parku stwierdzono występowanie następujących grup systematycznych zwierząt:

- bezkręgowce: ok. 5150 gatunków, w tym 67 gatunków objętych ochroną gatunkową; pachnica próchniczka, czerwóńczyk nieparek, modraszek telejus, zalotka większa, zgmiotek cynobrowy, iglica mała, modraszek alkon, strojniś nadobny, poczwarówka jajowata, poczwarówka zwężona, zatoczek łamliwy;
- ryby: 29 gatunków ryb (część z nich w prywatnych stawach rybnych) będących przedstawicielami 11 rodzin, w tym 4 gatunki objęte ochroną gatunkową; gatunkami są specjalnego zainteresowania są piskorz i różanka europejska;
- płazy: 13 gatunków, wszystkie objęte ochroną gatunkową, 2 gatunki specjalnego zainteresowania: kumak nizinny, traszka grzebieniasta;

- gady: 7 gatunków, w tym 6 gatunków objętych ochroną gatunkową; gatunek specjalnego zainteresowania: gniewosz plamisty;
- ptaki: 250 gatunków, w tym 237 gatunki objęte ochroną gatunkową; 28 gatunków specjalnego zainteresowania: bocian czarny, bocian biały, trzmiełojad, dudek, kropiatka, derkacz, lelek, dzięcioł średni, lerka, siniak, derkacz, zielonka, żuraw, czajka, rycyk, kszyc, samotnik, krwawodziób, śmieszka, orlik krzykliwy, błotniak stawowy, jastrząb, bielik, sóweczka, dzięcioł czarny, dzięcioł średni, kruk, jarzębatka, muchołówka mała;
- ssaki: 57 gatunków, w tym 45 gatunków chronionych, wilk szary, ryś euroazjatycki, mopek zachodni, bóbr europejski, nocek duży, nocek rudy, wydra europejska, łось.

Poza terenem KPN, obszar gminy Kampinos charakteryzuje się niskim zróżnicowaniem biologicznym. Wynika to z presji osadniczej oraz rozwoju komunikacji, co doprowadziło do znacznej redukcji siedlisk przyrodniczych. W południowej części gminy na terenach zabudowy wiejskiej przeważają synantropijne gatunki zwierząt, typowe dla warunków ekosystemów użytkowanych jako pogranicze terenów zurbanizowanych i rolniczych oraz terenów otwartych. Najliczniej reprezentowane są bezkręgowce oraz gatunki płazów (żaba trawna, ropucha szara i zielona) i gadów (zaskroniec zwyczajny, jaszczurka zwinka, padalec). Tereny zabudowane, ze względu na antropogeniczne przekształcenie, nie są istotnym siedliskiem i żerowiskiem zwierząt.

Wpływ Puszczy Kampinoskiej jest widoczny zarówno w obszarach bezpośrednio graniczących z Parkiem, jak i w dolinach cieków wodnych stanowiących lokalne korytarze ekologiczne. Występowanie gatunków cennych i rzadkich w środkowej i południowej części gminy związane jest z wędrówkami zwierząt lokalnymi powiązaniami przyrodniczymi – terenami otwartymi cieków wodnych, terenami pól i łąk z zachowanymi niewielkimi fragmentami lasów, zadrzewieniami śródpolnymi. Można tu spotkać m.in. łosia, wydrę, sarnę, jelenia, bociana czarnego. Na terenach rolnych i w sąsiedztwie zabudowy występują lisy, krety, jeże, wiewiórki, zające, kuny oraz ptaki takie jak: dudek, wilga, bielik, jastrząb, trzmiełojad i gil.

5.10 Formy ochrony przyrody

Na obszarze gminy Kampinos ustanowione są cztery formy ochrony przyrody:

- Kampinoski Park Narodowy,
- Obszar Natura 2000 Puszcza Kampinoska (PLC140001),
- Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu,
- pomniki przyrody.

Kampinoski Park Narodowy

Znaczny obszar gminy Kampinos znajduje się w granicach Kampinoskiego Parku Narodowego, utworzonego 16 stycznia 1959 r. rozporządzeniem Rady Ministrów¹ w celu ochrony najlepiej zachowanych w Europie zespołów wydm śródlądowych, naturalnych zbiorowisk bagiennych i leśnych, bogatej fauny, a także wielu pamiątek polskiej historii i kultury. Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 25 września 1997 r. ustanowiono ochronę przyrody Kampinoskiego Parku Narodowego, określając jego obszar, a także utrwalając przepisy dotyczące funkcjonowania i ochrony przyrody, w tym utworzenie i opisanie granic otuliny. Kampinoski Park Narodowy położony jest na północny zachód od Warszawy, a jego obszar obejmuje liczne gminy województwa mazowieckiego, m.in. Izabelin, Łomianki, Kampinos i Leoncin, a także fragmenty warszawskich Bielan. Ze względu na wartości przyrodnicze oraz znaczenie społeczne w 2000 r. Kampinoski Park Narodowy wraz z otuliną został uznany Rezerwat Biosfery „Puszcza Kampinowska”. Od 2004 r. Kampinoski Park Narodowy jest także obszarem Natura 2000 Puszcza Kampinowska kod PLC 140001. Zadania ochronne na rok 2025 określa Zarządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 26 listopada 2024 r. w sprawie zadań ochronnych dla Kampinoskiego Parku Narodowego na rok 2025. Tymczasowe cele ochrony dla gatunków i siedlisk przyrodniczych w Kampinoskim Parku Narodowym (DOP-WPN.602.13.2021,DW) określa Obwieszczenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 22 grudnia 2021 r. w sprawie przyjęcia tymczasowych celów ochrony dla siedlisk przyrodniczych oraz gatunków i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 Puszcza Kampinowska PLC140001.

Park zajmuje obszar 38 544,33 ha, z czego w obrębie gminy Kampinos znajduje się 2 964ha. Otulina Parku ma powierzchnię 37 756,49 ha. Największą część Parku zajmują lasy tj. 75,5 % ogólnej powierzchni KPN.

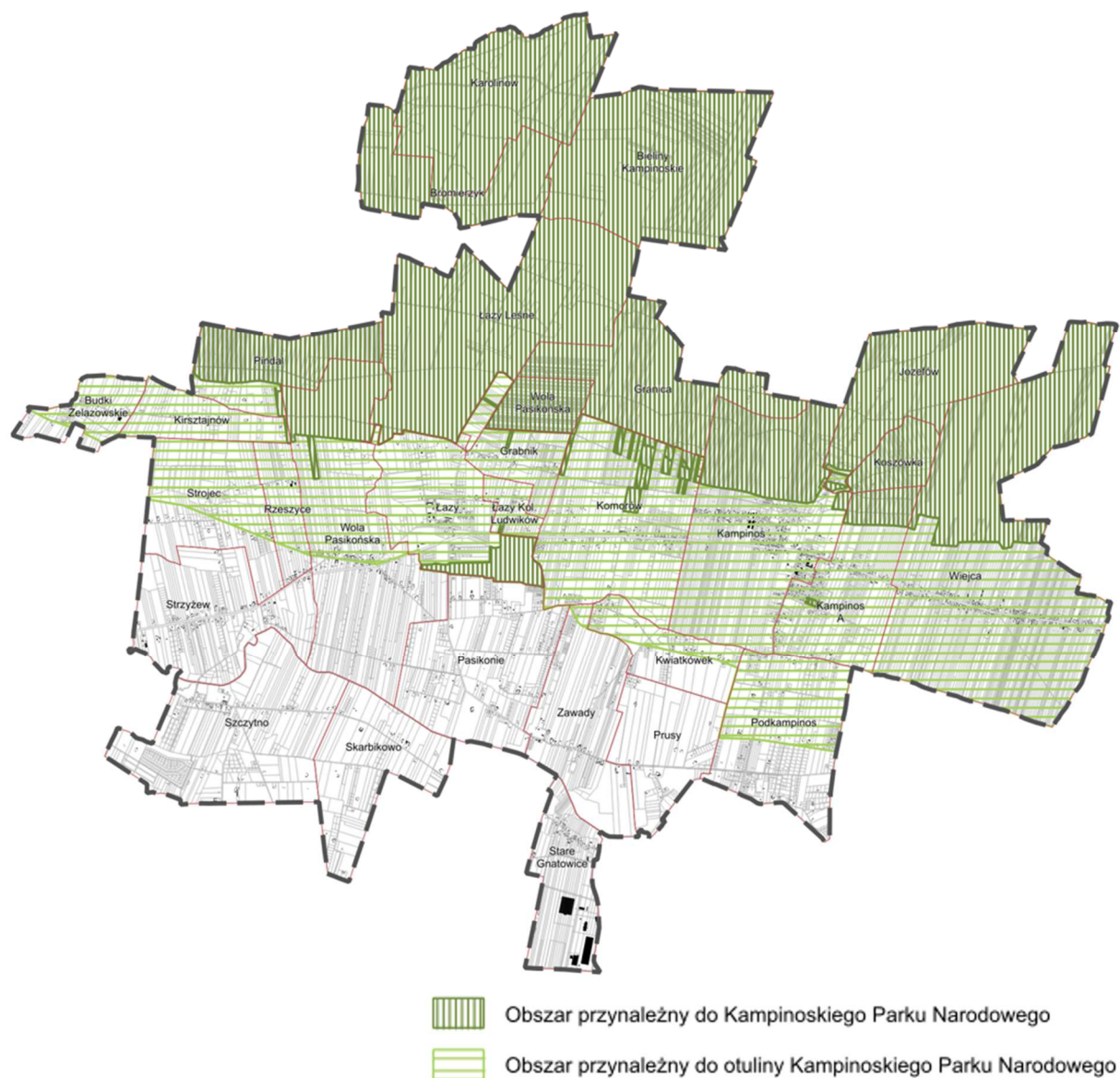
Głównym celem powołania Parku była ochrona unikatowych na skalę europejską kompleksów wydm śródlądowych, usypanych z piasków polodowcowych pradoliny Wisły oraz naturalnych zbiorowisk bagiennych i leśnych. Wydmy kampinoskie ukształtowane są w łuki, parabole, wały, grzędy i zespoły wydmowe. Krajobraz pasów wydmowych, pomimo iż w przeszłości został przekształcony na skutek gospodarki leśnej, nosi znamiona wtórnego krajobrazu naturalnego z uwagi na wysoką lesistość i zwiększający się wiek drzewostanów. Natomiast pasy bagienne zlokalizowane są pomiędzy wydmami śródlądowymi a obniżeniami torfowiskowymi, charakteryzują się mozaiką krajobrazową z przewagą elementów kulturowych. Bagna kampinoskie kształtują dużą różnorodność zbiorowisk roślinnych w Parku: porośnięte są olsami, łęgami, łąkami (trzęślicowymi, użytkowanymi ekstensywnie), roślinnością torfotwórczą. Wiele terenów otwartych zajmują półnaturalne zbiorowiska łąkowe, powstałe w wyniku trwającego wiele lat ekstensywnego wykaszania lub rzadziej wypasu. Są one miejscem występowania wielu cennych i rzadkich gatunków roślin, m.in. kilku gatunków

¹ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 stycznia 1959 r. w sprawie utworzenia Kampinoskiego Parku Narodowego (Dz.U. z 1959 r. Nr 17, poz. 91);

storczyków, goździka pysznego, centurii pospolitej oraz rzadkich gatunków ptaków (czajka, kszysk, derkacz)) i owadów (modraszek telejus, przeplatka aurinia). Pod ochroną ścisłą znajduje się 22 wydzielone obszary ochrony ścisłej, które zajmują łącznie areał 4 636 ha (12% obszaru Parku). Łądowe ekosystemy nieleśne (mozaiki pól i pastwisk) stanowią 24,3% powierzchni Parku.

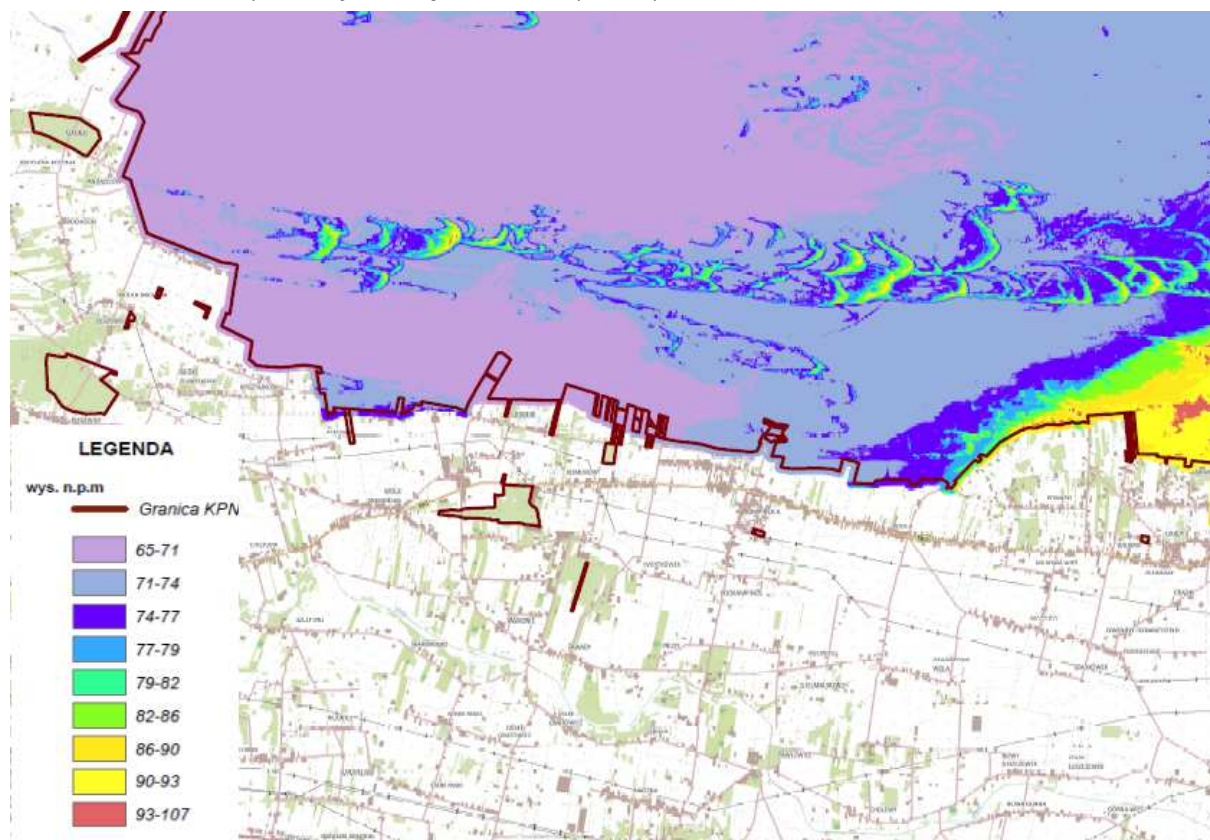
Strefa ochronna Parku (otulina) wyznaczona została w celu zabezpieczenia kampinoskiej przyrody przed niewłaściwym zagospodarowaniem, urbanizacją i przemysłem. Na terenie otuliny znajduje się 8 rezerwatów przyrody (zlokalizowane poza gminą Kampinos).

Rysunek 12. Gmina Kampinos na tle Kampinoskiego Parku Narodowego i jego otuliny

Źródło: Opracowanie własne na podstawie

Rysunek 13. Fragment Projektu Planu Ochrony KPN na lata 2022-2041. Walory przyrody nieożywionej - Obręb Ochronny Kampinos

Źródło: Projektu Planu Ochrony KPN z grudnia 2024 r.

Kampinoski Park Narodowy nie posiada planu ochrony. W projekcie planu ochrony Kampinoskiego Parku Narodowego² z grudnia 2024 r. wyznaczone są zadania, które powinny być realizowane przez gminy. Należą do nich m.in.:

- *ochrona gleb przed antropopresją, zanieczyszczeniem, erozją wodną i wietrzną,*
- *zachowanie naturalnego ukształtowania wydm śródlądowych oraz systemu hydrograficznego,*
- *zabezpieczenie wód parku przed zanieczyszczeniami chemicznymi, biologicznymi i mechanicznymi, poprzez uporządkowanie warunków poboru wód i zrzutu ścieków, w granicach Parku, jego otuliny i na terenach sąsiednich,*
- *ochrona wód powierzchniowych i podziemnych przed antropopresją i zanieczyszczeniami,*
- *zapewnienie odpowiednich warunków wodnych niezbędnych dla właściwego funkcjonowania siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin, grzybów i zwierząt, z uwzględnieniem tendencji ich rozwoju,*
- *ochrona powietrza przed zanieczyszczeniami,*

² <https://kampn.gov.pl/bip/plan-ochrony>

- *zachowanie, utrzymanie lub przywrócenie walorów widokowych i estetycznych krajobrazu,*
- *zapewnienie ciągłości występowania populacji rodzimych gatunków zwierząt,*
- *zachowanie istniejącej mozaiki łąk, pastwisk, pól uprawnych, lasów, zadrzewień i zakrzaczeń,*
- *kształtowanie i zachowanie lokalnego krajobrazu kulturowego,*
- *propagowanie lokalnych form budownictwa i innych wartości kulturowych.*

W projekcie planu ochrony KPN wskazano następujące wytyczne dla kształtowania zabudowy i obiektów budowlanych:

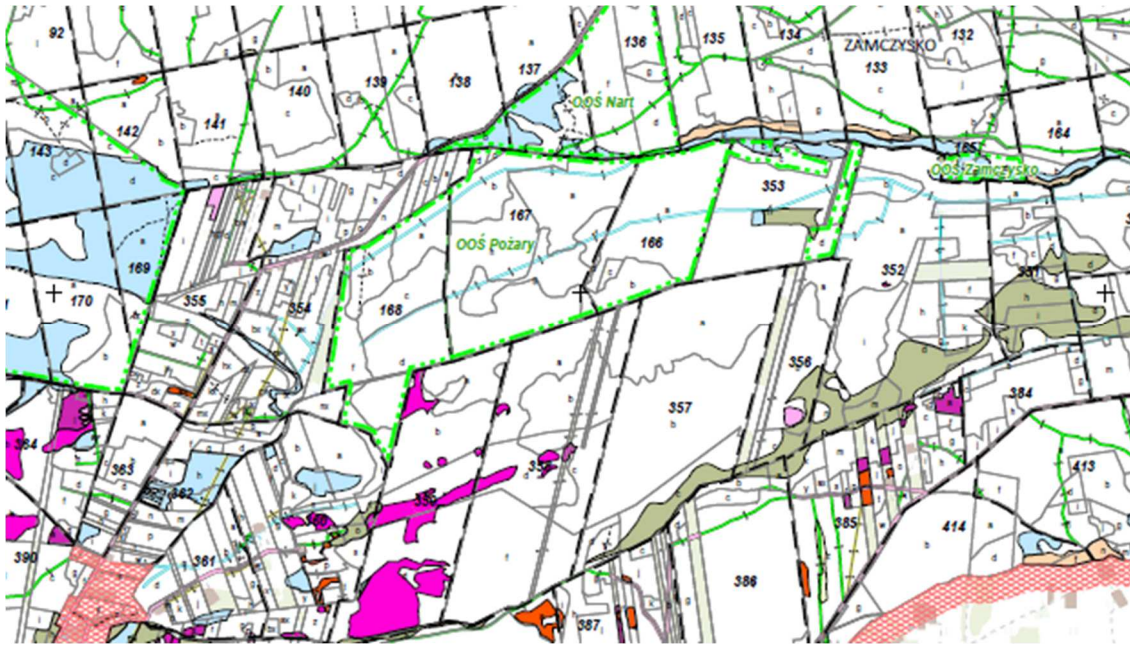
- *zalecenie strefowania zagęszczenia zabudowy:*
 - *obszary wolne od zabudowy i ogrodzeń w bezpośrednim sąsiedztwie Parku,*
 - *zabudowa na dużych działkach rezydencjalnych o areale około 2000-2500 m² (i większych) z powierzchnią biologicznie czynną na poziomie 80%, wskaźnik intensywności zabudowy nie wyższy niż 0,25 (a dla terenów, na których nie ma możliwości podpiwniczenia 0,2). Zabudowa mieszkaniowa powinna być wolnostojąca o wysokości do 2 kondygnacji nadziemnych (2 kondygnacje plus ewentualnie poddasze nieużytkowe). Wysokość zabudowy z dachem spadzistym do 9,5 m a przy dachu płaskim 8 m. Jeden budynek mieszkalny na działce,*
 - *zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, wolnostojąca, na działkach o areale min. 900 m² z powierzchnią biologicznie czynną na poziomie minimum 70%, wskaźnik intensywności zabudowy nie wyższy niż 0,45 (a dla terenów, na których nie ma możliwości podpiwniczenia 0,4), wskaźnik powierzchni zabudowy nie wyższy niż 0,25. Zabudowa mieszkaniowa powinna posiadać do 2,5 kondygnacji nadziemnych (2 kondygnacje plus ewentualnie poddasze użytkowe). Wysokość zabudowy z dachem spadzistym nie może być wyższa niż 9,5 m a przy dachu płaskim 8 m. Jeden budynek mieszkalny na działce,*
 - *tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w zabudowie bliźniaczej, zaleca się powierzchnię działki minimum 700 m² na jeden budynek. Powierzchnia biologicznie czynna to min. 65%, wskaźnik intensywności zabudowy nie wyższy niż 0,5, wskaźnik powierzchni zabudowy nie wyższy niż 0,35. Zabudowa mieszkaniowa powinna posiadać do 2,5 kondygnacji nadziemnych (2 kondygnacje plus ewentualnie poddasze użytkowe). Wysokość zabudowy z dachem spadzistym do 9,5 m a przy dachu płaskim 8 m,*
 - *dopuszczalna zabudowa na działkach mniejszych w obszarach koncentracji zabudowy,*
 - *strefy usługowe i produkcyjne najbardziej oddalone od granic Parku, z wykluczeniem inwestycji mogących stanowić zagrożenie dla przyrody;*
- *dopuszczenie w uzasadnionych przypadkach zabudowy średniowysokiej o maksymalnej wysokości do 12 m w centrach usługowych (budynki użyteczności publicznej), z dopuszczeniem lokalnych dominant do 25 m;*

- wskazanie na potrzebę ochrony krajobrazu wiejskiego z mozaikowatym układem pól uprawnych, łąk, zadrzewień, zakrzaczeń, oczek i cieków wodnych;
- wskazanie na potrzebę ograniczenia zmiany przeznaczenia obszarów leśnych na cele nieleśne;
- wyłączenie z zabudowy obszarów z wysokim poziomem wód podziemnych i powierzchniowych (w szczególności terenów bagienne, zalewowych, łąk, wzdłuż cieków wodnych);
- w sąsiedztwie Parku (ok. 500 m) zakaz realizacji budynków (w tym fundamentów) posadowionych poniżej poziomu lustra wód gruntowych, gdyż często wiąże się to z koniecznością odpompowywania podczas budowy znacznych ilości wód gruntowych. Powyższe działania prowadzą do lokalnego przesuszenia, a w miejscu wylewania wody do nadmiernego zalania terenu, co negatywnie wpływa na przyrodę;
- zalecenie ochrony walorów krajobrazowych skarpy Równiny Łowicko-Błońskiej;
- dążenie do rozbudowy gminnych sieci infrastruktury technicznej (wodociągów, kanalizacji, oczyszczalni ścieków, sieci energetycznych, gazowych i telekomunikacyjnych);
- w przypadku braku sieci kanalizacji sanitarnej, warunkowo zaleca się odprowadzanie ścieków jedynie do szczelnych zbiorników bezodpływowych aż do czasu powstania możliwości przyłączenia do sieci. Przydomowe oczyszczalnie ścieków mogą być stosowane jedynie na dużych działkach w zabudowie zagrodowej, jeżeli spływ wód podziemnych nie odbywa się w stronę Parku;
- wskazanie na potrzebę ochrony cieków i zbiorników wodnych m.in. przez lokowanie zabudowy w odległości nie mniejszej niż 20 m od nich, a ogrodzeń w odległości nie mniejszej niż 6 m od ich krawędzi, z wyłączeniem przydomowych oczek wodnych;
- wskazanie na potrzebę ochrony terenów stanowiących strategiczne powiązania przyrodnicze Parku z otoczeniem oraz zachowania powiązań obszaru Natura 2000 PLC140001 Puszcza Kampinowska z obszarami Natura 2000: PLH140029 Kampinowska Dolina Wisły, PLH140048 Łąki Kazuńskie, PLH140020 Forty Modlińskie, PLB140004 Dolina Środkowej Wisły, z dolinami Bzury i Utraty oraz Lasem Bemowskim i Lasem Młocińskim **przez wykluczenie realizacji zabudowy terenów: Park – tereny rolne z zadrzewieniami we wsiach: Rzęszyce, Grabnik, Komorów, Łazy, Wola Pasikońska – Uroczysko Maszynka (eksklaw KPN) – Dolina Utraty, gmina Kampinos.**

Na terenie gminy Kampinos w granicach Puszczy Kampinoskiej występują dwa obszary ochrony ścisłej:

- Pożary – objęty ochroną od 1977 r. z uwagi na występowanie kotliny bagiennej z torfowiskami niskimi i zbiorowiskami turzyc, łożowisk, olsów i szuwarów oraz stanowiący ostoję dla łośi, łęgowiska do ptactwa wodnego, błotnego i drapieżników.

Rysunek 14. Obszar ochrony ścisłej Pożary

Źródło: Projektu Planu Ochrony KPN z grudnia 2024 r.

- Przyćmien – objęty ochroną od 1997 r. z uwagi na występowanie w podłożu dużej zawartości węglanu wapnia, co tworzy odrębność siedliskową w zakresie występowania typowych dla tych warunków gruntowych roślin: pierwiosnka lekarskiego, czernica gronowego, kruszczyka siniego, kozłoka bzolistnego, goryczki wąskolistnej oraz stanowiący ostoję łosia i orlika krzykliwego.

Rysunek 15. Obszar ochrony ścisłej Przyćmien

Źródło: Projektu Planu Ochrony KPN z grudnia 2024 r.

Obszar Natura 2000 Puszcza Kampinowska (PLC140001)

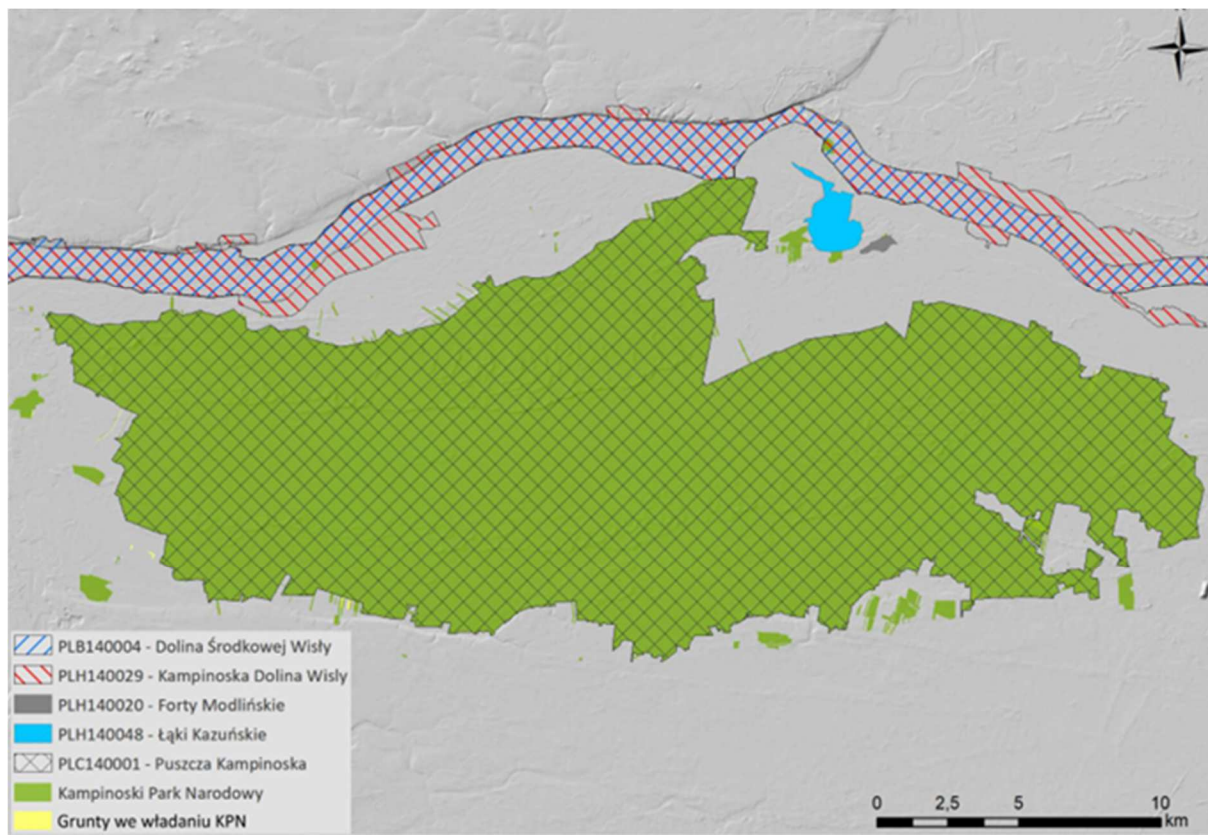
Specjalny obszar ochrony PLC140001 Puszcza Kampinowska w zakresie specjalnej ochrony ptaków został ustanowiony Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r.³, a w zakresie specjalnej ochrony siedlisk Decyzją Komisji Europejskiej z dnia 13 listopada 2007r.

Obszar Natura 2000 Puszcza Kampinowska (PLC 140001) pokrywa się z Kampinoskim Parkiem Narodowym. W jego granicach występują siedliska wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz ptaki (32 lęgowych lub prawdopodobnie lęgowe gatunki ptaków) wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG, jak również gatunki wymienione w załącznikach II do dyrektywy ptasiej i siedliskowej (4 gatunki roślin, 20 gatunków zwierząt i 15 siedlisk przyrodniczych). Wśród wymienionych wyżej siedlisk i gatunków, 30 uznano za przedmioty ochrony na terenie tego obszaru:

- 9 siedlisk przyrodniczych: wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi, suche wrzosowiska, ciepłolubne śródlądowe murawy napiaskowe, zmiennowilgotne łąki trzęślicowe, ekstensywnie użytkowane niżowe łąki świeże, grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny, kwaśne dąbrowy, łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe, ciepłolubne dąbrowy;
- 8 gatunków ptaków: bocian czarny, trzmielojad, dudek, kropiatka, derkacz, lelek, dzięcioł średni oraz lerka;
- 3 gatunki roślin: dzwoniecznik wonny, leniec bezpodkwiatkowy, starodub łąkowy;
- 3 gatunki ssaków: ryś, wilk, mopek;
- 6 gatunków bezkręgowców: pachnica próchniczka, czerwńczyk nieparek, przeplatka aurinia, modraszek telejus, zalotka większa, zgmiotek cynobrowy.

³ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. z 2004r., Nr 229, poz. 2313)

Rysunek 16. Obszar Natura 2000 PLC140001 Puszcza Kampinowska w części pokrywającej się z obszarem Parku na tle sąsiadujących obszarów Natura 2000.

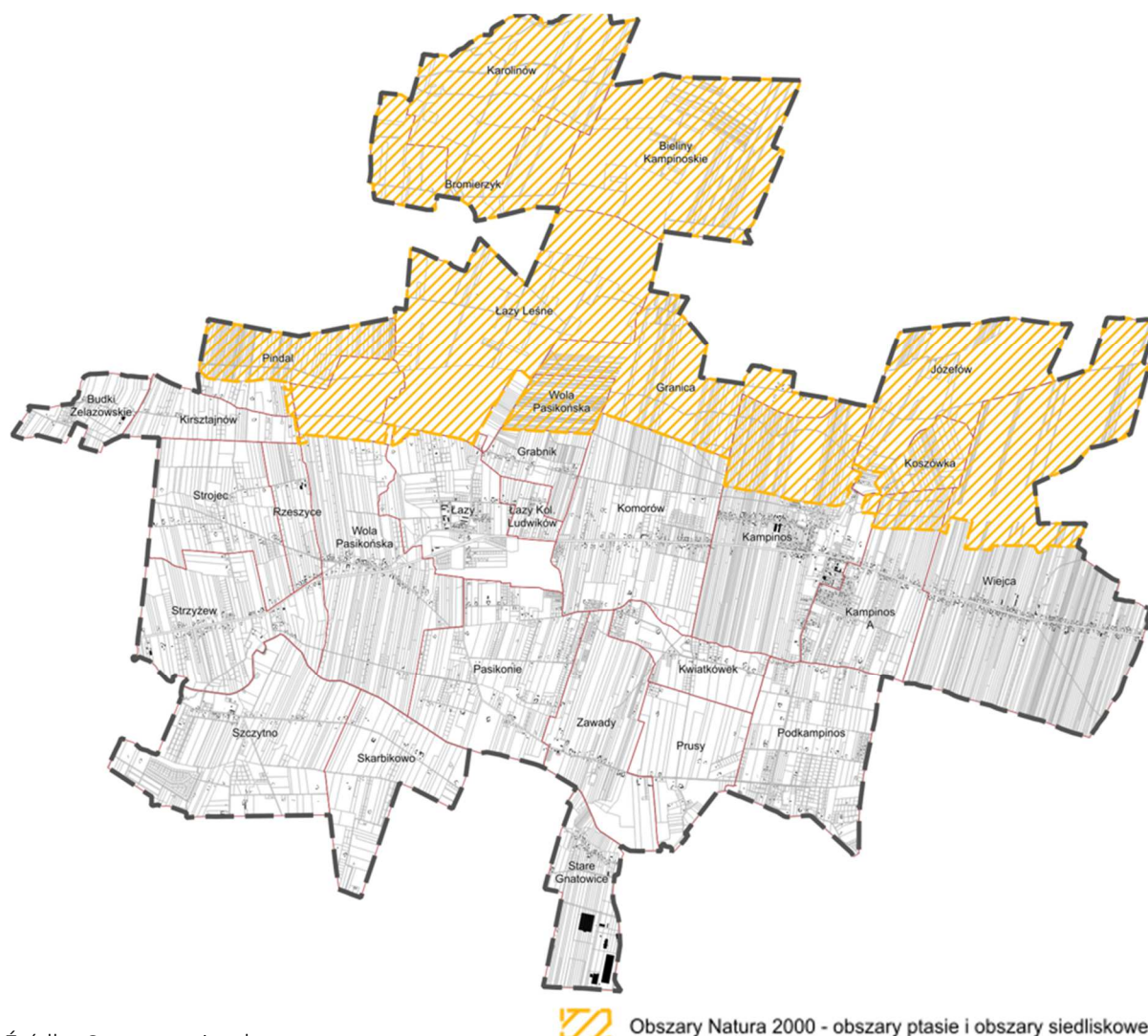
Źródło: Projektu Planu Ochrony KPN z grudnia 2024 r.

Zgodnie z projektem planu ochrony Kampinoskiego Parku Narodowego, celem ochrony obszaru Natura 2000 Puszcza Kampinowska jest zachowanie integralności tego obszaru, spójności sieci obszarów Natura 2000 oraz utrzymanie lub przywracanie właściwego stanu siedlisk przyrodniczych, gatunków oraz siedlisk gatunków występujących na tym obszarze i będących przedmiotem ochrony, w tym m.in.:

- grądu środkowoeuropejskiego i subkontynentalnego, w tym podtypu: grąd subkontynentalny;
- kwaśnych dąbrów;
- łęgów wierzbowych, topolowych, olszowych i jesionowych i olsów źródliskowych, w tym podtypu: niżowy łęg jesionowo-olszowy;
- ciepłolubnych dąbrów, w tym podtypu: świetlista dąbrowa;
- wydm śródlądowych z murawami napiaskowymi, w tym podtypu: wydmy śródlądowe z murawami szczotlichowymi;
- suchych wrzosowisk, w tym podtypów: wrzosowiska janowcowe, wrzosowiska knotnikowe, oraz wrzosowiska mącznicowe;
- ciepłolubnych, śródlądowych muraw napiaskowych, w tym podtypu: ciepłolubne murawy napiaskowe;

- zmiennowilgotnych łąk trzęślicowych, w tym podtypów: łąki olszewnikowo-trzęślicowe, łąki sitowo-trzęślicowe;
- niżowych i górskich świeżych łąk użytkowanych ekstensywnie, w tym podtypów: łąka rajgrasowa oraz zbiorowisko wiechliny łąkowej i kostrzewy czerwonej.

Rysunek 17. Gmina Kampinos na tle Obszaru Natura 2000 PLC140001 Puszcza Kampinoska.

Źródło: Opracowanie własne.

Obszary Natura 2000 - obszary ptasie i obszary siedliskowe

Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu

Centralna część gminy Kampinos znajduje się w zasięgu Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (WOChK), który obejmuje dwa pasma biegnące ze wschodu na zachód oraz jedno pasmo rozciągające się z północy na południe. Obszar ten został utworzony na mocy Rozporządzenia Wojewody Warszawskiego z dnia 29 sierpnia 1997 r. w sprawie utworzenia obszaru chronionego krajobrazu na terenie województwa warszawskiego (Dz. U. Woj. Warszawskiego z 1997 r. Nr 43 poz. 149). Obecnie obszar objęty jest ochroną na mocy Uchwały nr 34/13 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 18 lutego 2013 r. zmieniającej niektóre rozporządzenia Wojewody Mazowieckiego dotyczące obszarów chronionego krajobrazu (Dz.U.

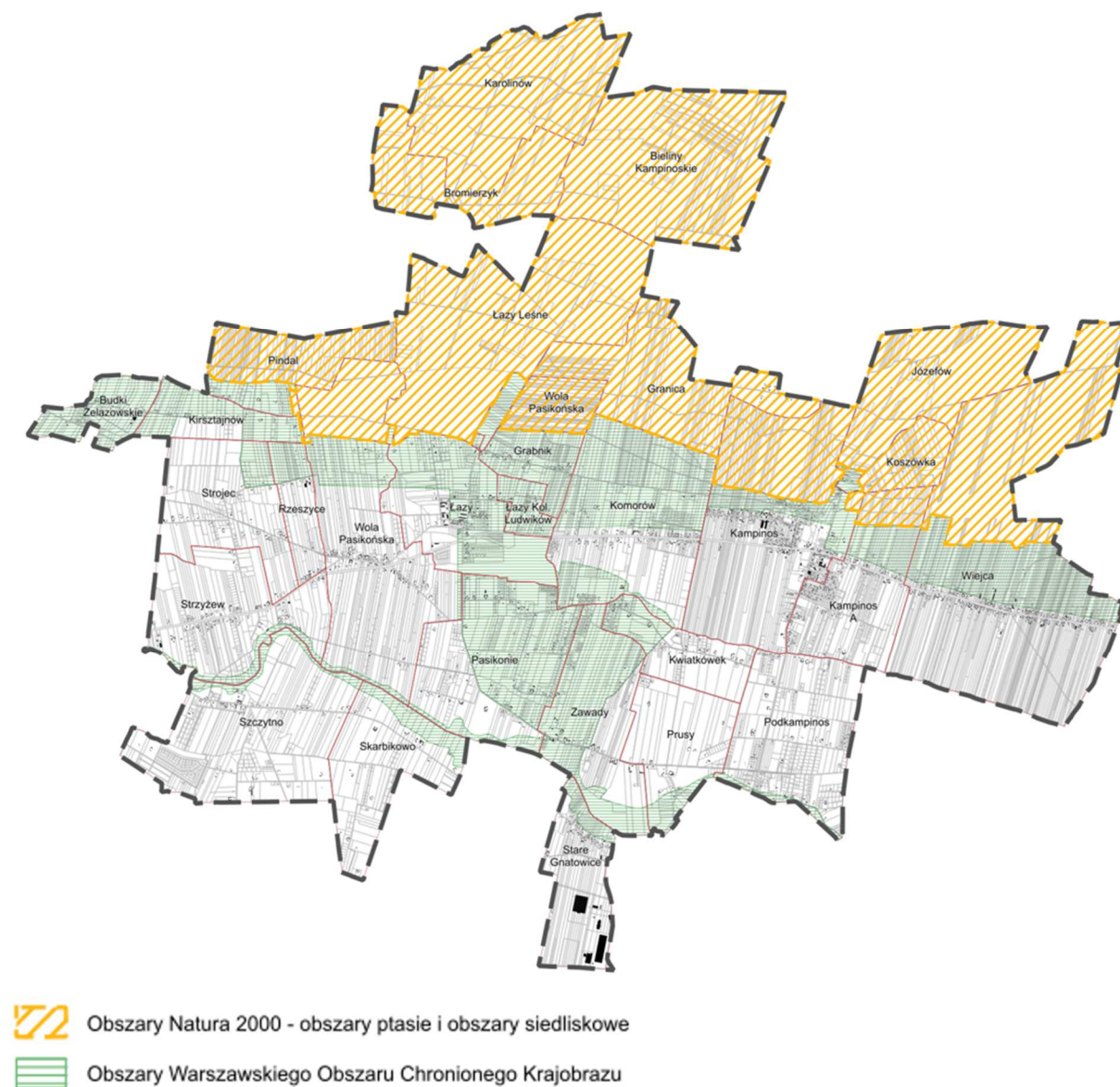
Woj. Maz. z 2013 r. poz. 2486). WOChK obejmuje tereny cenne z uwagi na wyróżniający się krajobraz, bogactwo ekosystemów jak również pełnione funkcje społeczne w zakresie zaspokajanie potrzeb turystycznych i rekreacyjnych oraz przyrodnicze: funkcjonowanie jako korytarze ekologiczne oraz ochrona unikalnych ekosystemów wodnych. Teren ten pełni także funkcję otuliny (strefy buforowej), której zadaniem jest zabezpieczenie sąsiadujących form ochrony przyrody przed zagrożeniami zewnętrznymi.

W obszarze gminy Kampinos Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu obejmuje obszary w otulinie Kampinoskiego Parku Krajobrazowego oraz w centralnej części gminy, łącząc obszar w otulinie KPN (od linii Grabnik – Komorów, poprzez pas z uroczyskiem „Masenka”) z doliną Utraty.

W granicach WOChK wyróżnia się trzy strefy: strefa szczególnej ochrony ekologicznej, strefa ochrony urbanistycznej, strefa "zwykła". W granicach obszaru gminy Kampinos znajduje się strefa zwykła, w obrębie której obowiązują zakazy zakresie sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu, w tym:

- *realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227, z późn. zm.)*
- *likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;*
- *wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;*
- *wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwośuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;*
- *dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;*
- *likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;*
- *lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 20m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej; (...).*

Rysunek 18. Gminy Kampinos na tle Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GDOŚ

Pomniki przyrody

Na terenie gminy Kampinos znajduje się 22 pomniki przyrody w formie pojedynczych drzewa oraz alei drzew.

Tabela 3. Wykaz pomników przyrody na terenie gminy Kampinos

Numer w Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody - CRFOP	Gatunek	Liczba tworów	Lokalizacja Nazwa własna
PL.ZIPOP.1393.PP.1432032.3503	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	1	Granica – Leśniczówka Przyćmień <i>Dąb Leśniczego</i>
PL.ZIPOP.1393.PP.1432032.3504	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	4	Granica

	Grab Zwyczajny (<i>Carpinus betulus</i>)	1	Osada leśna
PL.ZIPOP.1393.PP.1432032.3505	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	2	Granica – przy muzeum KPN
PL.ZIPOP.1393.PP.1432032.3508	Dąb bezszypułkowy <i>Quercus petraea</i>	1	Kampinos - dz.nr 171 <i>Dąb Fryderyk</i>
PL.ZIPOP.1393.PP.1432032.3509	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	1	Kampinos - dz.nr 171 <i>Dąb Stefan</i>
PL.ZIPOP.1393.PP.1432032.3516	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	1	Strzyżew Parcele dz. nr 65/2 i 70/4
	Kasztanowiec biały <i>Aesculus hippocastanum</i>	1	
PL.ZIPOP.1393.PP.1432032.3517	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	1	Strzyżew dz.nr 326
PL.ZIPOP.1393.PP.1432032.3587	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	1	Bieliny Kampinoskie <i>Dąb Powstańców</i>
PL.ZIPOP.1393.PP.1432032.4546	Lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	754	droga łązy – Zawady <i>Aleja Chopina</i>
PL.ZIPOP.1393.PP.1432032.4865	Lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	1	Kampinos dz.nr 183/2
PL.ZIPOP.1393.PP.1432032.4861	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	1	łązy – dz. nr 44 Park dworski
PL.ZIPOP.1393.PP.1432032.4862	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	1	
PL.ZIPOP.1393.PP.1432032.4863	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	1	
PL.ZIPOP.1393.PP.1432032.4864	Jesion wyniosły <i>Fraxinus excelsior</i>	1	
PL.ZIPOP.1393.PP.1432032.4866	Sosna zwyczajna <i>Pinus sylvestris</i>	4	łązy dz. nr 154 Uroczysko Masenka
PL.ZIPOP.1393.PP.1432032.4867	Klon jawor <i>Acer pseudoplatanus</i>	1	Podkampinos dz. nr 79/2
PL.ZIPOP.1393.PP.1432032.4868	Klon jesionolistny <i>Acer negundo</i>	1	
PL.ZIPOP.1393.PP.1432032.4875	Sosna zwyczajna <i>Pinus sylvestris</i>	1	łązy dz. nr 154 Uroczysko Masenka
PL.ZIPOP.1393.PP.1432032.5216	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	1	Wola Pasikońska dz. ewid. nr 143
PL.ZIPOP.1393.PP.1432032.5217	Sosna zwyczajna <i>Pinus sylvestris</i>	1	KPN oddział 222D w pobliżu stawu uroczyska Masenka
PL.ZIPOP.1393.PP.1432032.5218	Sosna zwyczajna <i>Pinus sylvestris</i>	1	
PL.ZIPOP.1393.PP.1432032.5219	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	1	216J w obszarze ochrony ścisłej Przyćmien w rejonie drogi gruntowej Grabnik - Pindal

Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl, Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kampinos do roku 2020 z perspektywą na lata 2021 — 2024

Dla wszystkich pomników przyrody ochrona drzew w granicach lokalizacji obejmuje zasięg korony i systemu korzeniowego nie mniejszy niż w promieniu 15 m od zewnętrznej krawędzi pnia drzewa.

Rysunek 19. Pomniki przyrody na tle gminy Kampinos.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GDOŚ.

5.11 Korytarze ekologiczne

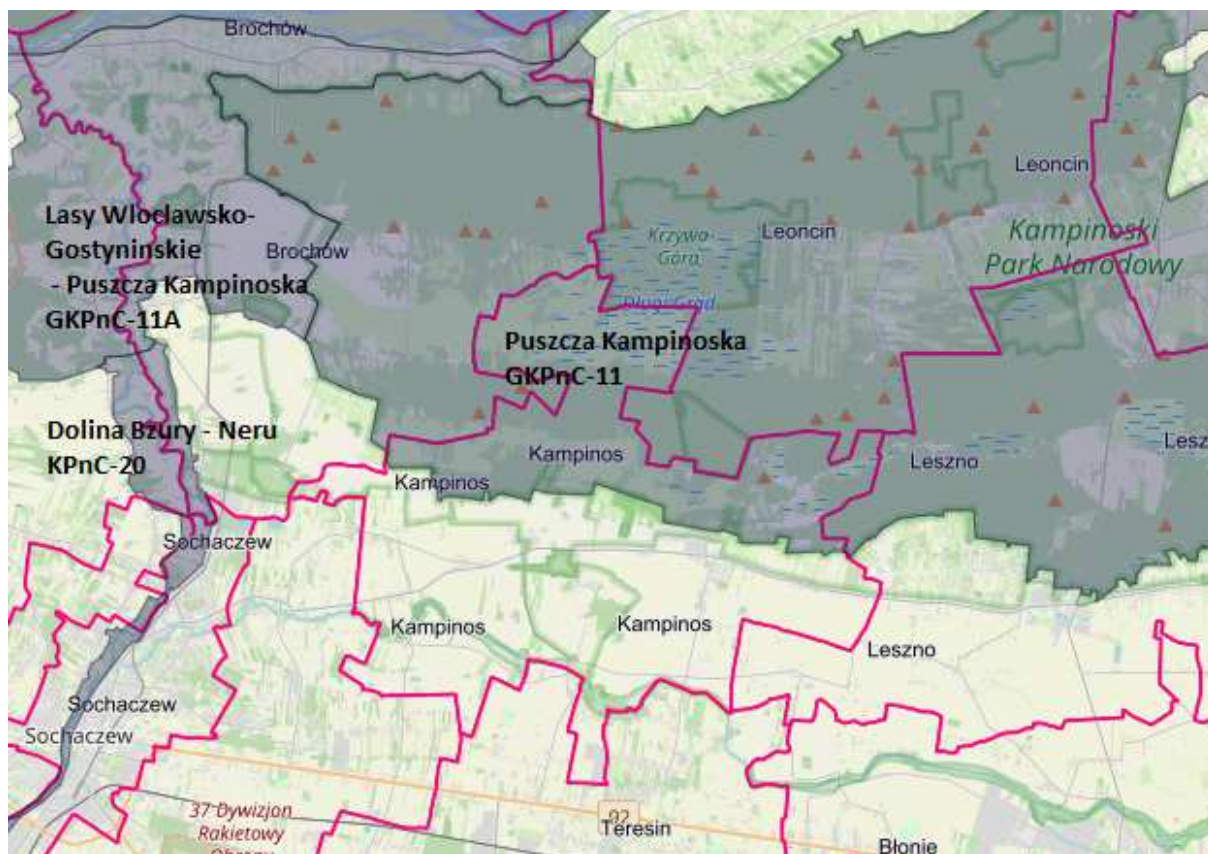
Zgodnie z *mapą korytarzy ekologicznych w Polsce* obejmującej sieć korytarzy dla obszarów Natura 2000 oraz korytarzy istotnych dla populacji dużych ssaków leśnych oraz spójności siedlisk leśnych i wodno-błotnych w skali krajowej i kontynentalnej, przez obszar gminy Kampinos przebiega ponadlokalny korytarz ekologiczny „Puszcza Kampinoska” GKPnC-11, będący częścią ogólnopolskiej sieci ekologicznej ECONET Polska oraz stanowiący fragment zespołu korytarzy ekologicznych biegnącego równoleżnikowo przez centrum Polski.⁴ Korytarz ten biegnie na szlaku Kampinoski Park Narodowy – Las Nowa Warszawa – Park Młociński – Wisła. Stanowi on część korytarza Północno-Centralnego o znaczeniu europejskim oraz jest jednym z kluczowych korytarzy przyrodniczych o znaczeniu krajowym, odgrywającym istotną rolę w utrzymaniu ciągłości środowiska naturalnego. W kierunku zachodnim Gmina Kampinos

⁴ Mapa korytarzy ekologicznych w Polsce z lat 2005 i 2012 opracowana przez Zakład Badania Ssaków PAN w Białowieży pod kierownictwem prof. dr. hab. Włodzimierza Jędrzejewskiego, <https://mapa.korytarze.pl/>

sąsiaduje z korytarzem nr GKPN-11A Lasy Włocławsko – Gostynińskie – Puszcza Kampinoska, zlokalizowanym w obszarze ujścia Bzury do Wisły.

W niewielkiej odległości od korytarza GKPN-11 – Puszcza Kampinoska, przebiegają: na północ równoległy korytarz nr GKPN-10B Dolina Dolnej Wisły oraz od południowego zachodu przebiega korytarz ekologiczny KPNC-20 Dolina Bzury – Neru o kierunku południkowym.

Rysunek 20. Położenie gminy Kampinos na tle sieć ekologicznej ECONET POLSKA

Źródło: <https://mapa.korytarze.pl/>

Jednym z warunków skutecznej ochrony korytarza GKPN-11 jest jego odpowiednie ujęcie w dokumentach planistycznych, w tym w planie ogólnym gminy Kampinos. Konieczne jest także podejmowanie działań strategicznych zmierzających do eliminowania lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń, takich jak: fragmentacja siedlisk spowodowana realizacją zabudowy i infrastruktury oraz zanieczyszczenie wód w strefie buforowej Puszczy Kampinoską oraz zmiana stosunków wodnych (osuszanie terenów, nawożenie mas ziemnych, obniżanie poziomu wód gruntowych, likwidacja cieków i rowów melioracyjnych) skutkująca zanikiem mokradeł i przerwaniem ciągłości siedlisk.

Uzupełnieniem powiązania przyrodniczego o randze krajowej są elementy wspierające funkcjonowanie lokalnego systemu ekologicznego: tereny leśne, obszary rolnicze, takie jak łąki, pastwiska oraz doliny cieków wodnych.

W granicach gminy Kampinos pod względem pokrycia terenu można wyróżnić dwa typy krajobrazu:

- krajobraz rolniczy w części środkowej i południowej gminy. Rozległe grunty orne, łąki i pastwiska uzupełnia rozproszona zabudowa mieszkaniowa i zagrodowa. Obszar 2/3 powierzchni gminy na południe od granic KPN podlega trwałemu, głównie rolniczemu wykorzystaniu. Osadnictwo koncentruje się wzdłuż głównych tras komunikacyjnych, zwłaszcza wzdłuż drogi wojewódzkiej 580. Na tym terenie zlokalizowana jest głównie zabudowa mieszkaniowa i zagrodowa oraz usługowa. Zabudowa o rozproszonym charakterze występuje w południowej części gminy. W obszarze gminy Kampinos występują typowe rodzaje zabudowy wiejskiej: ulicówki (Wiejca, Strzyżew i Szczytno), rzędówki (Kwiatkówka, Kirsztajnowo i Zawady), łańcuchówki (Komorów i Grabnik), widlica (Wola Pasikońska, Prusy) oraz wielodrożnica (połączona zabudowa wsi Kampinos i Kampinos A). Występuje także zabudowa typu dworskiego związana z dworami i folwarkami w Łazach i Strzyżewie;
- krajobraz leśny w północnej oraz środkowej części gminy, w granicach i otulinie Kampinoskiego Parku Narodowego. Charakteryzuje się wysokimi walorami przyrodniczymi oraz znacznym zalesieniem. Krajobraz o cechach naturalnych jest dość dobrze zachowany. Największą powierzchnią wyróżniają się tu kompleksy leśne z przewagą siedlisk borowych, którym towarzyszą tereny łąkowo-bagienne położone w pasie nizin eolicznych pagórkowatych. Dolina Łasicy oraz inne doliny mniejszych cieków i obniżen zalewowych den dolin wraz z roślinnością naturalną przebiegają na obszarach równinnych. W miejscowości Granica zlokalizowany jest kompleks drewnianych budynków (w tym obecne muzeum Puszczy Kampinoskiej) wzniesionych w stylu łączącym architekturę szlacheckich dworów z doby baroku z elementami zaczerpniętymi z budownictwa zakopiańskiego.

5.13 Audyt krajobrazowy

W audycie krajobrazowym województwa mazowieckiego, przyjętym Uchwałą Nr 48/24 Nr 48/24 z dnia 26 marca 2024 roku przez Sejmik Województwa Mazowieckiego, w granicach gminy Kampinos zostały zidentyfikowane następujące krajobrazy:

2 – typ **bagienne – łąkowy**:

- **2a** – podtyp z udziałem ekstensywnie użytkowanych łąk,
- **2b** – podtyp z dominacją szuwarów i turzycowisk;

3 – typ **leśny**:

- **3a** – podtyp z przewagą siedlisk borowych,
- **3b** – podtyp z przewagą siedlisk lasowych,
- **3c** – podtyp z przewagą siedlisk łąkowych, bagiennych i olsowych;

6 – typ **wiejski**:

- **6b** – podtyp z przewagą wstęgowo ułożonych zespołów niewielkich pól ornych, łąk i pastwisk,
- **6c** – podtyp z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych tworzących małe pola,
- **6d** – podtyp z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych tworzących pola średniej wielkości;

8 – typ podmiejski i osadniczy:

- **8d** – podtyp - zróżnicowana typologicznie i przestrzennie zabudowa nierolnicza na terenach wcześniej rolniczych.

Tabela 4. Ocena krajobrazów zidentyfikowanych na terenie gminy Kampinos, wraz z wskazaniem głównych źródeł im zagrażających

Lp	Typ krajobrazu	Stan zachowania	Główne zagrożenia	Rodzaj zagrożenia	Skala zagrożenia
1	2. bagienno – łąkowy:	I,II	Brak zagrożeń	Nie zidentyfikowano zagrożenia	Brak zagrożeń
2	3. leśny	I, II	Wprowadzanie różnych form zabudowy i infrastruktury techniczne. Zmniejszenie się różnorodności biologicznej.	Wewnętrzny	Istniejące, niewielkie względnie stałe
3	6. wiejski:	I, II	Wprowadzanie różnych form zabudowy i infrastruktury technicznej. Zagrożenie powodziowe w przypadku zerwania wałów. Erozja gleb. Położenie w obszarze stosowania szczególnych zasad gospodarowania nieruchomościami, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz realizacji ICP w zakresie CPK	Wewnętrzny	Zagrożenia potencjalne, duże/niewielkie. Zagrożenia istniejące, niewielkie, o narastającym natężeniu
4	8. podmiejski i osadniczy	I, II	Nie zidentyfikowano zagrożenia	-	Brak zagrożeń

Źródło: Opracowanie własne na podstawie

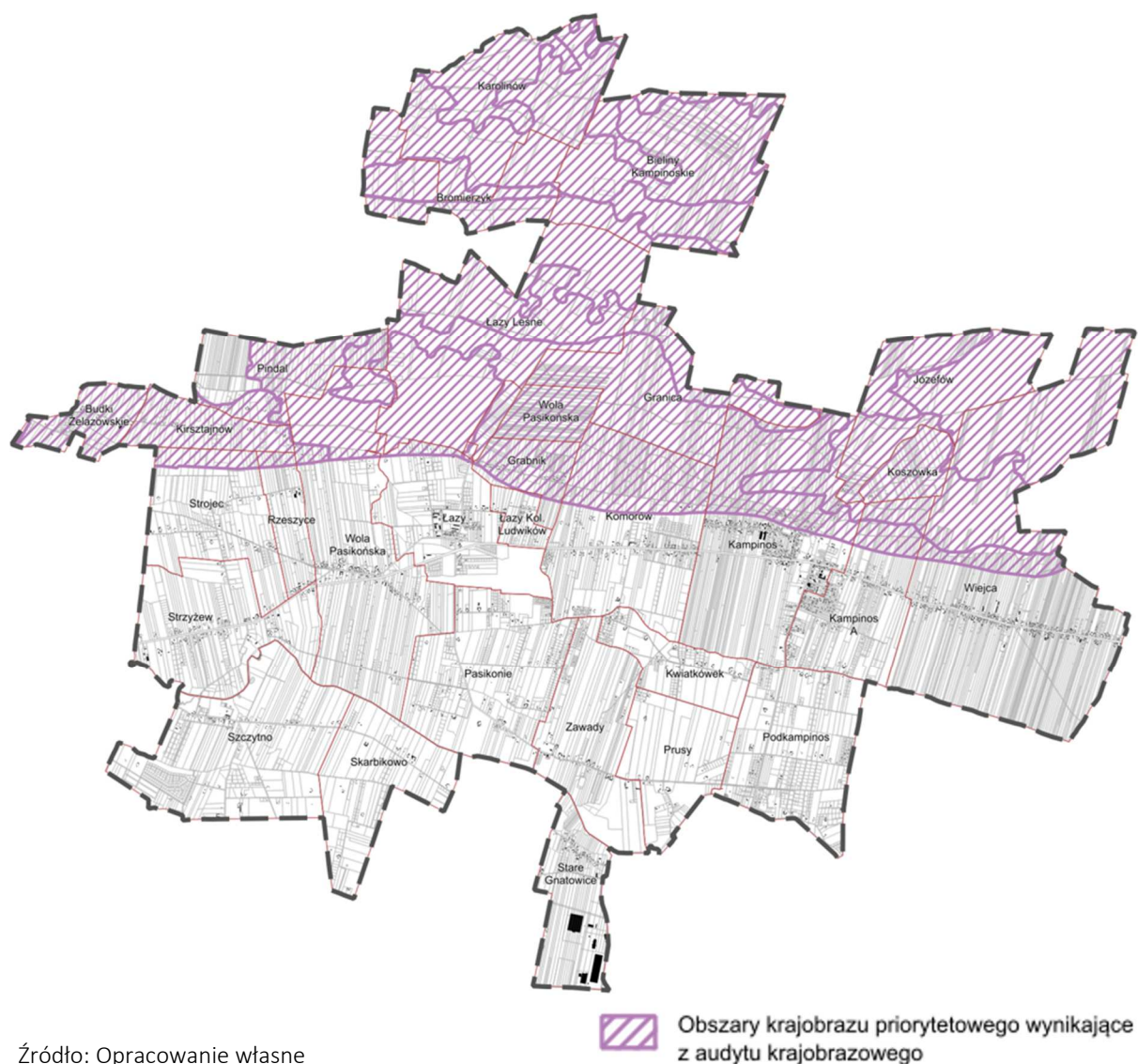
<https://gis.mbpr.pl/index.php/view/map/?repository=audytostateczny&project=AudytKrajobrazowy>

Wśród zidentyfikowanych 4 typów krajobrazu, 3 z nich wskazano jako krajobrazy priorytetowych, które zajmują łącznie ok. 45% powierzchni gminy Kampinos i obejmuje m.in.: Karolinów, Bieliny, Żalasek, Izabelin Leśny, Łazy Leśne, Judki Żelazowskie, Kirsztajnów, Grabnik, Granica, Józefów, Koszówka, Narty. Składa się na nie 11 jednostek krajobrazowych należących do różnych typów krajobrazów (oznaczone następującymi kodami: 14-318.73-036, 14-318.73-042, 14-318.73-053, 14-318.73-138, 14-318.73-139, 14-318.73-141, 14-318.73-143, 14-318.73-179, 14-318.73-213, 14-318.73-215, 14-318.73-220).

Największy udział wśród krajobrazów priorytetowych mają krajobrazy leśne i bagienno-łąkowe o zróżnicowanych podtypach, położone w granicach korytarza ekologicznego Dolina Wisły-Kampinoski PN, na terenie regionu historycznego Mazowsze. Krajobrazy te objęte są formami ochrony przyrody takimi jak Kampinoski Park Narodowy, Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu, obszary Natura 2000 Puszcza Kampinowska, pomniki przyrody.

Krajobrazy priorytetowe w gminie Kampinos zostały również wyznaczone w granicach krajobrazu wiejskiego, znajdującego się na terenie regionu historycznego Mazowsze. Stanowią go niewielkich rozmiarów pola uprawne, łąki i pastwiska, zadrzewienia oraz zabudowa wiejska.

Rysunek 22. Położenie gminy Kampinos na tle krajobrazów priorytetowych

Źródło: Opracowanie własne

Audyt wskazuje kluczowe z perspektywy planowania przestrzennego rekomendacje i wnioski:

- dla krajobrazów leśnych i wiejskich:
 - prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz uwzględnieniem walorów tradycyjnego krajobrazu rolniczego;
 - ochronę terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy;
 - realizację inwestycji celu publicznego wyłącznie z uwzględnieniem walorów przyrodniczo - krajobrazowych;
 - utrzymanie charakteru krajobrazu rolniczego z zachowaniem charakterystycznych układów przestrzennych miejscowości;
 - ochronę przestrzeni rolniczej oraz ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, w szczególności gleb klas I-III;
 - zachowanie i ochrona wartości historyczno - kulturowych oraz adaptacja obiektów zabytkowych do nowych funkcji.
- dla krajobrazów bagienno-łąkowych:
 - kształtowanie systemu przyrodniczego, zachowanie jego spójności przestrzennej;
 - ochronę krajobrazu wraz z kształtowaniem estetyki przestrzeni;
 - wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji z poszanowaniem jakości krajobrazu;
 - ochronę jakości krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji z zachowaniem zwartej zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia;
 - ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju;
 - ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.

5.14 Zielony Pierścień Warszawy

Zielony Pierścień Warszawy to funkcjonująca od kilkadziesiąt lat koncepcja kształtowania przestrzeni wokół stolicy, oparta na systemie terenów zieleni i terenów otwartych. Jej głównym celem jest przeciwdziałanie nadmiernej urbanizacji i niekontrolowanemu rozlewaniu się zabudowy oraz zachowanie lasów, mokradł, wód śródlądowych oraz terenów rolniczych, ale też poprawa jakości życia w mieście. Koncepcja ta służy ochronie wartości przyrodniczych i krajobrazowych, zachowaniu bioróżnorodności oraz ciągłości korytarzy ekologicznych. Pełni także ważną funkcję społeczną, zapewniając mieszkańcom dostęp do terenów rekreacyjnych. W skład Zielonego Pierścienia wchodzi m.in. lasy, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu oraz lokalne systemy zieleni miejskiej i podmiejskiej.

Znaczne obszary gminy Kampinos znajdują się w strefie potencjalnego kształtowania Zielonego Pierścienia jako tereny poprawiające jego spójność. Północna część gminy w granicach Kampinoskiego Parku Narodowy pokrywa Puszcza Kampinowska wraz z otuliną sięgającą do środkowej części gminy. Południowa i środkowa część gminy objęta jest ochroną w formie Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, obejmującej lasy, łąki oraz śródpolne zadrzewienia. W bezpośrednim sąsiedztwie znajdują się również rozległe kompleksy leśne otaczające gminę od zachodu. Istotnym elementem systemu przyrodniczego jest również dolina rzeki Utrata wraz z mniejszymi ciekami wodnymi, które tworzą powiązania ekologiczne pomiędzy większymi obszarami zieleni.

Wszystkie te elementy mają kluczowe znaczenie dla spójności Zielonego Pierścienia Warszawy. W celu utrzymania i wzmocnienia funkcjonowania Zielonego Pierścienia, rozwój urbanistyczny gminy powinien uwzględniać przede wszystkim ochronę istniejących korytarzy ekologicznych i naturalnych terenów zieleni.

5.15 Dziedzictwo kulturowe i zabytki

Na terenie gminy Kampinos występują następujące zabytki nieruchome wpisane do wojewódzkiego rejestru zabytków:

Wojewódzki Rejestr Zabytków			
l.p.	obiekt	miejsowość	numer rejestru zabytków
1	obiekty drewniane i teren wsi (chałupa, leśniczówka) z XIX/XX wieku	Granica	1268-A z 24.07.1985 r.
2	drewniany kościół pw. Wniebowzięcia NMP z XVIII i XIX wieku	Kampinos	1041/604/62 z 04.04.1962 r.
3	plebania z ogrodem z 2 poł. XIX wieku	Kampinos ul. Chopina 24	1041/604/62 z 04.04.1962 r.
4	zespół dworski (dwór, park) z XVIII wieku	Kampinos	A-465 z 04.04.1962 r.
5	zespół dworski z 2 poł. XIX wieku, ob. nr 54 (oficyna, park	Łazy	A-661 z 10.09.1998 r.
6	zespół dworski z pocz. XX, obejmujący drewniany, tynkowany dwór wraz z parkiem i dwoma alejami dojazdowymi,	Podkampinos	1532 z 28.09.1992 r.
7	zespół dworski (dwór, park) z 1 poł. XIX	Strzyżew	1109/611/62 z 04.04.1962 r.
8	neogotycki kościół parafialny	Zawady	A1856 z 31.03.2025 r.

Dodatkowo terenie gminy występują następujące zabytki wpisane do gminnej i wojewódzkiej ewidencji zabytków⁶ w tym kaplice, cmentarze, dwory, parki krajobrazowe, zespoły dworskie oraz tradycyjne zagrody. Szczególną wartość mają obiekty we wsiach Granica, Kampinos, Łazy, Strzyżew, Szczytno i Zawady. Ponadto na obszarze gminy występują liczne stanowiska archeologiczne, w tym posiadające wpis do rejestru zabytków.

6. Istotne problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji planu ogólnego, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

6.1 Zagrożenia dla form ochrony przyrody ze szczególnym uwzględnieniem obszarów Natura 2000

Na obszarach objętych formami ochrony przyrody, w tym obszarach Natura 2000, obowiązuje zachowanie istniejących wartości przyrodniczych oraz wartości kulturowych, historycznych i krajobrazowych. Najpoważniejsze zagrożenia wynikają z degradacji siedlisk i miejsc żerowania oraz z utraty ciągłości korytarzy migracyjnych roślin i zwierząt. Na roślinność i zwierzęta zamieszkujące obszary chronione wpływają również zanieczyszczenia powietrza, wód i gleby oraz przekształcenia stosunków wodnych. Dla krajobrazu niekorzystne są przede wszystkim zmiany polegające na wprowadzaniu elementów zaburzających ład przestrzenny, zabudowy dominującej, która jednocześnie cechuje się niskimi wartościami estetycznymi oraz nie odwołuje się do lokalnej tradycji.

W odniesieniu do obszarów Natura 2000 zabrania się podejmowania działań mogących osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym szczególności: pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 lub wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

6.2 Bariery antropogeniczne dla powiązań ekologicznych

Najpoważniejszą barierą dla funkcjonowania powiązań przyrodniczych na terenie gminy Kampinos jest postępująca zabudowa, rozwijająca się przede wszystkim wzdłuż głównych dróg o przebiegu wschód–zachód, w tym wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 580. Liniowy charakter tej zabudowy powoduje zwężanie istniejących powiązań przyrodniczych łączących tereny Kampinoski Park Narodowy w północnej części gminy z doliną rzeki Utrata na południu.

⁶Zarządzenie Nr 36/2014 Wójta Gminy Kampinos z dnia 17.06.2014 r. w sprawie przyjęcia Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Kampinos

Szczególnie niekorzystne zjawisko stanowi zabudowywanie kolejnych, dotychczas niezagospodarowanych działek wzdłuż ciągów komunikacyjnych, co prowadzi do domykania przestrzeni i stopniowego zaniku otwartych terenów umożliwiających migrację zwierząt. Dodatkowym problemem jest gromadzenie nieruchomości, również tych jeszcze niezabudowanych, co ostatecznie całkowicie blokuje drożność powiązań przyrodniczych i przerywa ciągłość siedlisk.

Istotną barierę stanowi także infrastruktura drogowa, w szczególności droga wojewódzka nr 580, a w mniejszym stopniu również drogi powiatowe i gminne, które powodują fragmentację przestrzeni przyrodniczej oraz zwiększają śmiertelność zwierząt w wyniku kolizji komunikacyjnych.

Największe trudności w utrzymaniu powiązań przyrodniczych występują we wschodniej części gminy Kampinos, zwłaszcza na obszarze miejscowości Kampinos, gdzie zabudowa jest najbardziej rozwinięta, a deficyt terenów otwartych uniemożliwia zachowanie funkcjonalnych powiązań przyrodniczych. Wyraźna presja inwestycyjna widoczna jest również na wysokości miejscowości Komorów, gdzie istniejące powiązania ulegają stopniowemu zawężeniu. Z kolei istniejące powiązanie przyrodnicze funkcjonujące pomiędzy miejscowościami Komorów a Granica i Łazy Kolonia Ludwików wymaga zdecydowanych i konsekwentnych działań planistycznych zapobiegających dalszemu zawężaniu lub całkowitemu przerwaniu ciągłości tego powiązania przyrodniczego. Także działania ochronne powinny zostać podjęte w południowym odcinku tego korytarza, na wysokości zabudowań w miejscowości Pasikonie. W zachodniej części gminy, od miejscowości Łazy do zachodniej granicy gminy Kampinos, sieć osadnicza ma bardziej rozproszony charakter, a powiązania przyrodnicze są liczniejsze i bardziej czytelne przestrzennie. Niemniej jednak w miejscowościach Wola Pasikońska i Strzyżew, gdzie rozwój zabudowy jest intensywniejszy, powiązania przyrodnicze mogą ulegać osłabieniu i wymagają wzmocnienia poprzez odpowiednie zapisy planistyczne.

W celu ograniczenia negatywnego oddziaływania procesów urbanizacyjnych kluczowe jest zachowanie ww. drożnych i funkcjonalnych powiązań przyrodniczych, poprzez następujące działania:

- niewprowadzanie nowej zabudowy w obrębie istniejących powiązań przyrodniczych, w szczególności w pasmach istniejącej zabudowy o kierunku wschód-zachód, przecinających obszary powiązań Kampinoskiego Parku Narodowego z dolinami rzecznyymi, w tym doliną rzeki Utraty;
- ochrona dolin rzecznych i obniżeń terenowych poprzez wprowadzenie zakazu lub istotnych ograniczeń nowej zabudowy w ich obrębie;
- zachowanie kompleksów leśnych, zadrzewień śródpolnych, łąk i pól, pełniących funkcję naturalnych powiązań pomiędzy obszarami cennymi przyrodniczo.

Głównym zadaniem w kształtowaniu polityki przestrzennej gminy Kampinos, w kontekście zapewnienia trwałości powiązań przyrodniczych, powinno być wyważenie potrzeb rozwojowych z koniecznością ochrony lokalnych zasobów środowiskowych. Planowanie

przestrzenne powinno prowadzić do takiego ukierunkowania procesów osadniczych, aby rozwój zabudowy nie skutkował trwałym przerwaniem kluczowych powiązań przyrodniczych, ani osłabieniem spójności struktury przyrodniczej gminy.

6.3 Źródła zanieczyszczenia powietrza

Głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza na terenie gminy Kampinos jest emisja pyłów zawieszonych PM₁₀ i PM_{2,5} pochodzących z sektora komunalno-bytowego, mająca charakter emisji powierzchniowej. Na pogorszenie jakości powietrza w istotnym stopniu wpływa tzw. niska emisja, wynikająca z indywidualnego ogrzewania budynków paliwami stałymi. Uzupełniającym, lecz równie ważnym źródłem zanieczyszczeń jest transport. Podwyższone stężenia dwutlenku azotu (NO₂) są przede wszystkim efektem emisji liniowej związanej z ruchem samochodowym.

6.4 Uciążliwości akustyczne

Klimat akustyczny gminy Kampinos kształtowany jest głównie przez hałas komunikacyjny wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 580, dróg powiatowych oraz lokalnie rolnictwo.

Najistotniejszym źródłem uciążliwości akustycznej jest ruch drogowy, szczególnie w rejonie przyległym do drogi krajowej nr 580. Uciążliwości hałasem mogą być również związane z ruchem na drogach powiatowych: nr 01602 relacji Kampinos – Krubice, nr 0156 relacji Krubice – Paprotnia, nr 01443 Krubice – Trzciniec, nr 01601 relacji Łazy – Krubice, nr 01607 Wola Pasikońska – Mokas, nr 01603 relacji Strzyżew – Szczytno, nr 0121 relacji Szczytno – Chrzany, nr 01604 relacji Kampinos – Jozefów, a także na drodze gminnej Zawady – Paprotnia pełniącej funkcję połączenia ponadlokalnego.

Na obszarze gminy Kampinos brak jest dużych zakładów przemysłowych, których działalność mogłaby generować istotne uciążliwe oddziaływania akustyczne. Działalność produkcyjna rozwinęła się wyłącznie w rejonie miejscowości Gnatowice i Skarbikowo.

Nie występuje zagrożenie hałasem pochodzenia kolejowego. Gmina nie znajduje się również w zasięgu oddziaływania hałasu generowanego przez ruch lotniczy.

Planowana droga wojewódzka 580 bis, która ma odciążyć istniejącą DW 580, oraz potencjalny przebieg projektowanej linii kolejowej W41 związanej z CPK mogą stanowić źródło przyszłych uciążliwości dla mieszkańców gminy Kampinos. Południowo-zachodnia część gminy może znajdować się w obszarze oddziaływania tych kluczowych inwestycji. Zarówno trasa drogi, jak i trasa nowej linii kolejowej pozostają na etapie koncepcji wariantowych.

Dodatkowym potencjalnym źródłem hałasu o znaczeniu lokalnym mogą być małe przedsiębiorstwa, punkty usługowe czy warsztaty, których działalność może powodować niedogodności akustyczne dla osób zamieszkujących w ich bezpośrednim sąsiedztwie.

6.5 Oddziaływanie pól elektromagnetycznych

Przez teren gminy Kampinos, w kierunku wschód – zachód przebiegają linie elektroenergetyczne najwyższych i wysokich napięć:

- linia elektroenergetyczna 400 kV Ołtarzew – Płock Kruszczewo, która przebiega od gm. Sochaczew przez Budki Żelachowskie, Kirsztajnów, Stojec, Rzęszyce, Łazy, Kolonię Ludwików, Komorów, Kampinos, Kampinos A, Wiejce do gm. Leszno. Wzdłuż tej linii obowiązuje strefa ochronna przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych o szerokości 43 m od osi linii w każdą stronę;
- linia 220 kV Pątnów – Płock Podolszyce – Mory, która przebiega od gm. Sochaczew przez tereny na południe od Stojec, Rzęszyc, Łazów, następnie Kolonię Ludwików, Komorów, Kampinos, Kampinos A, Wiejce do gm. Teresin. Wzdłuż tej linii obowiązuje strefa ochronna przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych o szerokości 25 m od osi linii w każdą stronę;
- linia 220 kV Konin – Sochaczew – Ołtarzew – Mory, przecinająca południowe tereny gminy Kampinos, przez Szczytno, Skarbikowo oraz Gnatowice. Wzdłuż tej linii obowiązuje strefa ochronna przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych o szerokości 25 m od osi linii w każdą stronę;
- linia 110 kV Sochaczew – Pass, która przebiega od gm. Sochaczew przez południowe tereny Gnatowice do gm. Teresin. Wzdłuż tej linii obowiązuje strefa ochronna przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych o szerokości 19 m od osi linii w każdą stronę;
- linia 110 kV Sochaczew - Grodzisk Mazowiecki, która przebiega od gm. Sochaczew przez południowe tereny Gnatowice do gm. Teresin. Wzdłuż tej linii obowiązuje strefa ochronna przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych o szerokości 19 m od osi linii w każdą stronę.

W zasięgu stref ochrony poszczególnych ww. linii obowiązuje zakaz lokalizacji obiektów budowlanych przeznaczonych na stały pobyt ludzi.

Na terenie gminy Kampinos nie ma stacji elektroenergetycznych linii najwyższych i wysokich napięć. Najbliżej zlokalizowane są: stacja "Ołtarzew" 400/220/110kV znajdująca się na wschód od gminy oraz stacja "Sochaczew" 220/110kV na południowy- zachód od gminy.

W gminie Kampinos zlokalizowane są linie elektroenergetyczne 15 kV (napowietrzne o łącznej długości 60,3 km oraz kablowe o łącznej długości 2,9 km) wraz ze stacjami transformatorowymi 15kV/0,4 kV. Wzdłuż napowietrznych linii 15 kV obowiązują strefy ochronne o szerokości 6 m od osi linii w każdą stronę. Linie elektroenergetyczne 0,4 kV (napowietrzne o łącznej długości 110,8 km oraz kablowe o łącznej długości 8,3 km).

Na terenie gminy Kampinos zlokalizowanych jest 6 stacji bazowych telefonii komórkowej:

- wieża Orange w miejscowości Stojec 10,
- wieża rurowa Cellnex / On Tower w miejscowości Łazy na działce nr ew. 40/7,

- wieża T-Nobile w miejscowości Kampinos, przy ul. Niepodległości 22, na terenie Kenig Spedition,
- wieża kratowa Cellnex/ Towerlink w miejscowości Kampinos przy ul. Chopina 22,
- wieża T-Mobile w miejscowości Kampinos A na działce nr ew. 117/3,
- wieża Emitel w miejscowości Wiejca 63B, Stacja Linii Radiowych.

Pola elektromagnetyczne emitowane przez stacje bazowe występują głównie na wysokości zainstalowanych anten i nie oddziałują szkodliwie na środowisko ani zdrowie mieszkańców w strefie ich zasięgu. Tereny stacji są ogrodzone i odpowiednio zabezpieczone przed dostępem osób nieuprawnionych.

Ochronę prawną w zakresie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku zapewnia Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. Rozporządzenie określa zróżnicowane dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową i miejsc dostępnych dla ludności, wskazując zakresy częstotliwości pól elektromagnetycznych, dla których określa się parametry fizyczne charakteryzujące ich oddziaływanie na środowisko, oraz dopuszczalne wartości tych parametrów dla poszczególnych zakresów częstotliwości.

Monitoring pól elektromagnetycznych prowadzony jest w sposób ciągły przez Inspektora Ochrony Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, dzięki czemu możliwe jest stałe kontrolowanie poziomów tych pól, wykrywanie ewentualnych przekroczeń dopuszczalnych norm oraz podejmowanie działań mających na celu ochronę zdrowia ludzi i środowiska.

6.6 Gospodarka odpadami

Odpady komunalne pochodzące z terenu gminy Kampinos są przekazywane do zagospodarowania poza jej granicami. Według danych GUS (BDL) za 2023 r. na obszarze gminy odebrano 1 408,03 Mg odpadów zmieszanych oraz 527,09 Mg odpadów zbieranych selektywnie, z czego 221,32 Mg stanowiły odpady ulegające biodegradacji.

W miejscowości Kampinos A, na działce nr ew. 514 w sąsiedztwie gminnej oczyszczalni ścieków znajduje się Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. Mieszkańcy gminy mogą samodzielnie dostarczać do niego posegregowane odpady, które nie podlegają zbiorowemu odbiorowi.

6.7 Zagrożenie powodziowe

Zgodnie z mapami zagrożenia powodziowego i mapami ryzyka powodziowego zdefiniowanymi w art. 16 ust. pkt. 34 ustawy Prawo wodne, w granicach gminy Kampinos występuje:

- obszar narażony na niebezpieczeństwo powodzi, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q 0,2%);

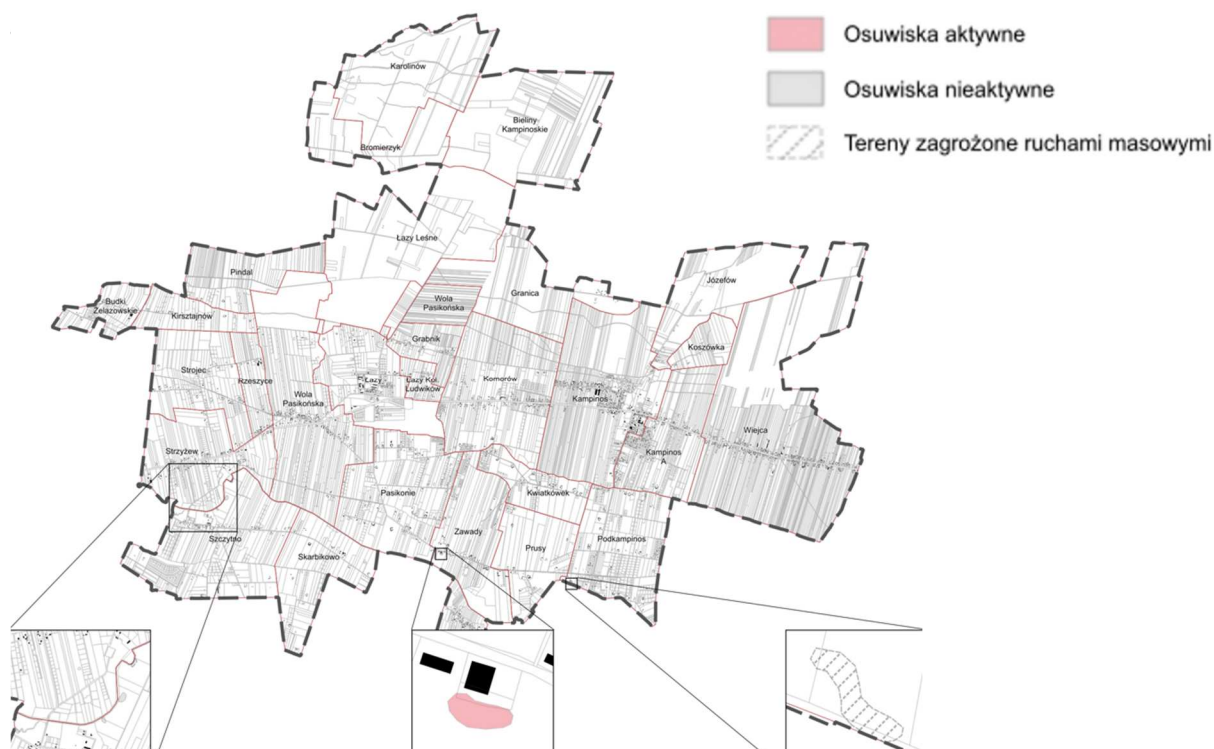
- obszar szczególnego zagrożenia powodzią, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q 1%);
- obszar szczególnego zagrożenia powodzią, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q 10%);
- obszar narażony na zalanie w przypadku uszkodzenia lub zniszczenia wału przeciwpowodziowego.

Obszary szczególnego zagrożenia powodzią z prawdopodobieństwem 0,2%, 1% i 10% w gminie Kampinos obejmują tereny po obu brzegach doliny rzeki Utraty.

W przypadku całkowitego zniszczenia wału przeciwpowodziowych rzeki Wisły, oddalonej o ok. 5 km od granic gminy (przy przepływie Q 1%), mogą zostać zalane północne tereny gminy obejmujące: tereny w sąsiedztwie rzeki Łasiaca miejscowości Karolinów, Bromierzyk, Bieliny Kampinoskie oraz tereny wzdłuż Kanału Olszowickiego miejscowości Łazy Leśne, Pindał, Wola Pasikońska.

Północna część gminy Kampinos jest narażona na okresowe podtopienia spowodowane podnoszeniem się poziomu wód gruntowych w czasie wysokich stanów. Zjawisko to może prowadzić do okresowego zalewania niżej położonych terenów, powodując utrudnienia w użytkowaniu gruntów. Wysoki poziom wód gruntowych wpływa również na ograniczenie możliwości zagospodarowania przestrzennego.

Rysunek 24. Osuwiska i tereny zagrożone ruchami masowymi.

Źródło: Opracowanie własne

6.9 Zagrożenie wystąpienia awarii przemysłowych

Na terenie gminy Kampinos nie ma zakładów o zwiększonym i dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

6.10 Grunty zmeliorowane

W granicach gminy Kampinos występują urządzenia melioracji wodnych, w tym sieć drenarska, rowy melioracyjne, a także rzeka Utrata i Kanał Olszowiecki, stanowiące ciekły powierzchniowe na gruntach Skarbu Państwa.

Zgodnie z art. 192 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 17 ust. 1 pkt 3 lit. a Prawa wodnego, urządzenia melioracyjne podlegają ochronie, a wszelkie szkody powstałe na skutek ich uszkodzenia obciążają inwestora w relacjach z osobami trzecimi.

6.11 Obszary ograniczonego użytkowania

Na terenie gminy Kampinos obowiązuje ograniczony sposób użytkowania względem:

- rurociągu naftowego

Istotne zagrożenie pożarowe i środowiskowe wiąże się z przebiegającym w kierunku wschód–zachód rurociągiem naftowym PERN „Przyjaźń” DN 250, prowadzącym z Płocka do Mościsk. Dla rurociągu wyznaczono pas bezpieczeństwa o szerokości 12 m, obejmujący po 6 m od jego osi na każdą stronę. W granicach tej strefy teren powinien być użytkowany zgodnie z pierwotnym przeznaczeniem, takim jak działalność rolnicza lub zieleń nieurządzona. W obrębie pasa ochronnego nie dopuszcza się lokalizowania budowli, ogrodzeń, parkingów, ani składowisk

materiałów. Zabudowę kubaturową można sytuować w odległości nie mniejszej niż 15 m od osi rurociągu po każdej ze stron.

- linii elektroenergetycznych

Strefy ochronne przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych zostały przedstawione w rozdziale *Oddziaływanie pól elektromagnetycznych*.

- cmentarzy

W gminie Kampinos zlokalizowane są dwa czynne cmentarze w miejscowości Zawady i Kampinos, względem których obowiązują strefy sanitarne 50 m i 150 m. W odległości mniejszej niż 150 m do cmentarza niedopuszczalne jest lokalizowanie zabudowy mieszkaniowej, zakładów produkcji artykułów żywności, zakładów żywienia zbiorowego lub przechowywania żywności, a także lokalizowanie studzien, źródeł i strumieni, służących do czerpania wody do picia i potrzeb gospodarczych. Odległość ta może zostać zmniejszona do 50 m, jeżeli teren w graniach od 50 m do 150 m od cmentarza posiada sieć wodociągową oraz wszystkie budynki korzystające z wody podłączone są do tej sieci.⁷

7. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji planu ogólnego

Plan ogólny umożliwia gminie przejęcie pełnej kontroli nad polityką przestrzenną i zaplanowanie przeznaczenia terenu pod zabudowę, inwestycje publiczne czy infrastrukturę techniczną. Brak uchwalenia procedowanego planu ogólnego gminy Kampinos spowoduje brak możliwości realizacji polityki przestrzennej gminy, która mogłaby być wyrażona w tym dokumencie.

W myśl art. 65 ust 1 ustawa z dnia 4 kwietnia 2025 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw, w przypadku, gdy do 30 czerwca 2026 r. nie zostanie przyjęty plan ogólny gminy Kampinos, od 1 lipca 2026 r. studium automatycznie traci moc (przestaje obowiązywać). Taka sytuacja prawna oznacza dla gminy brak możliwości wydawania decyzji o warunkach zabudowy czy decyzji lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz brak możliwości uchwalania nowych lub zmiany obowiązujących planów miejscowych.

W przypadku braku uchwalenia planu ogólnego, prognozuje się, że rozwój Kampinosu będzie realizowany na podstawie obowiązujących planów miejscowych, obejmujących 698 ha, tj. 8% powierzchni gminy oraz zgodnie z wcześniej wydanymi decyzjami o warunkach zabudowy i celu publicznego.

Odnosząc się do analizy polityki przestrzennej zawartej w ocenie aktualności dokumentów planistycznych w gminie Kampinos, przyjętej Uchwałą Nr XXIX/182/21 Rady Gminy Kampinosu z dnia 3 marca 2021 r. należy wskazać, że dalszy rozwój gminy powinien być

⁷ § 3 Rozporządzenia Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze (Dz.U. 1959 nr 52, poz. 315).

realizowany w oparciu o sporządzane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, stanowiące jedyne skuteczne narzędzie ochrony przed rozproszoną zabudową realizowaną na podstawie decyzji o warunkach zabudowy. Powyższe wytyczne do polityki planistycznej gminy są istotne w kontekście ochrony najcenniejszych przyrodniczo obszarów gminy położonych w granicach Kampinoskiego Parku Narodowego, jego otuliny oraz powiązań przyrodniczych.

8. Przewidywany wpływ realizacji ustaleń planu ogólnego na środowisko

W niniejszej prognozie oceniane są skutki, które mogą wynikać z ustaleń projektu planu ogólnego, tj. projektowanych stref planistycznych, których zasady zagospodarowania mogą wpływać na poszczególne komponenty środowiska gminy Kampinos. Ze względu na charakter analizowanego aktu planowania i jego specyfikę, nie ma możliwości jednoznacznego określenia wpływu realizacji tych ustaleń na poszczególne parametry środowiskowe. Treść planu ogólnego nie określa precyzyjnej lokalizacji poszczególnych funkcji w określonych strefach planistycznych, zaś zakres i intensywność oddziaływań przedsięwzięć na środowisko realizowanych w poszczególnych strefach może być zróżnicowany.

W obrębie stref planistycznych wyznaczonych w planie ogólnym gminy Kampinos mogą być lokalizowane zarówno funkcje terenów charakteryzujące się brakiem istotnych negatywnych oddziaływań na środowisko, jak i takie, których wpływ może być znaczący. W związku z tym ocena wpływu projektu planu ogólnego na środowisko w gminie polega przede wszystkim na określeniu, w jakim stopniu proponowane kierunki zagospodarowania przestrzennego pozostają w zgodzie z istniejącymi zasobami przyrodniczymi oraz z rozpoznanymi zagrożeniami dla środowiska.

8.1 Oddziaływanie na biotyczne elementy środowiska: rośliny, zwierzęta i bioróżnorodność

Ustalenia planu ogólnego odzwierciedlają rzeczywiste uwarunkowania przestrzenne gminy Kampinos i porządkują kierunki jej rozwoju. Plan zakłada koncentrację zabudowy w istniejących, zwartych obszarach zurbanizowanych, co ogranicza presję inwestycyjną na tereny cenne przyrodniczo, charakteryzujące się wysoką bioróżnorodnością i pełniące kluczowe funkcje ekologiczne. Dla tych obszarów wyznaczono strefy otwarte SO z wysokim udziałem powierzchni biologicznie czynnej oraz z wykluczeniem lub znacznym ograniczeniem możliwości lokalizacji nowej zabudowy.

Strefy otwarte SO obejmują najcenniejsze elementy systemu przyrodniczego gminy, w tym północną część gminy z obszarem Kampinoskiego Parku Narodowego. Zapewnia to utrzymanie procesów przyrodniczych, ochronę siedlisk i gatunków oraz trwałość ekosystemów leśnych i łąkowych. W odniesieniu do ekosystemów leśnych plan ogólny sprzyja naturalnemu rozwojowi zbiorowisk, zachowaniu różnorodności biologicznej oraz odbudowie właściwego składu gatunkowego i struktury siedlisk przyrodniczych.

W zakresie ekosystemów wodnych ustalenia planu ogólnego gwarantują zachowanie warunków hydrologicznych niezbędnych dla funkcjonowania siedlisk oraz gatunków, w tym rzadkich i zagrożonych. Ochroną objęto dolinę rzeki Łasicy i Utraty oraz inne ciek wodne, wyznaczając w ich obrębie strefy otwarte SO, ograniczające możliwość zabudowy i utrzymując tereny zieleni. Przyjęte rozwiązania minimalizują ryzyko fragmentacji ekosystemów, co ma kluczowe znaczenie dla utrzymania i ochrony szlaków migracji zwierząt.

Na terenach stref dopuszczających zabudowę może lokalnie dojść do częściowej utraty szaty roślinnej i przekształceń siedlisk. Plan ogólny nie przewiduje jednak istotnego zwiększenia powierzchni nowych terenów zabudowy ponad te określone w obowiązujących dokumentach planistycznych. Rozwój urbanistyczny będzie odbywał się głównie wzdłuż istniejących układów drogowych i w obrębie zabudowy określonych miejscowości, co ograniczy presję na środowisko przyrodnicze.

Na terenach stref dopuszczających zabudowę może lokalnie dojść do częściowej utraty szaty roślinnej oraz przekształceń siedlisk. Plan ogólny nie przewiduje jednak istotnego zwiększenia powierzchni nowych terenów budowlanych ponad zakres określony w obowiązujących dokumentach planistycznych oraz wynikający z obecnego zagospodarowania. Rozwój urbanistyczny będzie koncentrował się głównie wzdłuż istniejących układów drogowych oraz w obrębie już ukształtowanych struktur osadniczych, co ograniczy presję na środowisko przyrodnicze. Ewentualne zwiększenie powierzchni terenów budowlanych może wiązać się z ograniczeniem powierzchni biologicznie czynnej, lokalną degradacją siedlisk oraz ryzykiem wprowadzania gatunków obcych, jednak skala tych zjawisk pozostanie ograniczona.

Strefy SZ, SJ, SU i SP wyznaczono w odniesieniu do istniejącego stanu zagospodarowania. Dla tych stref, jako profil uzupełniający, wskazano tereny zieleni naturalnej, lasów i wód, co wzmocni ich funkcję przyrodniczą i będzie sprzyjać zachowaniu ciągłości ekologicznej.

Strefy związane z zabudową mieszkaniową wyznaczono zgodnie z przesłankami ustawowymi wprowadzającymi plan ogólny jako nowe narzędzie planistyczne, którego zadaniem jest kształtowanie zwartych struktur osadniczych w oparciu o precyzyjne zasady delimitacji stref zabudowy. Ich zasięg ograniczono w przeważającej mierze do terenów już zagospodarowanych i przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę. Takie podejście zapewni zachowanie znacznych powierzchni terenów wyłączonych z zabudowy lub o ograniczonych możliwościach zabudowy. W bezpośrednim sąsiedztwie terenów objętych prawną ochroną przyrody, w szczególności Kampinoskiego Parku Narodowego, ograniczono przeznaczenia inwestycyjne do terenów już użytkowanych w sposób inny niż funkcje przyrodnicze.

Pomiędzy zabudową, która w gminie ma charakter głównie liniowy, wyznaczono przestrzenie otwarte jako stref SO i SR. Obejmują one obszary pełniące obecnie funkcję powiązań przyrodniczych, umożliwiających migrację zwierząt pomiędzy Kampinoskim Parkiem Narodowym w północnej części gminy, a doliną rzeki Utrata w części południowej. Powiązania te zapewniono m.in.:

- w rejonie m. Komorów i Kwiatówek, przez tereny pomiędzy zabudową m. Zawady i m. Prus;

- między Komorowem a Grabnikiem i łązami Kolonia Ludwików, następnie przez obszary Pasikonii i zachodnie tereny Zawad;
- między łązami i Rzęszycami, dalej przez wschodnie i zachodnie tereny Woli Pasikońskiej, z ominięciem zabudowy mieszkaniowej i usługowej, a następnie przez tereny otwarte w kierunku doliny Utraty;
- w północno-wschodniej części gminy (m.in. w rejonie **Kirsztajnowa**, Strojca i Rzęszyc), gdzie słabo rozwinięta struktura osadnicza umożliwiła wyznaczenie rozległych stref SR i SO, zapewniających ciągłość przestrzeni przyrodniczej.

Tak przyjęte ustalenia planistyczne zapewnią odpowiedni poziom ochrony roślin, zwierząt oraz bioróżnorodności, a także utrzymanie kluczowych powiązań przyrodniczych na terenie gminy.

8.2 Oddziaływanie na gleby i powierzchnię ziemi

Wdrożenie ustaleń planu ogólnego będzie powodować jedynie niewielkie modyfikacje w ukształtowaniu terenu gminy Kampinos. Wynika to z wyznaczenia stref planistycznych, w których dopuszczono zabudowę na obszarach już wcześniej przeznaczonych na cele inwestycyjne. Choć plan ogólny przewiduje zmianę funkcji części terenów budowlanych, nie przełoży się to na istotne przeobrażenia powierzchni ziemi w skali całej gminy.

Aktualne zmiany rzeźby terenu wynikają głównie z realizacji zabudowy oraz inwestycji infrastrukturalnych, takich jak drogi i sieci techniczne. Rozwój przestrzenny zgodny z planem ogólnym również będzie wiązać się z ingerencją w górne warstwy gleby i gruntu, prowadząc do trwałych, długookresowych i bezpośrednich przekształceń. Ich zakres zależeć będzie od wielkości (powierzchni) planowanych inwestycji budowlanych. Aby ograniczyć negatywny wpływ inwestycji na powierzchnię ziemi, w planie ogólnym ustalono maksymalny dopuszczalny udział powierzchni zabudowanej oraz minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej. W celu ochrony charakterystycznej rzeźby, na terenach obejmujących wydmy, obniżenia, doliny rzek wyznaczono rozległe strefy otwarte SO.

Realizacja inwestycji budowlanych, zgodnie z ustalonymi profilami funkcjonalnymi związanych z zabudową dla poszczególnych stref, może prowadzić do stopniowego pogarszania jakości gleb. Negatywne oddziaływania związane będą przede wszystkim z pracami ziemnymi (usuwaniami warstwy urodzajnej, zagęszczaniem i uszczelnianiem podłoża oraz wprowadzaniem powierzchni nieprzepuszczalnych). Skutkiem tego są zmiany właściwości fizycznych gleb, zaburzenie procesów glebotwórczych, utrata próchnicy oraz mechaniczne niszczenie warstwy glebowej. Na terenach obecnie rolnych włączonych do strefy z zabudową przewiduje się trwałe wyłączenie z użytkowania rolniczego części użytków, dotyczy to gleb o średniej przydatności rolniczej.

8.3 Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne

Ustalenia zawarte w planie ogólnym gminy Kampinos, uwzględniające warunki hydrograficzne, fizjograficzne i środowiskowe, ukierunkowane są na ograniczenie

niekorzystnego wpływu na wody powierzchniowe i podziemne. Dokument ten określa strefy planistyczne, dopasowując funkcje terenów do ich właściwości przyrodniczych, co sprzyja odpowiedzialnemu gospodarowaniu zasobami wodnymi oraz pozwala minimalizować potencjalne zagrożenia wynikające z rozwoju zabudowy oraz intensyfikacji działalności gospodarczej.

W planie ogólnym zastosowano rozwiązania polegające na wyznaczeniu stref przeznaczonych pod rozwój zabudowy wyłącznie na obszarach do tego predysponowanych, przede wszystkim na terenach, które zostały przeznaczone na ten cel w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub wskazane w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania, a także w formie obszarów uzupełnienia istniejącej zabudowy OUZ. Na tych terenach realizacja inwestycji budowlanych będzie związana z zwiększeniem powierzchni utwardzonych, wzrostem zapotrzebowania na wodę i zwiększeniem ilości ścieków. Rozwój zabudowy mieszkaniowej i usługowej wiąże się ze wzrostem ilości wytwarzanych ścieków, co może powodować pogorszenie jakości wód powierzchniowych, ryzyko zanieczyszczenia wód podziemnych, a także zmianę stosunków wodnych w wyniku osuszania gruntów, które może prowadzić do zmniejszenia uwilgocenia przypowierzchniowych warstw na skutek utraty wody. Potencjalne negatywne oddziaływania, w tym możliwość degradacji ekosystemów wodnych i skażenia warstw wodonośnych, zostały uwzględnione w planie ogólnym.

Ustalenie odpowiednio wysokiego wskaźnika minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej pozwoli na częściową infiltrację wód opadowych i roztopowych na nieutwardzonych terenach budowlanych. W celu ochrony wód powierzchniowych: rzeki Utrata, Łasica, Kanał Olszowiecki oraz licznych mniejszych cieków, które pełnią jednocześnie funkcję korytarzy ekologicznych, w planie ogólnym dla tych obszarów wyznaczone zostały strefy otwarte SO, chroniące doliny rzeczne przed zabudową. Łasica, przebiegająca przez teren Kampinoskiego Parku Narodowego i obszaru Natura 2000 Puszcza Kampinowska, została objęta strefą otwartą SO. Wzdłuż rzeki Utraty, Kanału Olszowieckiego i mniejszych cieków wyznaczono strefy otwarte SO, stanowiące pasy buforowe po obu stronach koryt. W ich sąsiedztwie przeważają tereny produkcji rolnej (strefa SR), na których obowiązuje zakaz zabudowy. Zabudowa utrzymana została jedynie tam, gdzie istnieje już zagospodarowanie mieszkaniowe i zagrodowe lub gdzie przewidziano funkcje rekreacyjne (przy Utracie wyznaczona została strefa zieleni i rekreacji SN, m.in. dopuszczająca usługi sportu, kultury i rekreacji).

Ochrona wód podziemnych, stanowiących podstawowe źródło wody pitnej dla mieszkańców, została zapewniona w planie ogólnym. Na terenie gminy funkcjonują dwa ujęcia wód podziemnych, zlokalizowane w miejscowościach Kampinos i Szczytno, dla których precyzyjne wyznaczenie stref infrastrukturalnych SI w planie ogólnym zapewnia ochronę przed potencjalnym wpływem nowych inwestycji na środowisko gruntowo-wodne.

Plan przewiduje także rozwój infrastruktury technicznej, wspierając realizację celów środowiskowych określonych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły”. Przez ustalenie w strefach zabudowy w profilu podstawowym przeznaczenia terenu

infrastruktury technicznej i terenu komunikacji, plan ogólny uwzględnia konieczność skoordynowania rozwoju zabudowy z rozbudową sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.

Ustalenia planu ogólnego gminy Kampinos w sposób zrównoważony chronią zasoby wodne i ograniczają potencjalne negatywne oddziaływanie na środowisko.

8.4 Oddziaływanie na klimat

Plan ogólny, poprzez określenie stref planistycznych oraz wskaźników urbanistycznych, w tym wartości minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej, będzie oddziaływał na kształtowanie lokalnego klimatu gminy Kampinos. Rozwój zabudowy oraz wzrost powierzchni terenów utwardzonych mogą wpływać na temperaturę powietrza, wilgotność oraz warunki przewietrzania poszczególnych obszarów gminy. Zmiany w strukturze użytkowania terenu lub zwiększenie intensywności zabudowy mogą miejscowo modyfikować mikroklimat, jednak nie mają znaczącego wpływu na przebieg zjawisk pogodowych, które są w głównej mierze kształtowane przez procesy atmosferyczne o skali regionalnej i globalnej, pozostające poza wpływem lokalnych działań planistycznych.

Plan ogólny przewiduje zachowanie otwartych przestrzeni, takich jak łąki, pola uprawne i tereny o naturalnej roślinności. Istotną rolę w utrzymaniu korzystnego mikroklimatu odgrywają lasy Puszczy Kampinoskiej oraz inne otwarte przestrzenie, które zajmują znaczną część powierzchni gminy. Wykluczenie możliwości zabudowy na tych obszarach oraz zapewnienie wysokiego udziału powierzchni biologicznie czynnej pozwala na zachowanie właściwych warunków mikroklimatycznych i wzmacnia odporność gminy na skutki zmian klimatu.

Na terenach przeznaczonych pod zabudowę może występować wzrost temperatur w porównaniu z obszarami otwartymi. Zjawisko to jest związane z nagrzewaniem się powierzchni utwardzonych i materiałów budowlanych, które akumulują ciepło i słabo odbijają promieniowanie słoneczne. W rezultacie w okresie letnim obserwuje się tam wyższe temperatury, co obniża komfort przebywania na tych terenach oraz zwiększa zapotrzebowanie na energię potrzebną do chłodzenia budynków. Z kolei na terenach, na których nadal będzie przeważać funkcja rolnicza i przyrodnicza, wpływ planu ogólnego na klimat sprowadza się do zmian mikroklimatycznych wynikających głównie z przekształceń sposobu użytkowania gruntów. Ograniczanie powierzchni terenów otwartych, dotychczas pełniących funkcje rolnicze lub łąkowe, może osłabiać naturalne procesy klimatyczne.

Dzięki zachowaniu istniejącego charakteru i struktury przestrzennej gminy Kampinos nie przewiduje się, aby plan ogólny wywierał istotnie negatywny wpływ na klimat i mikroklimat.

8.5 Wpływ na jakość powietrza i ograniczenie emisji

Ustalenia planu ogólnego, w dużej mierze oparte na kontynuacji obecnego sposobu zagospodarowania, nie spowodują istotnych zmian w jakości powietrza na terenie gminy Kampinos.

Głównymi czynnikami powodującymi zanieczyszczenie powietrza w gminie Kampinos jest emisja antropogeniczna, której źródłem jest gospodarka komunalna oraz komunikacja. Na etapie prognozy, nie ma możliwości określenia w planie ogólnym funkcji czy profilu działalności poszczególnych budynków w strefach zabudowy, jak również stosowanych w nich technologii, dlatego nie ma możliwości określenia dokładnych wskaźników emisji zanieczyszczeń projektowanych obiektów.

Prognozuje się, że rozwój nowych inwestycji budowlanych, dróg i sieci infrastruktury technicznej, jak również umożliwienie dogęszczania istniejącej zabudowy na terenach już zabudowanych może w rezultacie prowadzić do powstania nowych źródeł zanieczyszczeń powietrza. Zanieczyszczenia pyłowe mogą wystąpić w trakcie budowy nowych obiektów. Ustalenia planu ogólnego nie określają sposobu pozyskiwania energii cieplnej do ogrzewania, ale wskazują możliwości przeznaczenia terenu, umożliwiające uwzględnienie rozwiązań niskoemisyjnych. Realizacja nowej zabudowy przyczyni się do zwiększenia liczb użytkowników przestrzeni, a tym samym do zwiększenia ruchu kołowego, związanego z użytkowaniem tych terenów. W ramach terenów komunikacyjnych w poszczególnych strefach planistycznych plan ogólny przewiduje rozwój układu drogowego umożliwiający usprawnienie obsługi komunikacyjnej w gminie, co w dłuższej perspektywie może przyczynić się do ograniczenia poziomu zanieczyszczeń transportowych.

W celu poprawy jakości powietrza oraz zapewnienia właściwego przewietrzania gminy, ustalenia planu ogólnego przewidują utrzymanie rozległych obszarów niezabudowanych, w tym terenów Kampinoskiego Parku Narodowego oraz powiązanych z nim terenów lasów, łąk, pól oraz terenów dolin rzek, które zostały głównie wskazane jako strefy otwarte SO oraz strefy zieleni i rekreacji SN.

8.6 Wpływ na klimat akustyczny

W odniesieniu do drogi wojewódzkiej nr 580, dróg powiatowych oraz głównych dróg gminnych przebiegających przez teren gminy Kampinos należy podkreślić, że istniejąca zabudowa mieszkaniowa rozwija się przede wszystkim w ich bezpośrednim sąsiedztwie, przyjmując charakter liniowy. Plan ogólny uwzględnia ten wykształcony kierunek rozwoju poszczególnych miejscowości, wyznaczając wzdłuż ww. najważniejszych dróg strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodzinną SJ. Na nowych terenach mieszkaniowych wzdłuż dróg o wysokim natężeniu ruchu, wskazane jest stosowanie dodatkowych działań ochronnych.

Strefy gospodarcze SP, obejmujące tereny produkcji, oraz strefy usług SU zostały wyznaczone głównie w południowej części gminy, w obrębie miejscowości Gnatowice i Skarbikowo. Są to obszary, na których działalność gospodarcza już funkcjonuje, a istniejąca zabudowa mieszkaniowa rozwija się w znacznej odległości.

W bezpośrednim sąsiedztwie planowanej drogi wojewódzkiej 580 bis oraz w zasięgu potencjalnego przebiegu projektowanej linii kolejowej W41, które w przyszłości mogą

generować podwyższone oddziaływania akustyczne, w planie ogólnym nie wyznaczono stref wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową jednorodzinną SJ. Takie rozwiązanie pozwala ograniczyć ryzyko przyszłych konfliktów przestrzennych oraz zapewnia odpowiedni poziom ochrony akustycznej dla mieszkańców.

8.7 Oddziaływanie na krajobraz

W planie ogólnym strefy planistyczne zostały ustalone w odniesieniu do krajobrazów priorytetowych wyznaczonych w audycie krajobrazowym województwa mazowieckiego. Zgodnie z rekomendacjami audytu, rozwój zabudowy został ograniczony wyłącznie do wyznaczenia obszarów uzupełnienia zabudowy zagęszczających istniejące struktury zabudowy zlokalizowane bezpośrednio przy wykształconym układzie komunikacyjnym, przy czym w celu zapewnienia spójności przestrzennej, potencjał inwestycyjny w zakresie mieszkalnictwa został skoncentrowany w m. Kampinos, będącym głównym ośrodkiem osadniczym i centrum usług publicznych w gminie.

W granicach krajobrazu 6 typu wiejskiego wytyczono głównie strefę otwartą SO, strefę zieleni i rekreacji SN, strefę wielofunkcyjną z zabudową mieszkaniową jednorodzinną SJ, strefę produkcji rolniczej SR oraz w mniejszym stopniu strefę wielofunkcyjną z zabudową zagrodową SZ, strefę usługową SU, strefę wielofunkcyjną z zabudową zagrodową SZ, strefę infrastrukturalną SI oraz strefę komunikacyjną SK. Projekt planu nie wprowadza żadnego nowego typ zagospodarowania, który znacząco różniłby się od istniejącej struktury przestrzennej sołectw: Budki Żelazowskie, Kirsztajnów, Pindał, Grabnik, Komorów, Wola Pasikońska, Łazy, Łazy Leśne, Granica, Kampinos, Kampinos A, Wiejca, których część lub całość obszaru została zaliczona do krajobrazów priorytetowych. Ponadto, w celu ochrony krajobrazu wiejskiego, na zwartych gruntach leśnych oraz na terenach wzdłuż rowów melioracyjnych wyznaczone zostały strefy otwarte SO, umożliwiające zachowanie elementów przyrodniczych współtworzących tradycyjny charakter wsi w gminie Kampinos. Podobnie na terenach zlokalizowanych w strefie pomiędzy istniejącą zabudową wsi Budki Żelazowskie, Wola Pasikońska, Grabnik a Kampinoskim Parkiem Narodowych, obok wyznaczonych stref rolnych SR z zakazem zabudowy, w planie ogólnym wytyczono strefy otwarte SO.

Założenia rozwoju gminy Kampinos oparto na utrzymującej się tendencji budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego, z niewielkim udziałem zagrodowego, jako kontynuacji rozwoju istniejących form budownictwa występujących i planowanych na terenie gminy.

W celu ograniczenia rozpraszania zabudowy na terenach otwartych, zgodnie z rekomendacjami i wnioskami audytu, projekt planu ogólnego koncentruje rozwój mieszkalnictwa głównie w formie obszarów uzupełnienia istniejącej zabudowy OUZ, rezygnując z wyznaczania nowych, rozległych terenów budowlanych. Lokalizacja nowych obiektów, w tym budowlanych, może wpłynąć na percepcję terenów, które obecnie są niezabudowane. Głównie dotyczy to obecnych terenów otwartych: zieleni, nieużytków oraz gruntów rolnych, których

część zostanie przekształcona pod tereny zabudowy. Nowe inwestycje mieszkaniowe będą lokalizowane w sąsiedztwie istniejącej zabudowy, umożliwiając dalsze zagospodarowanie zgodne z istniejącą strukturą przestrzenną poszczególnych miejscowości oraz chroniąc tereny charakteryzujące się wysokim walorami krajobrazowymi, przyrodniczymi oraz kulturowymi przed presją urbanistyczną.

W granicach krajobrazu 2 typ bagienno – łąkowy oraz 3 typ leśny wytyczono strefę otwartą SO obejmującą teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wodny, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej. Obowiązujący w strefie otwartej zakaz zabudowy zapewnia ochronę priorytetowego krajobrazu o wysokich walorach przyrodniczych i wizualnych. Na niewielkich obszarach z istniejącą zabudową w granicach ww. krajobrazów wytyczono strefę wielofunkcyjną z zabudową mieszkaniową jednorodzinną SJ i z zabudową zagrodową SZ. Dla tych stref zostały określone dopuszczalne wskaźniki oraz parametry zagospodarowania i zabudowy w sposób, który zapewni spójność nowej zabudowy z charakterem istniejącego krajobrazu oraz utrzymania powiązań przyrodniczych. Na terenach sąsiadujących z zabudową zagrodową wprowadzono strefę rolnictwa SR z zakazem zabudowy lub strefę zieleni i rekreacji SN. W granicach Kampinoskiego Parku Narodowego, wyłącznie tereny, na których zlokalizowana jest istniejąca zabudowa, zostały zaliczone do stref zgodnie z faktycznym występującym tam zagospodarowaniem (wyznaczono strefę usługową SU, strefę wielofunkcyjną z zabudową mieszkaniową jednorodzinną SJ i strefę wielofunkcyjną z zabudową zagrodową SZ).

W związku z powyższym, realizacja tych ustaleń projektu planu ogólnego nie będzie miała znaczącego wpływu na krajobraz.

8.8 Oddziaływanie na zasoby naturalne

Na terenie Kampinosu nie występują udokumentowane złoża surowców mineralnych oraz nie wyznaczono obszarów perspektywicznych kopalin, dlatego nie przewiduje się wpływu projektu planu ogólnego na zasoby naturalne w postaci złóż kopalin.

8.9 Oddziaływanie na obiekty dziedzictwa kultury i zabytki

Plan ogólny gminy Kampinos zapewnia ochronę obszarów dziedzictwa kulturowego i zabytków znajdujących się na terenie gminy. Obiekty ujęte jako formy ochrony zabytków wyznaczono jako oddzielne strefy usługowe SU, dla których ustalono unikalne parametry i wskaźniki zagospodarowania (Kościół w Kampinosie, leśniczówka w Granicy). Zespoły dworskie w Kampinosie, Łazach, Podkampinosie oraz Strzyżewie wytyczono jako strefy zieleni i rekreacji SN o wyższej wartości udziału minimalnej powierzchni biologicznie czynnej. Układ ruralistyczny wsi Granica z drewnianą zabudową został wytyczony jako strefa otwarta SO, a dla istniejącej zabudowy wyznaczono strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową SZ, z zabudową mieszkaniową jednorodzinną SJ oraz strefę usługową SU.

Wyznaczone w planie ogólnym strefy planistyczne nie spowodują negatywnych oddziaływań na zabytki i obiekty dziedzictwa kultury, ponieważ nie naruszają zasad ich ochrony wynikających z przepisów odrębnych. Strefy planistyczne ustalono z uwzględnieniem występujących obszarów i obiektów zabytkowych, a także stanowisk archeologicznych, zapewniając tym samym odpowiednią ochronę w ramach przyjętych rozwiązań planistycznych. Ustalone parametry i wskaźniki urbanistyczne obszarów (układu urbanistycznego i obiektów objętych ochroną konserwatorską) zostały określone indywidualnie, z uwzględnieniem istniejącego zagospodarowania i gabarytów zabudowy.

Wobec powyższego, nie prognozuje się znaczącego wpływu planu ogólnego na obiekty dziedzictwa kultury i zabytki gminy Kampinos.

8.10 Oddziaływanie na dobra materialne

Wszystkie inwestycje budowlane w gminie Kampinos, prowadzone w oparciu o ustalenia planu ogólnego będą powodować różne oddziaływania na dobra materialne, zależne od skali i charakteru realizowanych obiektów. Ustalenia planu ogólnego służą ogólnemu rozwojowi gminy, opartemu na racjonalnym wykorzystaniu już istniejących elementów zagospodarowania oraz zmniejszają ryzyko niekontrolowanej urbanizacji. Dokument ten wpływa też na możliwości polepszenia dostępności przestrzeni mieszkaniowej i zwiększeniu komfortu codziennego funkcjonowania mieszkańców gminy poprzez racjonalne planowanie przestrzeni, ochronę infrastruktury społecznej i technicznej czy rozwój gospodarki. Ustalenia projektu planu ogólnego mają przyczynić się do zwiększenia atrakcyjności terenu, przy jednoczesnym braku generowania uciążliwości dla sąsiednich nieruchomości.

Projekt planu ogólnego uwzględnia istniejącą zabudowę, jednocześnie zakładając możliwość wprowadzenia uzupełniających funkcji terenu w ramach profili dodatkowych w wyznaczonych strefach planistycznych. Zapewnia rozwój gminy wyposażonej w infrastrukturę społeczną, komunikacyjną i techniczną, co korzystnie wpłynie na zwiększenie miejskich zasobów materialnych oraz na potencjalny wzrost wartości materialnej poszczególnych terenów w granicach gminy. Potencjał inwestycyjny w zakresie rozwoju zabudowy mieszkaniowej został wskazany w m. Kampinos, która jest głównym ośrodkiem osadniczym i stanowi centrum usług publicznych w gminie. Z uwagi na Kampinoski Park Narodowy, w jego sąsiedztwie wyznaczono lub poszerzono strefy otwarte SO, jednocześnie wykluczając możliwość realizacji nowej zabudowy. Takie podejście będzie miało wpływ na wartość oraz sposób korzystania z nieruchomości gruntowych przez mieszkańców.

Dla projektowanej trasy linii kolejowej 5 na odcinku Węzeł CPK - Płock (wariant W41) zapewniono rezerwę terenową poprzez wydzielenie strefy SO.

Wyznaczając strefy planistyczne wzięto pod uwagę ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów wynikające z zagrożenia powodzią z prawdopodobieństwem 0,2%, 1% i 10% w rejonie doliny rzeki Utraty, a także ryzyko zalania w przypadku uszkodzenia lub zniszczenia wału przeciwpowodziowego oraz możliwość podtopień w północnej części gminy.

8.11 Wpływ na warunki życia mieszkańców

Wpływ realizacji ustaleń planu ogólnego gminy Kampinos na zdrowie i życie ludzi jest pośrednią lub bezpośrednią wypadkową stanu poszczególnych komponentów środowiska, jak również estetyki gminy, zapewnienia dostępu do infrastruktury, dostępności komunikacyjnej czy bezpieczeństwa środowiskowego i zdrowotnego.

W planie ogólnym strefy, w których mogą występować uciążliwości wpływające na zdrowie i życie mieszkańców, zostały wyznaczone w odpowiedniej odległości od terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową. Wyznaczając strefy gospodarcze SP i usługowe SU, uwzględniono istniejący sposób zagospodarowania lub planowane przeznaczenie terenów, wskazując jednocześnie jako profil dodatkowy zielen naturalną, lasy oraz tereny wód. Rozwiązanie to sprzyja ograniczeniu hałasu oraz poprawie lokalnego mikroklimatu. Wyznaczając strefy z zabudową mieszkaniową uwzględniono również ograniczenia wynikające z przebiegu gazociągu, rurociągu naftowego, linii elektroenergetycznych oraz z lokalizacji cmentarzy. Dodatkowo, aby zapewnić mieszkańcom właściwy komfort życia, zachowano znaczne powierzchnie terenów zieleni, wyznaczając strefy SO i SN oraz ustalając tereny zieleni naturalnej, lasów i terenów wód jako profil dodatkowy dla większości stref z zabudową.

Wyznaczenie rozległych stref niezabudowanych będzie miało wpływ na warunki życia mieszkańców gminy Kampinos. Z jednej strony zachowanie terenów otwartych i ograniczenie presji urbanizacji pozytywnie wpłynie na komfort życia mieszkańców, z drugiej strony może to potencjalnie prowadzić do obniżenia wartości rynkowej gruntów ze względu na pozbawienie możliwości zabudowy tych gruntów.

8.12 Oddziaływanie na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru

Projekt planu ogólnego gminy Kampinos uwzględnia tereny objęte prawną ochroną przyrodniczą, w tym obszary Natura 2000 Puszcza Kampinoska (SOO i OSO), Kampinoski Park Narodowy, Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu. Ze względu na ogólny, ramowy charakter dokumentu nie przewiduje się, aby jego realizacja mogła powodować znacząco negatywne oddziaływania na te formy ochrony. Plan wyznacza strefy otwarte na większości terenów chronionych oraz na obszarach kluczowych dla ich powiązań ekologicznych z innymi cennymi przyrodniczo obszarami (doliną Utraty i enklawą KPN w Łazach). Ustalenia planu ogólnego nie naruszają zasad ochrony przyrody i pozostają zgodne z celami ochrony ustawionych form ochrony przyrody. Dokument wyklucza takie sposoby zagospodarowania, które mogłyby naruszać obowiązujące zakazy lub powodować negatywny, w tym znacząco negatywny, wpływ na środowisko.

Kampinoski Park Narodowy

Plan ogólny zapewnia ochronę Parku, utrzymując dotychczasowy sposób użytkowania jego terenów. Na zdecydowanej większości obszaru Parku, w tym na obszarze całych wsi na

północy gminy np. Karolinów, Bromierzyk, Łazy Leśne, Bieliny Kampinoskie, Wola Pasikońska, wyznaczono strefę otwartą SO, której celem jest stworzenie odpowiednich warunków do prowadzenia ochrony ścisłej, czynnej i krajobrazowej. W strefie tej obowiązuje zakaz zabudowy.

Objęcie obszarów prawną ochroną KPN nie oznacza całkowitego wstrzymania wszelkiej aktywności gospodarczej, a jedynie jej ukierunkowanie i wprowadzenie ograniczeń mających na celu zachowanie unikalnych wartości przyrodniczych i kulturowych. Związku z tym, zgodnie z wytycznymi Dyrekcji Kampinoskiego Parku Narodowego, jedynie na terenach z istniejącą zabudową wskazano strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową SZ, strefy zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej SJ oraz strefę usługową SU. Ustalane dla tych stref parametry i wskaźniki urbanistyczne nie spowodują intensyfikacji zabudowy. Strefy związane z zabudową obejmują m.in. tereny, na których zlokalizowane są: budynek Nadleśnictwa Kampinos, Skansen budownictwa puszczańskiego, Ośrodek Dydaktyczno-Muzealny Kampinoskiego Parku Narodowego i Muzeum Puszczy Kampinoskiej. W dodatkowych profilach funkcjonalnych stref z zabudową (SZ, SJ i SU) zapewniono możliwość ochrony poszczególnych komponentów środowiska poprzez wyznaczenie w profilu podstawowym lub uzupełniającym terenów zieleni naturalnej, terenów lasu, terenów wód, terenów rolnictwa z zakazem zabudowy. Docelowo umożliwia ustalenie przeznaczenia terenów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, które chronią cenne przyrodniczo obszary przyrodniczych, adekwatnie do obowiązujących form ochrony prawnej oraz wartości środowiska przyrodniczego występujących na danym terenie.

W celu zminimalizowania negatywnego wpływu stref z istniejącą zabudową na cele ochrony Kampinoskiego Parku Narodowego, w planie ogólnym ustalono maksymalny udział powierzchni zabudowy na poziomie 25-30%, jak również minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej na działkach budowlanych na poziomie 60-70%. W bezpośrednim sąsiedztwie terenów chronionych wykluczono możliwość lokalizacji intensywnej zabudowy. Ponadto, w odległości ok. 100 m od KPN, na terenach obecnie wolnych od zabudowy wyznaczono strefy otwarte SO lub strefy produkcji rolnej SR, umożliwiając w ten sposób zachowanie naturalnych powiązań przyrodniczych (umożliwiając swobodną migrację zwierząt oraz ograniczając ryzyko kolizji z nową zabudową). Dodatkowo w przestrzeni stref produkcji rolnej SR wyznaczono pasy stref otwartych SO o szerokości od 20m - 40m, co zapewni zachowanie i wzmocni powiązania przyrodnicze obszaru Parku z doliną Utraty.

Prognozuje się, że realizacja projektu planu ogólnego będzie pośrednio oddziaływać na KPN, głównie poprzez utrzymanie dalszego rozwoju turystyki i rekreacji, wynikającego z sąsiedztwa metropolii warszawskiej. Nie przewiduje się natomiast oddziaływań związanych z fragmentacją siedlisk, hałasem, światłem czy zanieczyszczeniem wód.

W związku z powyższym, nie prognozuje się wystąpienia negatywnych oddziaływań planu ogólnego, w tym oddziaływań znaczących, na cele ochrony Kampinoskiego Parku Narodowego, w tym na obszary ochrony ścisłej „Pożary” i „Przyćmień”.

W graniach Obszaru Natura 2000 wyznaczono przede wszystkim strefy pozbawione zabudowy w formie stref otwartych SO, które zapewniają ochronę dostosowaną do rodzaju siedlisk lub gatunku będącego przedmiotem ochrony. W podstawowym profilu funkcjonalnym tych stref ustalono m.in. tereny lasów, zieleni naturalnej, wód i rolnictwa z zakazem zabudowy. Dla stref SO nie ustalono dodatkowego profilu funkcjonalnego, ani minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej. Takie ustalenia planistyczne warunkują utrzymanie przedmiotów ochrony i ich siedlisk na możliwie optymalnym poziomie oraz sprzyjają zachowaniu spójności i integralności sieci obszarów Natura 2000.

Dla niewielkich obszarów z istniejącą już zabudową, wyznaczono strefy z zabudową (zagrodową SZ, mieszkaniową jednorodzinną SJ i usługową SU). Wyznaczenie tych stref dotyczy wyłącznie terenów już zagospodarowanych i użytkowanych zgodnie z istniejącą funkcją zabudowy.

Pośrednie oddziaływanie ustaleń planu ogólnego na siedliska wodne i wilgotne Puszczy Kampinoskiej może wiązać się z obniżeniem poziomu wód gruntowych, co potencjalnie może wpływać na przesuszenia bagien i mokradł.

Ochrona gatunków owadów jest ściśle związana z określonymi zadrzewieniami oraz siedliskami, w których występują, dlatego zagrożeniem dla części tych gatunków mogą być m.in. wycinki drzew lub osuszanie ich siedlisk w wyniku nieodpowiedniej gospodarki leśnej bądź działalności budowlanej na terenach otaczających Park.

W przypadku ptaków wodno-błotnych niezwykle ważne jest utrzymanie siedlisk wodnych i otwartych w postaci podmokłych łąk, pastwisk i pól uprawnych, które stanowią ich kluczowe żerowiska i miejsca lęgowe. Potencjalnym zagrożeniem dla ich populacji są zmiany w użytkowaniu gruntów, w tym przekształcanie ekstensywnie użytkowanych łąk na inne formy zagospodarowania w obszarze otuliny Parku.

Zagrożeniem dla integralności hydrologicznej obszaru Natura 2000 mogą być działania związane z regulacją cieków wodnych i osuszaniem otaczających terenów rolniczych i budowlanych. Pośrednio może prowadzić to do obniżenia poziomu wód gruntowych i lustra wód powierzchniowych Puszczy Kampinoskiej, co jest szczególnie niekorzystne dla siedlisk zależnych od wody.

Zagrożeniami dla chronionych gatunków zwierząt, w tym ptaków, może być intensywny rozwój rekreacji, który prowadzi do bezpośredniego płoszenia osobników, a także rozwój zabudowy i tworzenie przeszkód w krajobrazie, takich jak drogi, budynki i ogrodzenia w otulinie KPN.

W bezpośrednim sąsiedztwie obszaru Natura 2000 plan ogólny wyznacza strefę otwartą SO, strefę produkcji rolnej SR oraz sporadycznie strefę zieleni i rekreacji SN, jednocześnie wykluczając możliwość lokalizacji zabudowy w ich obrębie.

Zgodnie z ustaleniami planu ogólnego, strefy z nową zabudową przewidziano poza obszarem Natura 2000, w większej odległości od jego granic, i tylko na terenach, na których zabudowa już istnieje. Nowa zabudowa będzie mogła powstawać jedynie w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy istniejącej. Tym samym zachowano znaczne obszary powierzchni

biologicznie czynnej oraz zapewniono możliwość migracji zwierząt poprzez utrzymanie niezabudowanych korytarzy łączących Puszcę Kampinoską z innymi cennymi przyrodniczo terenami.

Przyjęte w planie ogólnym ustalenia stanowią gwarancję utrzymania integralności oraz przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000, zapewniając brak możliwości wystąpienia negatywnych oddziaływań wynikających z jego realizacji.

Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu

W granicach WOChK w gminie Kampinos projekt planu ogólnego wyznacza strefę otwartą SO, strefę produkcji rolnej SR, strefę wielofunkcyjną z zabudową mieszkaniową jednorodzinną SJ, strefę wielofunkcyjną z zabudową zagrodową SZ, strefę usługową SU, strefę infrastrukturalną SI, strefę zieleni i rekreacji SN. Wyznaczenie ww. stref wynika z obecnego zagospodarowania tych terenów oraz polityki przestrzennej gminy wyrażonej w obowiązujących planach miejscowych.

W planie ogólnym, w celu zachowania istniejących kompleksów leśnych, wyznaczono strefy otwarte SO. Dla ochrony terenów wodnych ustalono strefy otwarte SO o szerokości 20–40 m wzdłuż rzeki Utrata oraz innych cieków wodnych (rowów melioracyjnych). Także w miejscowościach Karolinów, Bromierzyk, Łazy Leśne, Bieliny Kampinoskie, Wola Pasikońska wyznaczono tego typu strefy, w których obowiązuje całkowity zakaz zabudowy, co zapewnia utrzymanie ciągłości przyrodniczej na obszarach wiejskiej zabudowy.

W granicach Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, w celu zachowania spójności nowej zabudowy z charakterem i estetyką istniejącego krajobrazu przyrodniczego i kulturowego gminy Kampinos, w planie ogólnym określono wskaźniki i parametry zagospodarowania i zabudowy, dostosowane do otaczającej zabudowy i lokalnej tradycji budowlanej. Przy wyznaczaniu stref przeznaczonych pod rozwój zabudowy uwzględniono charakter poszczególnych wsi: ulicówki (we wsi Wiejca, Strzyżew i Szczytno), rzędówki (we wsi Kwiatkówkę, Kirsztajnów i Zawady), łańcuchówki (we wsi Komorów i Grabnik), widlicy (we wsi Wola Pasikońskiej, Prusy) oraz wielodrożnicy w połączonej zabudowie wsi Kampinos i Kampinos A. Zapisy projektu planu ogólnego zapewniają ochronę Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Pomniki przyrody

Ustalenia planu ogólnego, ze względu na swój ogólny charakter, nie wywierają negatywnego wpływu na pomniki przyrody. Pomniki te znajdują się w różnych lokalizacjach i zostały włączone do różnych stref planistycznych. Niezależnie od przynależności do poszczególnych stref, ochrona pomników przyrody jest obowiązkowa i nadrzędna wobec funkcji terenu, a wszystkie planowane działania muszą być zgodne z zasadami ich ochrony.

8.13 Powiązania przyrodnicze

Plan ogólny gminy Kampinos wprowadza rozwiązania planistyczne, które wspierają utrzymanie i wzmocnienie powiązań przyrodniczych zarówno o znaczeniu krajowym, jak i lokalnym. Szczególne znaczenie ma ponadlokalny korytarz ekologiczny „Puszcza Kampinowska” (GKPN-C-11), będący częścią sieci ECONET Polska, który zapewnia migrację zwierząt, wymianę genetyczną między populacjami oraz ochronę różnorodności biologicznej.

Plan ogólny zapewnia spójną i dobrze działającą sieć połączeń ekologicznych. Przewidziano zachowanie ciągłości powiązań przyrodniczych poprzez:

- wyznaczenie stref otwartych SO wzdłuż istniejących korytarzy i w granicach rozległych stref produkcji rolnej,
- poszerzenie części istniejących stref otwartych SO,
- wykluczenie lub ograniczenie możliwości rozwoju nowej zabudowy w bezpośrednim sąsiedztwie powiązań przyrodniczych,
- wprowadzenie ekstensywnej zabudowy na pozostałych terenach gminy.

Plan ogólny zachowuje funkcjonalne i strategiczne powiązania przyrodnicze w formie stref otwartych SO. Strefy produkcji rolnej SR zostały wytyczone wyłącznie поблизу istniejących dróg lub zabudowań o charakterze zagrodowym. W szczególności istotne jest utrzymanie powiązań przyrodniczych Kampinoskiego Parku Narodowego z eksklawą Maszynka oraz z doliną Utraty. W dolinach rzecznych, tam gdzie ich przebieg przecina istniejąca infrastruktura komunikacyjna mogąca ograniczać lub przerywać ciągłość korytarzy ekologicznych, plan ogólny uwzględnia te powiązania w sposób zapewniający ich niezakłócone funkcjonowanie.

9. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Plan ogólny gminy Kampinos nie stwarza zagrożenia transgranicznymi oddziaływaniami środowiskowymi.

Obszar objęty planem znajduje się w znacznej odległości od granicy Rzeczypospolitej Polskiej i nie sąsiaduje bezpośrednio z terytorium żadnego państwa ościennego. Potencjalne skutki realizacji ustaleń planu ogólnego będą miały charakter lokalny, oddziałując wyłącznie na środowisko gminy oraz na sąsiadujące bezpośrednio tereny.

Ze względu na brak przesłanek wskazujących na możliwość transgranicznego oddziaływania planu ogólnego na środowisko, nie zachodzi potrzeba stosowania dodatkowych działań prawnych przewidzianych w przypadku potencjalnego ryzyka oddziaływań transgranicznych na obszary poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

10. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie

Plan ogólny gminy Kampinos jest aktem planistycznym określającym w sposób ogólny zasady rozwoju przestrzennego gminy w dłuższej perspektywie. Przy opracowywaniu projektu analizowano różne warianty zagospodarowania przestrzennego, uwzględniając specyfikę lokalnych uwarunkowań oraz wymogi ochrony środowiska przyrodniczego i krajobrazowego.

Zaproponowane w planie ogólnym rozwiązania uznano za optymalne dla racjonalnego kształtowania polityki przestrzennej gminy. Wyznaczone strefy planistyczne oparto na rzeczywistych uwarunkowaniach rozwoju przestrzennego i środowiskowego. Plan ogólny respektuje dotychczasowe ustalenia planistyczne zawarte w obowiązujących dokumentach, zachowując ciągłość planistyczną. Jednocześnie adaptuje aktualne zagospodarowanie terenu i istniejącą zabudowę mieszkaniową, zagrodową oraz usługową, a także uwzględnia uwarunkowania społeczne, ekonomiczne i kulturowe gminy. Wyznaczenie obszarów uzupełnienia zabudowy w powiązaniu ze zwartą zabudową pozwala pogodzić rozwój gminy z koniecznością zachowania i ochrony jej wartości przyrodniczych i krajobrazowych.

W związku z powyższym trudno wskazać racjonalne alternatywne rozwiązania wobec ustaleń zawartych w analizowanym planie ogólnym.

11. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmioty ochrony obszaru natura 2000 oraz integralność tego obszaru

W celu ochrony istniejących walorów środowiskowych ustalenia planu ogólnego są ukierunkowane na ograniczenie negatywnych skutków, które mogą wynikać z planowanego rozwoju urbanistycznego gminy. W planie ogólnym m.in. wprowadzono następujące ustalenia:

- na obszarach objętych formami ochrony przyrody ograniczono zasięg stref z zabudową, wprowadzając strefy otwarte SO oraz zieleni i rekreacji SN;
- uwzględniono rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym dotyczące krajobrazów priorytetowych;
- w przypadku gruntów leśnych i rolnych klas I-III ograniczono możliwość lokalizacji zabudowy do terenów już istniejących lub do obszarów niezbędnych dla dalszego rozwoju gminy;
- ograniczono zasięg stref z zabudową na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią.

Realizacja ustaleń planu ogólnego nie wywoła znaczących oddziaływań na obszary objęte ochroną prawną, w tym na przedmiot i cele ochrony obszarów Natura 2000 oraz ich integralność i spójność.

Niemniej jednak każde ustalenie planu ogólnego może wpływać na stan i funkcjonowanie poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego. Wdrożenie Planu ogólnego gminy Kampinos może potencjalnie generować określone oddziaływania związane z intensyfikacją

zagospodarowania, przede wszystkim poprzez: zwiększoną presję inwestycyjną w otoczeniu obszarów objętych ochroną prawną, potencjalnie zwiększoną presję inwestycyjną w sąsiedztwie terenów otwartych, zmiany w krajobrazie, fragmentację siedlisk i zmniejszenie bioróżnorodności na terenach otaczających formy ochrony przyrody, zaburzenie lokalnych stosunków wodnych i gruntowych oraz wzrost zanieczyszczenia środowiska. Skala oddziaływań zależy od lokalizacji i wielkości przedsięwzięć w odniesieniu do poszczególnych elementów środowiska oraz ich odporności.

Plan ogólny w znacznym stopniu adaptuje istniejące zagospodarowanie gminy Kampinos, dlatego realizacja planowanego zagospodarowania zgodnie jego wymogami oraz obowiązującymi przepisami odrębnymi z zakresu ochrony środowiska, powinna ograniczyć potencjalnie szkodliwe oddziaływania na środowisko. Na obszarach wartościowych pod względem przyrodniczym oraz w ich otoczeniu wprowadzono strefy planistyczne SN i SO, co zmniejsza ryzyko negatywnych skutków wynikających z dalszego rozwoju zabudowy gminy.

Propozycje działań mające na celu wzmocnienie ograniczeń uciążliwości oraz zwiększenie ochrony elementów środowiska przyrodniczego będą analizowane zarówno na etapie realizacji inwestycji, jak i w trakcie późniejszego użytkowania terenów.

Z uwagi na ogólny charakter planu ogólnym oraz przyjęte w nim rozwiązania mające na celu zapobieganie i minimalizowanie negatywnego wpływu inwestycji na środowisko przyrodnicze, w tym w szczególności na cele i przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, nie wskazuje się dodatkowych rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą.

12. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania

W myśl art. 32 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w celu oceny aktualności dokumentów planistycznych, w tym planu ogólnego gminy Kampinos, wójt zobowiązany jest do przeprowadzenia analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy oraz opracowania wieloletniego programu sporządzania aktów planowania przestrzennego. W analizie uwzględnia się m.in. wnioski złożone w sprawie sporządzenia lub zmiany planu ogólnego, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego czy innych aktów planowania przestrzennego. Szczególnie analiza aktualności planów miejscowych i wydanych decyzji o warunkach zabudowy zgodnych z planem ogólnym pozwoli na ocenę skutków realizacyjnych w zakresie funkcji i sposobu zagospodarowania terenów czy też zmian dotychczasowych kierunki rozwoju gminy.

W toku procedur uchwalania tych planów będą analizowane skutki wdrażania planu ogólnego z zakresie zgodności opracowywanych planów miejscowych z wyznaczonymi strefami planistycznymi i przyjętymi standardami urbanistycznymi w planie ogólnym.

Aby zapobiec niekontrolowanej urbanizacji, kluczowe jest monitorowanie wydawanych decyzji o warunkach zabudowy, szczególnie na obszarach wskazanych w planie ogólnym w strefach uzupełnienia zabudowy usytuowanych z pobliżu terenów cennych przyrodniczo.

Ocena aktualności obowiązujących aktów planistycznych, w tym planu ogólnego, umożliwia jednocześnie monitorowanie zmian zachodzących w środowisku oraz ocenę oddziaływań wynikających z realizacji działań będących konsekwencją ustaleń dokumentów planistycznych.

W celu zapewnienia wiarygodnych informacji o stanie środowiska w kontekście realizacji ustaleń projektów planów ogólnych, poszczególne elementy środowiska przyrodniczego gmin będą podlegały regularnej ocenie odpowiednich jednostek administracji publicznej np. Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska, Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. W ramach Państwowego Monitoringu Środowiska badana jest jakości elementów przyrodniczych w zakresie m. in.: powietrza, gleb, stanu wód powierzchniowych i podziemnych, klimatu akustycznego czy oddziaływania pól elektromagnetycznych.

W celu prowadzenia obserwacji możliwie jak największej liczby elementów środowiska przyrodniczego w oparciu o badania stacjonarne, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska funkcjonuje Zintegrowany Monitoring Środowiska Przyrodniczego (ZMŚP). Dla gminy Kampinos, można uwzględnić dostępność danych ze stacji bazowej Kampinos, znajdującej się w Izabelinie. Ten naukowy ośrodek monitoringu środowiska przyrodniczego bada zlewnię w dorzeczu Łasicy na terenie Kampinoskiego Parku Narodowego. W ramach ZMŚP możliwa jest analiza stanu środowiska naturalnego w kontekście presji przestrzennej na siedliska przyrodnicze, populację ptaków oraz stanu lasów KPN.

Zakres, metodyka i częstotliwość pomiarów środowiskowych będą zgodne z obowiązującymi standardami metodycznymi, określonymi w aktach wykonawczych. Należy podkreślić, że ustalenia planu ogólnego i planów miejscowych nie gwarantują ich automatycznej realizacji, ponieważ proces ten może mieć różny przebieg i być uzależniony od szeregu czynników.

13. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Prognoza oddziaływania na środowisko została opracowana na potrzeby planu ogólnego gminy Kampinos, sporządzanego na podstawie uchwały Rady Gminy Kampinos Nr V/33/24 z dnia 10 lipca 2024 r. Została wykonana zgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska oraz ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Celem prognozy oddziaływania na środowisko była ocena wpływu realizacji planu ogólnego gminy Kampinos na środowisko. W dokumencie tym dokonana została identyfikacja potencjalnych skutków działań wynikających z przyjętych ustaleń planistycznych. Dokonano

analiz obejmujących wszystkie komponenty środowiska w odniesieniu do specyfiki gminy Kampinos. Oceniono zgodność planu ogólnego z celami ochrony środowiska, wskazano zagrożenia, w tym dla obszarów Natura 2000 oraz oceniono możliwość wprowadzenia rozwiązań alternatywnych.

W planie ogólnym zostały ustalone strefy planistyczne wraz z profilami funkcyjnymi, obszary uzupełnienia zabudowy.

W planie ogólnym ograniczono rozwój terenów zabudowanych poza już określonymi w miejscowych planach oraz związanymi przestrzenią z istniejącymi strukturami osadniczymi, co ogranicza negatywny wpływ na poszczególne komponenty środowiska: powietrze, wodę, glebę i podłoże, florę i faunę, krajobraz, zasoby naturalne, zdrowie i życie ludzi oraz dziedzictwo kulturowe i zabytki. Nie przewiduje się także negatywnego wpływu na formy ochrony przyrody: Kampinoski Park Narodowy, obszar Natura 2000 Puszcza Kampinoska (PLC140001), Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu, pomniki przyrody, a także krajobrazy priorytetowe wskazane w audycie krajobrazowym województwa mazowieckiego.

Plan ogólny gminy Kampinos określa długoterminowe zasady rozwoju przestrzennego, uwzględniając lokalne uwarunkowania, ochronę środowiska oraz istniejące zagospodarowanie. Zaproponowane strefy planistyczne są optymalne z punktu widzenia środowiskowego, kulturowego, społecznego i ekonomicznego, a ich ustalenia nie są sprzeczne z wymogami prawnymi dotyczącymi obszarów cennych przyrodniczo. Plan ogólny stanowi realistyczną koncepcję rozwoju, zgodną z polityką przestrzenną gminy przyjętą w dotychczasowych dokumentach planistycznych i strategii.

14. Materiały wykorzystane do opracowania

W niniejszej prognozie oddziaływania na środowisko uwzględniono w szczególności następujące ustawy wraz z rozporządzeniami wykonawczymi do nich oraz dokumenty i materiały dostępne głównie na stronach internetowych:

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska,
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne,
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach,
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
- Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych,
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku,

- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły,
- Opracowanie ekofizjograficzne na potrzeby sporządzania planu ogólnego gminy Kampinos, 2025 r.,
- Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego,
- Bank Danych o Lasach,
- Centralna Baza Danych Geologicznych,
- Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej,
- Geoportal gminy Kampinos,
- Geoportal Państwowej Służby Hydrologicznej,
- Geoserwis Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska,
- Gminna Ewidencja Zabytków gminy Kampinos, Zarządzenie Nr 36/2014 Wójta Gminy Kampinos z dnia 17.06.2014 r. w sprawie przyjęcia Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Kampinos,
- Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Kampinos na lata 2017-2023,
- Jakość zwykłych wód podziemnych w województwie mazowieckim wg. Danych monitoringu regionalnego, WIOŚ Warszawa,
- Klasyfikacja wskaźników i grup wskaźników w jednolitych częściach wód rzek i zbiorników zaporowych za rok 2022, GIOŚ,
- Mapa Podziału Hydrologicznego Polski,
- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły z 2022 r.,
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla gminy Kampinosu, Uchwała Nr LXII/380/23 Rady Gminy Kampinos z 22 maja 2023 r. ,
- Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych będących w posiadaniu Gminy Kampinos na lata 2025 – 2027,
- Plan zagospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, załącznik do rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. ,
- Program ochrony środowiska dla Gminy Kampinos na lata 2021- 2024 z perspektywą na lata 2028,
- Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobieganie bezdomności zwierząt, Uchwała Nr LX/276/18 Rady Gminy Kampinos z 26 marca 2018 r.,
- Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Kampinos na lata 2011- 2032,
- Strategia Rozwoju Gminy Kampinos lata 2025-2035, Uchwała Nr XXVIII/177/26 Rady Gminy Kampinos z dnia 27 kwietnia 2026 r.,
- Strategia Rozwoju Powiatu Warszawskiego na lata 2016 – 2025, Uchwała Nr XI/75/2015 Rady Powiatu Warszawskiego Zachodniego z dnia 17 grudnia 2015 r.,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kampinos, Uchwała nr XXVI/121/08 Rady Gminy Kampinos z dnia 29 września 2008 r.